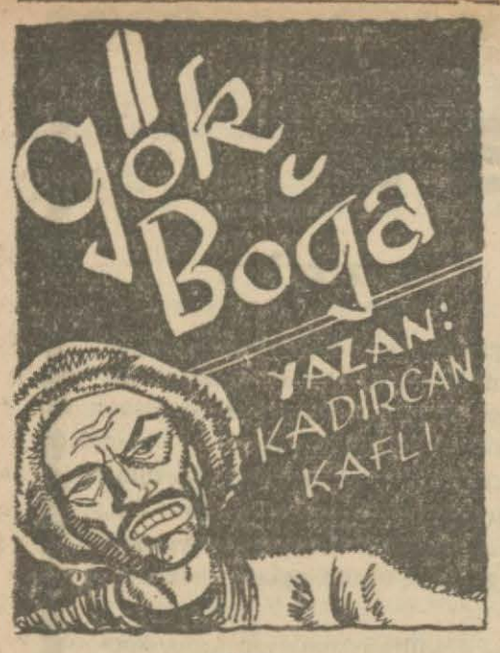

— 37 —

Akşamın sarı karanlığında uzaktan nal sesleri geldi

Gördüm, görüştüm. Iyidir. Sana bir müjdem var! Baba olacaksın!

— Ben biliyordum bunu... Fakat söyledik de inandıramadık. Gördünüz ya!...

Diyorlar, üste çıkmak istiyorlardı.

Ne Vekkas oğlu ne de onun cesur ve iyi kalpli arkadaşı Kağkağ bu bahsi bir daha deşmediler. Biribirlerine bile açmadılar. Birkaç saat içinde unutulup gitti.

Ertesi gün Halife Ömerden cevap geldi. Bu mektupta, kazanılan büyük zaferden dolayı Allaha şükrediliyor; sonra:

— Orada dur. Ele geçirdiğin ülkelerin haraçlarını al. Asker çok yorulmuştur. Dinlensin!

Diyordu.

Arap ordusu bu haberi hoş bulmadı. Fakat kim ne diyebilirdi?.

Gökboğanın casusları Arapların yeni çadırlar kurduklarını, aynı zamanda civardaki köylerle kasabalardaki evlere birer ikişer yerleştiklerini haber verdiler. Vekkas oğlu, ele geçirdiği zengin ve güzel yerlerdeki halka:

— İslâm olunuz. Yahut Cizye veriniz!

Diyordu.

Eski dinleri zaten sarsılmış olan, parayı da çok seven yahut vermiyecek halde bulunan halk islâmlığı kabul ediyordu. Bu hal Medineye giden para ve mal kervanlarını azaltıyor, ordunun daha ilerilere gitmek ihtiyacını çoğaltıyordu.

Gökboğa oralarda durmayı artık lüzumsuz buluyordu. Ertesi gün erkenden yola çıkmak üzere hazır bulunmalarını emretti.

Akşamın yarı karanlığında uzaktan nal sesleri geldi. Medayin yolunu bekliyen nöbetçilerin sesleri duyuldu:

— Kimdir o?

— Yabancı değil... Ben, Kubad... Gökboğayı hemen görmeliyim.

— Yaklaş!

Askerler onu hemen tanıdılar. Genç adamın üstü başı toz içindeydi. Yanında iki genç atlı daha vardı. Kendi atını onlardan birine vererek Türk kumandanının çadırına doğru hızlı hızlı yürüdü. Onun geldiğini daha önceden Gökboğaya yetiştirmişlerdi. Gökboğa yerinden fırladı. Çadırdan çıktı ve kendisine yaklaşan Kubada doğru kollarını açarak koştu. Kucaklaştılar.

Kubad heyecanlı ve düşünceliydi. O kadar ki bu yüzden sevgili arkadaşına kavuşmaktan, onu sapasağlam görmekten doğan sevincini bile açıkça gösteremiyordu.

Gökboğa merakla sordu:

— Nasılsın kardeşim? Ne var ne yok?

Bunun cevabını verecek kadar bile vakit bırakmadan ilâve etti:

— Ev sahibini gördün değil mi?

"Ev sahibi,, demekle "karım,, demek istiyordu.

— Gördüm, görüştüm. İyidir. Sana bir müjdem var!

— Nedir, yoksa...

— Baba olacaksın!

Gökboğa iki elleriyle arkadaşının omuzlarını sıkarak sarstı. Otuz iki dişini gösteren bir sevinçle güldü. Sonra onun boynuna atıldı:

— Bunu o kadar istiyor ve bekliyordum ki...

Kubadın koluna girdi; çadıra doğru yürüttü:

— Demek ki müjdeyi vermek için buraya kadar geldin ha! Ne iyi bir kalbin var! Dilerim ki Tanrı bana da böyle güzel müjdeleri sana vermek fırsatını bağışlasın! Fakat niçin o kadar düşüncelisin! Bir felâkete mi uğradın?

— Hayır, seni düşünüyorum, asıl bunun için geldim.

— Ne oldu?

— İçeri girelim. Başbaşa kalalım da anlatayım!

— Şöyle nehir kıyısına doğru gidelim. Daha iyi...

— Sen bilirsin!

Tek söz söylemeden birkaç dakika yürüdüler. Yarı karanlıkta Fırat daha geniş görünüyordu. Ağır ağır akan sular son ışıklarile hafif hafif parıldıyordu. Şuradan buradan kurbağa yaygaraları, böcek sesleri geliyordu.

— Kardeşim Gökboğa, bugünlerde sen Htezifona gelmemelisin!

— Niçin? Yarın sabah güneşle beraber yola çıkmak için emir vermiştim.

— Orada olanlardan haberin olmadığı için...

— Arapların Halifesi askerlerinin dinlendirilmesi için emir göndermiş. Karışı kıyıda kış için yerleşiyorlar. Artık benim burada işim kalmadı. Htezifonda ne oldu?

— Firuzun fırsat düşkünü ve kötü bir adam olduğunu tahmin ediyorbunda yanılmadığımı gördüm.

— Ne yaptı?

— Rüstemin yerine geçmek istiyor!

— Peki ama, bunda merak edecek bir şey göremiyorum ben. Rüstemin yerine elbet birisinin geçmesi lâzım. Dirilmesini bekliyecek değiliz ya... Yeter ki Kisra onu beğensin ve başkumandanlığı ona versin! Zaten bizim de en eski dostlarımızdandır. Rüstemle beraber nasıl çalıştı isek onunla da çalışırız.

— Sen namuslu ve iyi bir delikanlısın! Elbet böyle düşünürsün. Fakat işin bir de içyüzü var. İçyüzü değil ya, dış yüzü bile zannettiğin gibi değildir.

— Bu nasıl?

— Firuz harpten kurtulan ve çoğunu da senin kurtardığın askerleri biraz düzene soktu. Zafer kazanmış bir kumandan gibi Htezifona girdi. Halbuki bozgunu haber almışlardı. Çarşılar ve evlerin bir kısmı boşalmıştı. Sarayda bile herkes kaçmak için hazırlanmıştı.

Şimdiden yollara dökülenler vardı. Firuz dosdoğru Yezdi Cerdin karşısına çıktı: Korkacak bir şey yoktur. Yerinizde rahat oturun Rüstemin sebep olduğu felâketi ben düzelteceğim, dedi. Rüstem hakkında uzun uzadıya atıp tuttu. Ona vaktiyle Araplar yağmaya daldıkları sırada hücum etmesini söylemiş de dinlememiş, daha sonra bütün ordu ile yanlardan kuşatmak için saldırılmasını da tavsiye etmiş, onu da kabul ettirememiş. Rüstem harbin en kızgın zamanında çadırına çekilip keyfine bakmış. Halbuki bu öğütleri sen vermiştin de Rüstem Firuza sorduğu zaman "Siz bilirsiniz!,, demişti. Biz Fırat kıyısına döndüğümüz zaman Firuz çoktan karşı tarafa geçmiş bulunuyordu. Araplar arkamızdan yetişip de askerleri kılıçtan geçirdikleri sırada Firuz seyirci kalmıştı. Demek ki ilk fırsatta kaçmış, yalnız kendisini düşünmüştü.

— Bunlar o kadar merak edilecek şeyler değil. Kisraya söyleriz, en güvendiği adamlardan bir mahkeme kurar; harpte bulunanları sorguya çektirir ve doğruyu meydana çıkarır.

— İş bu kadarla kalmıyor ki... Yezdi Cerd seni sordu. Divanda ben de vardım. Gökboğayı göremiyorum. Yoksa o da mı öldü? dedi. Böyle bir ihtimalden üzüldüğü sesinden ve yüzünden belli oluyordu. Firuz o zaman ne dese beğenirsin?

— Benim burada, düşmanın daha ileri gelmemesi için beklediğimi söylemiştir!

— Hayır. Rüstemin en büyük kabahatlerinden biri de kendisinin muhafazasını sana vermesi imiş. Sen vazifeni lâzım olduğu kadar dikkatle yapmamışsın: Eğer yapsaymışsın Araplar onun çadırına kadar sokulup da başını kesemezlermiş. Dahası var: Sen bu uğurda çarpışmayı göze almamışsın. Böylelikle de kendini ve arkadaşlarını kurtarmışsın!

— Samyeli estiğini ve bu yelin ne belâlı şey olduğunu anlatmadı mı?

— Kısa geçti. Yezdi Cerd bunu İran yaylasında ara sıra görülen fırtınalardan biri sanıyor.

— Peki ama, bozgun orduyu kurtarmak için yaptıklarımı da söylemedi, öyle mi?

— Söylemedi.

— Burada niçin kalmışım?

— Suçlu olduğun için hemen Htezifona dönmekten korkmuşsun! Firuzdan seni kurtarmasını ve gene İran ordusunda çalışabilmen için yardım istemişsin. Fakat Firuz hepsini anlatmamış. Fakat Firuz her şeyden önce Kisraya olan vazifesini düşünüyormuş! Bunun için, olup bitenlerin hepsini açıkça anlatmayı vicdan borcu bilmiş. Eğer senin üzerine asker gönderilip de cezalandırılmazsan belki Araplarla da birleşirmişsin!

Gökboğa dişlerini sıktı. Şurada burada ateşlerin başında yanık yanık kubuz çalarak Suğdak türküleri söyliyen yoldaşlarına bir göz attı. Sonra arkadaşının omuzun elini koyarak sıktı:

(Devamı var)

Mahkemelerde :

Kozyatağı cinayeti

Karısını öldüren adamın duruşmasına dün ağırcezada başlandı

Birkaç ay evvel Erenköyünde Kozyatağında bir cinayet işlenmiş, tüccar Kemal adında birisinin yanında bahçıvanlık yapan Bulgaristanlı Hasan adında birisi karısı Fatmanın Hasan isimli biri ile metres yaşamasından muğber olarak ikisini birden sokakta öldürmek istemiş, fakat yalnız karısını öldürmüş, Hasanı da yaralamıştı.

Vaka Hasanın bir gün karakola gidip karısı ile barışmak istemesi yüzünden olmuştu.

Hacan Karakola müracaat etmiş, karısını da oraya çağırtarak barışmak teklifinde bulunmuştu. Fakat Fatma, karakola dostu Hasan ile gelmiş ve barışmağı reddederek, sevgilisinin kolunda gitmişti. İşte ondan sonra cinayet, Hasanın ekmek bıçağını koynundan çıkarması ile vukubulmuştu.

Hasan dün ağırceza mahkemesinde [illegible]n duruşmasında arada bir uzun [illegible] gözlerini kapayıp düşünerek yavaş bir sesle cinayetini şöyle anlattı:

— . . Karakoldan dönerken rakibim Hasanın cebinde tabanca olmasından şüphe ediyordum. Bundan dolayı ihtiyatlı davranmak fena olmıyacaktı. Oradaki tanıdık bir bakkala uğrayıp ekmek bıçağını aldım.

Yolda karıma bir daha eve gelmesi için yalvardım. Yanımdaki çocuğum da ağlıyordu. Bari şuna acı, dedim. Hasan, karımı kolundan çekip sürükledi. Karım da, dostuna:

— Ne duruyorsun, vursana, şu adama, dedi. Hasan, elini arka cebine atıp karşıma dikildi. Karım da geldi. Beni ortalarına aldılar. Yüzüme bir tokat indi. Ondan sonra ne olduğunu bilmiyorum.,,

Katil Hasanın sorgusu bittikten sonra mahkeme şahitleri dinlemeğe başladı ve Hasanın 12 yaşındaki oğlu Halili çağırdı. Halil çocuk:

— Ben babama şahitlik edemem, dedi ve, babamı isterim, annem kabahatli diye ağlayarak dışarı çıktı.

Halbuki vakanın yegâne şahidi küçük çocuk evvelce poliste verdiği ifadede kabahatli olarak babasını gösteriyor, şöyle diyordu:

Karakoldan çıktıktan sonra babam ekmek bıçağını çıkardı. Annemin üzerine atıldı. Bir defa sapladıktan sonra, şöyle bir çevirdi, annemin göğsünde beşibirlik büyüklüğünde bir yara açıldı. Koştum, mendilimle üstüne bastırdım. Hasanda tabanca yoktu. Hasan ile babam boğuşurlarken Hasan bir aralık yere düştü; babam da kaçtı.

Annem hiç küfür etmedi. O, Hasanın yanında metres olarak, değil, hizmetçi olarak oturuyordu.,,

Mahkemenin bundan sonra dinlediği birçok şahitler arasında, mahmut ilimlisi bir gün katilin yanına gelip "karımı vurdum!,, dediğini rençper Cemil de, iki kişiyi harman yerinden koşarlarken gördüğünü bunlardan arkadakinin elinde büyük bir bıçak bulunduğunu söylediler. Mahkeme, gelmiyen bazı şahitleri çağırmak için muhakemeyi başka bir güne bıraktı.

Karamazof Kardeşler

Yazan: Dostoyevski

Çeviren: Hakkı Süha Gezgin — 37

Şiiri bitirince, "Mitya,, nın göğsü hıçkırıklarla sarsıldı. Aliyoşanın elini tuttu.

— Dostum! Dostum, dedi. İnsanlık bugüne kadar hep ıstırap içinde yaşadı. Beni içki içmekten, kadın okşamaktan başka bir şeye yaramayan zabit elbiseli bir kukla sanma. Alçaklık ve hakaret insanlığın paylaştığı bir şeydir. Zihnim işte hep bununla dolu. Ben işte bu ezilen ve tahkir edilen adamı düşünüyorum. Çünkü o adam benim.

Adam oğlunun ruh kuvvetiyle
Alçaklıktan kurtulabilmesi için,
En eski anne olan toprakla
Ebedi bir ittifak aktetmesi lâzımdır.

İyi ama, bu ebedi ittifakı nasıl aktetmeli?.. Ben, toprağın göğsünü yararak onu doğurtmıyorum. Ekinci mi, çoban mı olmalıyım? Nereye gittiğimi bilmeden yürüyorum. Yolum, beni parlak bir aydınlığa mı, yoksa utanılacak bir yere mi çıkaracak? Fenalık işte burada. Dünyanın her hali başka bir muammadır.

Alçaklık ve âdilik çukurlarına düştüğüm zamanlarda, hep bu şiiri okudum. Bu manzume beni uslandırdı mı? Hayır! Niçin? Çünkü, ben bir "Karamazov,, um. Çünkü uçuruma da yuvarlanırken tepesi üstü kendimi atarım. Hattâ bu düşüş, hoşuma bile gider. Alçalışta güzellikler farkeder gibi oluyorum. Rezaletin koynunda bir "nefes,, bulur, bir destan çıkarırım. Ben, kötü, mel'un bir adamım; fakat bütün bu kusurlarımla beraber, Allahımın etekleri ni öpebilecek bir mevkideyim de... Evet Allahım. Ben, şeytanın yolunda yürüdüğüm halde yine senin kulunum. Seni sever ve sensiz bu dünyanın var olamıyacağını, içimin derinliklerinde duyarım.

Fakat artık şiir yeter. Bırak beni ağlayayım. Belki herkesin nazarında bu halim gülünecek bir şeydir. Fakat sen başkasın Aliyoşa, işte bak, gözlerin parlayor. Şimdi sana Tanrının şehvetle müyesser kılıp mükâfatlandırdığı haşarattan bahsedeceğim. Ben onlardan biriyim. Biz, Karamazovlar, hepimiz böyleyiz. Bu muzir böcek, bu fena haşere benim içimde yaşıyor. Bu melun böcek, bir melek olan senin bile içinde yaşamakta ve fırtınalar koparmaktadır. Çünkü şehvet bir fırtına, belki ondan da fena bir şey... Güzellik korkunç ve iğrenç varlıklardandır. Korkunçtur; çünkü sonsuzluğuyla adamı çileden çıkarır. Allah, zaten muammadan başka bir şey yaratmadı. Güzellikte zıdlar kavuşur; müntehalar birbirlerine girerek içiçe yaşarlar. Ben, az okumuş; fakat çok düşünmâş bir adamım kardeşim. İnsan, ne sonsuz meçhullerin, ne gizliliklerin altında eziliyor!..

Büyük hiç bir zekâ ve derin hiç bir gönül tasavvur edemem ki, idealine Meryemle başlıyarak Sodom'da karar kılsın. Hayır, insan çok geniş bir mahlûktur. Onu anlamak isterdim. Fakat nasıl ihata etmeli?... Çoğumuz en kirli şeylerde bile güzelliği buluruz. Sen bunların sırrına erebiliyor musun?.. Bu sır, Allah ile şeytanın düellosudur. Bu çarpışma da insan kalbinin içinde geçiyor. Sonra da tutarlar, insanın canını sıkacak şeylerden bahsederler. Ne ise biz bahsimize gelelim.

— 4 —

DELİDOLU SÖYLENIŞLER!

Eğleniyordum. Babamız da genç kızları baştan çıkarmak için binlerce rublelerle harcadığımı ortalığa yayıyordu. Yalan, çünkü ben kadınları parasız fethediyordum. Para, bence aşkın kendisi için değil, dekorları için lâzımdır. Bugün bir büyük aile bayanının âşıkı, yarın, bir sokak kızına vurgun yaşadım. Parayı avuç avuç sevgimin etrafına çağı ve keyif için serptim. Çamurda inci toplar gibi aşkın peşinde koştum. Eğer benim ayarımda olsaydın bunların ne demek olduğunu daha iyi anlardın. Çapkınlığı, bazan yalnız âdiliği için bile sevdiğim olurdu. Hainlik, yılanlık — kulakların çınlasın bebeğim — ettiğim de vardır. Çünkü nihayet bir Karamazoftum ve Karamazof yılan, çıyan ve bütün muzir mahlûkatın hepsi demektir.

Bir gün, bir kış günü Troykalarla bir kır eğlencesi yapmıştık. Kızakta pe kız bir ortahalli ailenin tertemiz ue kız bir ortahalli ailenin tertemiz yavrusuydu. Karanlıkta her istediğimi verdi. Zavallı kız, ertesi gün gidip onu istiyeceğimi sanıyordu. Fakat tam beş ay, ona bir tek kelime söylemedim. Salonlarda dansettiğim zamanlar, onun bir köşeye çekilip bana kızgın gözlerle baktığını görürdüm. Bu sessiz şikâyet, benim domuzluğumu arttırmaktan başka hiç bir netice vermedi. Beş ay sonra bir memurla evlenip gitti. Bana kızıyor ve belki de hâlâ seviyordu. Şimdi rahat ve mesut yaşıyor. Fakat şunu bilki, onunla aramızda geçen şeylerden kimsenin haberi yoktur. Yılanlığıma rağmen namussuz bir adam değilim. Bak kızarıyorsun. Gözlerin kıvılcımlanıyor. Anlattıklarımdan bıktın galiba. Ama, bunlar çapkınlıklarımın ancak suyunun suyudur. Evet kardeşim. Kocaman bir aşk albümüm var.

Ayrılmadan kavgadan çekinirdim. Hepsinden tatlı tatlı ayrıldım. Zannetme ki seni, bu hezeyanları dinletmek için çağırdım. Hayır, daha ehemmiyetli şeylere de sıra gelecek. Yalnız karşında utanmadan bunları söylediğime şaşma.

Aliyoşa ansızın:

— Kızardığım için mi böyle söylüyorsun? Hayır beni kızartan ne senin sözlerin, hattâ ne de yaptıklarındır. Ben, kendimde de bu hisleri duyduğum için utanıyorum.

Dedi.

— Ayni hisleri mi?.. Sen mi duyuyorsun bunları?.. Ama tuhaf şey ha!.

Aliyoşa ateşlenmişti:

— Hayır, böyle derken, hiç te mübalâğa etmiyorum. Sefahet merdiveni herkes için birdir. Ben, birinci basamakta, sen biraz daha yüksektesin. Tutalım ki on üçüncü basamaktasın. Bence hepsi bir, ilk basamağa ayak attıktan sonra, sonuna kadar çıkmak gerek.

(Devamı var)

KURUN

ABONE TARİFESİ

	Memleket içinde	Memleket dışında
Aylık	95	155 Krş.
3 aylık	260	425 »
6 aylık	475	820 »
Yıllık	900	1600 »

Tarifesinden Balkan Birliği için aydı otuz kuruş düşülür. Posta birliğine girmiyen yerlere aydı yetmiş beşer kuruş tahmmedilir.

Abone kaydını bildiren mektup ve telgraf ücretini, abone parasının posta veya banka ile yollama ücretini idare kendi üzerine alır.

Türkiyenin her posta merkezinde KURUN'a abone yazılır.

Adres değiştirme ücreti 25 kuruştur

İLÂN ÜCRETLERİ

Ticaret ilânlarının santim - satırı sondan itibaren ilân sayfalarında 40, iç sayfalarda 50 kuruş; dördüncü sayfada 1, ikinci ve üçüncüde 2, birincide 4, başlık yanı kesmece 5 liradır.

Büyük, çok devamlı, klişeli, renkli ilân verenlere ayrı ayrı indirmeler yapılır. Resmî ilânların santim - satırı 30 kuruştur.

Ticari mahiyette olmıyan küçük ilânlar

Bir defa 30, iki defası 50, üç defası 65, dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç aylık ilân verenlerin bir defası bedavadır. Dört satırı geçen ilânların fazla satırları beş kuruştan hesap edilir.

Hizmet kuponu getirenlere küçük ilân tarifesi yüzde 25 indirilir.

KURUN hem doğrudan doğruya kendi idare yerinde, hem Ankara caddesinde Vakıf Yurdu altında KEMALEDDİN İREN ilân bürosu eliyle ilân kabul eder

(Büronun telefonu: 20335)

RADYO

ÇARŞAMBA 14 — 12 — 938

12.30 Müzik Flamenko, 13.00 Saat ayarı ve haberler, 13,10 Müzik (Halk türküleri ve oyunları), 13,50, 14 Müzik (Bir donat), 18 Müzik (Şarkılı cazband), 18,30 Konuşma, 18,45 Müzik (Gitar ve mandolin), 19,15 Saat ayarı ve haberler, 19,25 Müzik (Türk müziği muhtelif şarkılar), 20 Müzik (Radyo orkestrası), 21 Saat ayarı ve arapça söylev. 21,10 Müzik (İncesaz faslı), 22 Konuşma (Mizah saati), 22,15 Müzik (Küçük orkestra), 23,15 Müzik (Güzel sesler), 23,45.24 Son haberler ve yarınki program.

Perşembe-15-12_938

12.30: Müzik (Türk müziği - Pl), 13.05 Saat ayarı ve haberler, 13.15.14 Müzik (komşu memleketler için muhtelif plâklar), 18.00 Müzik (Türk müziği ince saz faslı), 18.30 Konuşma (ziraat saati), 18.50 Müzik (Türk müziği, muhtelif şarkılar), 19.15 Saat ayarı ve haberler, 19.25 Müzik (muhtelif şarkılar), 20.00 Temsil - Geyik avcısı genç Osman) yurd piyesleri. Tertip eden (Ekrem Reşit - halk türkülerile beraber). 21.00 Saat ayarı ve arapça söylev, 21.10 Müzik (küçük orkestra: 1 — Ein Abend an der Nordsee (Mario Trevisiol). 2 — Jubel und Trubel (wlli Lautenschlager). 3 — Jsola bella (Bocce). 4 — Lichtertanz der Baut von Kaschmir (Rubenstein). 5 — Ungarisch Tanze (Brahms). 6 — Grönland - süit - (Frederiksen). 7 — Bersöz (Godard). 22.10 Konuşma, 22.25 Müzik (koro - Pl), 22.45 Müzik (dans), 23,45.24. Son haberler ve yarınki program.

Yabancı Radyolardan Seçilmiş Parçalar

Programdaki vakitler Türkiye saati üzerine ve öğleden sonraki saat olarak gösterilmiştir.

Opera senfoni konserleri:

9.15 Bükre: Matem havası (Cherubini)
9.30 Sottens: Liszt
10.10 İstokholm: "Psalmus hungaricus (Kodaly)
10.30 Lille: "İnci avcıları„ (Bizet)
10.30 Stersburg: Brahms konseri
10,45 Brüksel: Şubert
10.45 Paris P. T. T.: Mozart ,Mendelssohn

Oda Musikisi, konserler:

7. Brüksel 2: Kuartetler (Haydn, Beethoven).
7.20 Münih Şubert
10. Frankfort: Şubert
10. Varşova: Şopen

Piyes ve musahabeler:

8.15 Sottens: "Mikromagazin„
9.35 Napoli grubu: "Casa Nova„ (Goldnl)
10.30 Eiffel ve Lyon: İki piyes.

Hafif musiki:

3,30 Kahindborg; 7. Budapeşte (çiğan orkestrası), 8 Leipziğ; 8 Varşova (Macar musikisi); 8,30 Roma gr., 10. Berlin, Kolonya, 10.45 Ren, 11 Turino; 11,30 Birçok Alman istasyonları.

Konferans ve İngilizce haberler:

9. Radio Paris: "Mazide şarkı„
11.30 Prag 2, 12 Budapeşte,
12.5 Varşova: İngilizce haber.

Varyete ve kabare:

10.15 Londra (R), 10,25 Poste Parisien.

Dans musikisi:

ŞEHİR İÇİNDE

Halk sandığı açılıyor

Sandık Direktörü Neler Yapılacağını Anlattı

Halk Sandığı umum müdürü Ata Evrim ve İstanbul sandığı müdürü Sermed

Küçük sanatkârlara, esnafa ve muhtaç halka kredi temin edecek olan İstanbul halk sandığı bugünlerde yapılacak bir merasimle açılacaktır.

Sandık, kadro ve teşkilâtı tamamen hazır bulunduğundan çalışmağa müheyya bir vaziyettedir.

Sandığı Başvekilimiz B. Celâl Bayar veya iktısat vekili B. Şakir Kesebirin açması kuvvetle muhtemeldir.

Dün Sandık faaliyete başlamadan evvel kendisini ziyaret edip izahat istiyen bir arkadaşımıza halk sandığı Direktörü B. Sermed Çifter şunları söylemiştir:

"— Sandık İstanbul halk sandığı Türk Anonim Şirketi unvanı altında faaliyete geçecektir. Bu unvana nazaran sandık tamamiyle müstakil bir anonim şirkettir. Sermayesinin kısmı azamı mahallî idarelerden temin edilmiştir. Sandık, halk bankasına merbut olduğu gibi onun murakabe ve teftişi altında bulunacaktır.

Sandık, ticaret ve sanayi erbabının mahsulât ve masnuatının umumî satışı kendi hesabına organize edecek, onların meslekî inkişaflarına yardım edecek her nevi kredi muameleleri ifa edecektir. Kanunda yazılı olduğu veçhile bilcümle banka muameleleri de yapacaktır. Bu arada, her nevi gayri - menkul tasarrufuna ve idare meclisinin kararıyle alacaklarını sağlamlaştırmak maksadiyle muntazam teminat alarak gayrimenkul ipotek kabulüne ve lüzumu halinde bunları teferruğ etmeğe ve başkaları lehine ipotek tesisine salâhiyettardır.

Halk sandığında borçlu muamelât için kanunî faiz yüzde sekiz buçuk, açık krediler, yüzde on iki olarak kabul edilmiştir. Bu şu demektir ki yüz lira sandıktan alacak bir şahıs bir sene sonra 12 lira faiz verecektir. Sandığın halka faydalı işler gören kuvvetli bir yardım menbaı olmasına bütün gayretimizle çalışacağız.„

Öğrendiğimize göre sandık, mevduat da kabul edecek, halen carî faiz nispetleri üzerinden halka faiz verecektir. Sandığın sermayesini iktısat vekâleti 100.000 lira, İstanbul idarei hususiyesi 7500, İstanbul belediyesi 2500, ticaret ve sanayi odası 5000, halk bankası 132,500 lira ve ziraat bankası 2500 lirayla iştirak etmek suretile sermayesini teşkil etmişlerdir. Bu sermaye tamamen tahsil edilmiştir. Sermaye arttırılması ve azaltılması ancak vekiller heyeti kararına, yeni hisse senetleri ihracıysa iktısat vekâletinin tasvibine bağlıdır.

Parti Vilâyet Kongreleri

Cumhuriyet halk partisi vilâyet kongresi yarın sabah on birde toplanacaktır. Kongrenin üç gün süreceği anlaşılmaktadır. Bu seneki kongreye bütün İstanbul kaymakamları ile nahiye müdürleri de iştirak edeceklerdir.

Konferans

Beyoğlu Halkevinden :

1 — 15—12—938 perşembe günü saat 18,30 da Evimizin Tepebaşındaki merkez binasında Ord. Porf. Bay Mazhar Osman Uzman tarafından "Öjenik„ mevzuunda bir konferans verilecektir.

2 — Herkes gelebilir.

Günün Meselesi:

Çikolata imalâtı niçin azalıyor?

Çikolata imalâtı kış aylarına girdiğimiz şu günlerde bir hayli artması lâzımgeldiği halde, geçen yıllara nazaran nisbet kabul etmiyecek derecede azalmaktadır.

Yaptığımız tahkikata göre; vaziyet şu sebeplerden ileri gelmektedir: Malûm olduğu üzere kakao imlâtında kullanılan kakao tozu Amerikadan gelir. Ancak kakao tozunun asıl menşe'i Cenub Amerika olduğu halde son zamanlarda bu malın Şimalî Amerika menşe'i şahadetnamesile memlekete sokulduğu haber alınmış, Amerikadaki makamlarımız bunu ticaret kaidelerine uygun görmediklerinden bu menşe şahadetnamesiyle memlekete gönderilmesine müsaade etmemişler, buna mâni olmuşlardır. Netice olarak memleketimizde ve bilhassa şehrimizde derhal kakao tozu buhranı başlamış ve çikolata imlâtı bir hayli azalmıştır.

Maamafih, çikolata imlâtının azalmasına sebep yalnız bu değildir. Bu ihtiyacın Holanda müstemlekelerinden temin edilmesine kısmen olsun başlanmıştır.

Ancak, bu müstemlekelerden gelen mallar yüzde 75 gibi mühim bir takasa tâbi olduğundan, çikolatanın maliyet fiyatı pahalıya malolmaktadır.

Esasen bu memleketten de her zama niçin takas bulmak mümkün değildir.

Gerek bu ve şu sebepler yüzünden azalmakta olan çikolata imalâtının yerini doldurmak üzere şehrimizdeki bütün karamelâcılar derhal faaliyete geçmişler; mühim miktarda karamelâ imalâtına başlamışlardır.

Ancak, esefle öğrenilmektedir ki bu karamelâlar bilhassa Tahatakale gibi bazı yerlerde, han odalarında ve gayri sıhhî şartlar altında imal edilmekte ve halka eskiye nisbetle yarı bir fiyatla satılmaktadır.

Bu karamelâlar acaba nasıl yapılmakta ve nasıl ucuza maledilmektedir? Alâkadarların söylediklerine göre ucuza satılan karamelâlara mısır unundan ve çürümüş elmalardan yapılan marmalât katıldığı görülmüştür.

Bu şekilde yapılan karamelâların bilhassa Anadoluya sürüldüğü de söylenmektedir. Halkın ve çocuklarımızın bir hayli düşkün olduğu bu gayri sıhhî ve mide bozucu maddelerin mutlak surette bir kotrola tâbi tutulması lâzımdır. Yeni valimizin bu mesele ile yakından alâkadar olmasını bekleriz.

Denizbankın Yeni Teşebbüsü

Denizbank tarafından mütehassıs ahçı, kamarot ve metrdotel yetiştirmek üzere açılacak kurslar için yeni yolcu salonunda hususî yer ayrılmıştır. Yapılmış olan programa göre; nazarî dersler sınıflarda, tatbikat da yolcu salonunda ayrıca tahsis edilecek bir yerde yapılacaktır. Kurslar, on ay kadar devam edecektir. Ahçılık derslerini vermek üzere Fransadan, kamarotluk derslerini gösterecek mütehassıs da İsviçreden yakında şehrimize gelecektir. Kurslar neharî olacak, talebe kursa devam ettiği müddetçe iaşeleri temin edilecektir.

Sucu Dükkânlarındaki Ziller

Birtakım sucu dükkânlarında müşteri davet etmek için reklâm mahiyetin de olmak üzere elektrikli ziller ve hoparlörlerle gelip geçenlerin veya civarda oturanların rahatsız edildikleri görülmüş, bu halin önüne geçilmesine karar verilmiştir.

Belediye riyasetinden şubelere dün gönderilen bir tamimde bu halin ortadan kaldırılması için ne gibi bir tedbir düşünüldüğü sorulmuştur.

Okullarda dün yemiş günü yapıldı

Ekonomi Haftası Münasebetile Toplantılar Devam Ediyor

Ekonomi ve tutum haftası münasebetiyle dün şehrimizdeki bütün ilk okullarda yemiş günü yapılmıştır.

Talebeler erkenden hazırlamış oldukları yemişleri okula getirmişler, büyücek bir masa üzerine yığmışlardır. Öğretmenler evvelâ Türkiyede yetişen yemişlerin bütün dünya yemişlerile rekabet edecek vaziyette olduklarını söylemiş ve yemişlerin insan vücuduna yaptığı faydaları anlatmıştır.

Konferanstan sonra talebeler birbirlerine yemiş ikram etmişlerdir.

İpek kozası

Rekolte Fazla, Harice Sevkiyat Yapılacak

İpek kozası yetiştiren mıntakalardan şehrimizdeki alâkadarlara gelen malûmata göre bu yıl ipek kozası rekoltesi gerek miktar gerekse randıman itibarile geçen yıllara nazaran çok fazladır. Bilhassa Bursa, Edirne ve Diyarbakır mıntakalarının malları bu sene mebzul miktardadır. Bu arada Nallıhanda da oldukça ehemiyetli miktarda yeni yıl stoku mevcutur.

Stokların kabarık bir yekûn tutmasına sebep, yalnız rekoltenin fazla olmasından değil, aynı zamanda en iyi alıcılarımız arasında birinci derecede bulunan Fransanın memleketimizden mühim bir yekûn teşkil edecek mal almamasıdır.

Bununla beraber, Fransaya az çok ihracat yapılmıştır. Ancak diğer ipek kozası yetiştiren memleketlerin de Fransaya sattıkları mallar bizim mallarımıza nazaran daha ucuz olduğundan tercih edilmektedir.

Bu yıl yaş koza halinde istihsal edilen ipek kozası miktarı takriben 2 milyon kilodur. Geçen yıl bu miktar ancak 1,5 milyonu tecavüz etmemişti.

Randımanın fazla olmasına sebep, köylünün büyük bir dikkatle ve asrî tesisatla çalışmasıdır. Bundan maada, ipek böceklerinin gıdalarını teşkil eden dut ağaçlarının yağan yağmurlarla iyi yetişmesidir.

Yeni yıl içinde Fransa ve Isviçreye külliyetli miktarda ipek kozası ihracatı yapılabileceği kuvvetle umulmaktadır. Nitekim Fransaya bir kaç gün evvel mühim bir parti ipek kozası ihraç edilmiştir.

Belediyenin 938 Senesi Tahsisatı Bitiyormuş

Belediye reisliğince yapılan tetkiklerden 938 malî senesinin yarısı olmasına rağmen bu seneye ait tahsisatın hemen hemen bitmek üzere olduğu anlaşılmıştır. Şubelere bu hususta bir tamim gönderilmiş, tahsisatın idare edilmesi ve bütçede münakaleler yapılmaması istenmiştir.

Tarihten bir yaprak:

İnsan ve işkence

Yazan: Niyazi Ahmet

Tarihte zalim kumandan, müstebit hükümdarların insanlara reva gördükleri öyle işkenceler var ki.. Bunları okurken tuylerimiz ürperiyor. Diri diri kazığa çakmak, tırnakları sökmek, beynini delmek ve ilh.. insana reva görülen en feci cezalardır. Bir çok hâdiselerde yalnız öldürmeknin kâfi ceza olmadığını görüyoruz.

Dördüncü Murad Bağdada girdiği vakit, muannidane mukavemet eden Bekir Subaşıyı nasıl öldürteceğini uzun uzun düşünmüştü. Bekir Subaşı, ilk önce kızgın bir ateşin karşısında derisinden yağ sızıncıya kadar kızartılarak hazinelerinin bulunduğu yer söyletilmiş, bu iş bittikten sonra ona tatbik edilecek ölüm usulü düşünülmüştü.. Kolayca bulundu.

Bekir Subaşı, Şattulârab'ın kenarına getirilerek bir kayığa bindirildi. Elleri ve ayaklarından sımsıkı bağlandıktan sonra kayık yüzdürüldü. Zavallı adam sanıyordu, ki, kendisini böylece nehrin ortasında bırakacaklar.. Halbuki başına geleceği bilmiyordu.

Kayığa bir mayi boşalttılar, sonra ateşlediler.

Bekir Şubaşı kayık kül oluncıya kadar alevler arasında bağıra bağıra can verdi.

Bekir Subaşı gibi tarihte sayısız misaller var! Bunların isimleri anılıyor, işkenceye lâyık olacak kötülükleri olsa da ıztırapları insan ruhunu titrediyor.

Bunları bana düşündüren bir statistik oldu: 1852 den 1877 ye kadar harplerde ölenlerin sayısını bildiren statistik.. Yirmi beş sene içinde tam iki milyon dört yüz bin nüfus kara topraklara serilip gitmiş. Ve bu muharebelerde 2.613.000.000 İngiliz lirası sarfedilmiş. Batan gemiler, güllelerin yıktığı muazzam binaların hesabı bu rakamlara alınmamıştır.

15 Yıl Evvel Bugün

Bir müddettenberi Kapalıçarşıda tetkikat yapan âsarıatika encümeni Çarşının yıkılmak tehlikesine maruz bulunduğunu tesbit ile tamirini lüzumlu bulmuşlardır.

Çarşı, esnaftan alınacak yüzde beş bir tamir vergisi ile tamir edilecektir.

Üniversite Ekonomi Günü

Önümüzdeki cuma günü saat 16 da üniversite konferans salonunda ekonomi ve tutum haftası dolayısile bir toplantı yapılacaktır. Topalntıda iktısat fakültesi dekanı Ömer Celâl, Profesör Nöymark, doçent Muhlis Etem ve üç talebe hafta münasebetile söylev verecekler, bu günün ehemmiyetini anlatacaklardır.

Arkeoloji Talebesinin Müze Çalışmaları

Üniversitenin arkeoloji talebesinin müzede bulunan meskkâtı tetkik etmeleri için müzeler direktörlüğü ile yapılan temas netiecsinde haftanın bir günü üniversite talebesine ayrılmıştır. Bu günün salı günü olması uygun görülmüş, dünden itibaren çalışılmaya başlanmıştır.

Kadın (Kazadan sonra) — Affedersiniz, motörden anlamam, arızanın nerede olduğuna lûtfen bakar mısınız? — Fransız karikatürü —

Hikâye

Emma yirmi yaşında

Yazan: Piyer Jan Lone

TUHAFİYECİ dükkânına tam saat onda girmişti ve hâlâ kutuları açtırıyor, öteyi beriyi karıştırıyor, satıcı kıza mütemadiyen sualler soruyor, çıkardığı dantelâlara bakıp bakıp bırakıyordu. Hiçbirini beğenemiyordu...

— Bana bak bayan... Elli kere söyledim belki. Kendisi sarışın, senden bir az daha uzun boylu... İki saate kadar, hayır, iki saat on dakikaya kadar, yirmi yaşına basacak. Anlaşılıyor mu? Yirmi yaşına basacak...

— Anlıyorum, bayım. O halde meselâ bir mendil alabilirsiniz.

— Mendil mi? Söylüyorum ya, yirmi yaşında ve sarışın.

Satıcı kız, karşısındaki müşteri sanki ayıp bir lâkırdı söylemiş gibi, kıpkırmızı oldu.

— O halde, dedi, size ilk evvelâ gösterdiğim gömleği alın. Hani şu acorlu gömlek... Hayır, acorlu değil, sıçan ci şili... Hayır, hayır, pardon...

Zavallı kız öyle bunalmıştı ki lâkırdısını şaşırıyordu. Neredeyse hüngür hüngür ağlıyacaktı. Bir saattenberi, çıkardığı bin bin çeşit kadın eşyasını karıştırıp duran bu salak adam ne istiyordu? Ne arıyordu acaba?

Mesele Jak Dakostelin dünyaya kararsız bir adam olarak gelmiş olmasıydı. Annesinin evinde altı aydanberi devam eden bir tereddüdü yenebilmesi için iki ay uğraşması lâzımgelmişti. Nihayet bu suretle, sarışın Emma, bir Endülüslü kadar esmer Albertinin ve kırmızı saçlı, sıkılgan bir kız olan Jozyanın rekabetinden kurtarılabilmişti.

Jak hiçbir şeyde karar veremiyordu ve biraz daha karar veremiyecek olursa kızın yirmi yaşı boşuna geçecekti.

Bereket versin, tuhafiyeci dükkânının sahibi olan bir kadın her şeyden anlar. Burada da dükkânın sahibi işe müdahale etti ve, satıcı kızın sinirlerini yatıştırmaktan ziyade bu baş belâsı müşteriyi savmak için:

— Öğle oluyor, Madlen, dedi. Haydi sen git yemeğine, baya ben bakarım...

Fakat Jak hiç de bu yorucu münakaşaya tekrar başlamak arzusunda değildi. Hayır, hayır... Daha olmazsa başka bir dükkâna giderdi.

Oradan kaçmak için, aklına gelen bir şeyi söyledi:

— Bana bir düzüne mendil verin... Hani şu, sarı köylü mendillerinden...

Ahmak adam iki saattenberi bunun için mi bu kadar düşünüp duruyormuş? Madlen bu sefer artık gözlerine biriken yaşları tutamadı. Şık kadınlar da bu göz yaşlarından sonra sinir buhranı gelir. Fakat insan madam Jan ve Jan'ın dükkânında satıcı olursa yalnız kimse görmeden gözlerini silmeye hakkı vardır...

Fakat bu kızın ağladığını Jak görmüştü. O, kararsız olmasına mukabil, şair ruhlu bir adamdı. Mendiller paket olup sicimle bağlandığı zaman nasıl özür diliyeceğinde tereddüd ediyordu. Nasıl söyliyecekti? "Çok müteessirim... Doğru yapmadım...,, mı desin, yoksa "aklımızdan bir nişanlı genç kız geçiyor, değil mi?,, "Bir adamın böyle hareket etmesi hiç doğru değil ya?,, mı.

Dükkândan dışarı çıkmıştı, fakat nasıl özür diliyeceğini karalaştıramamıştı. Şimdi de eve gidip gitmemekte tereddüd ediyordu. Sonra, aldığı bu mendilleri ne yapacaktı? Emma ince bir kızdı, bir bakışta iki dantelâ arasındaki farkı derhal anlıyacak bir kız. Büyük mağazaların sergilerinde her şeye bir bakar: "Şu iyi, bu fena!,, diye derhal bir hüküm verirdi. Bu kaba sarı mendiller ona verilir mi hiç! ne aptallık!

Tam bunları düşünüyordu, dükkândan Madlen çıktı. Acele giyinmiş, yemeğe gidiyordu. Biraz evvelki can sıkıcı müşteriye, gayet samimî bir şekilde, gülümsedi ve:

— O! Siz misiniz? dedi.

Tamam. Jak kararını vermişti. Ha gayret!

Kıza yaklaştı, canını sıktığı için özür diledi, bundan dolayı duyduğu teessürü anlattı, fakat bilhassa kızın ağlamasına çok müteessir olduğunu söyledi.

— O! ehemmiyeti yok... Bazan olur böyle... Hayat bu, malûm ya...

Dürüst ve samimî, güzel bir kızdı bu.

— Acele işiniz mi var?

— Hayır, fakat bir buçuk saat sonra...

— Ha, evet, biliyorum. O sarışın bayan bir buçuk saate kadar yirmi yaşına basacak... Hadi gelin bana içecek bir şey ikram edin...

Bir saat güldüler, söylediler, yüzmeden, spordan, hayattan bahsettiler. Fakat sonra, Jak birdenbire:

— Matmazel, dedi, ben bu mendilleri ne yapacağım şimdi?

— Hah ha! Ben olsam sofrada peçete olarak kullanırım onları. Şimdi köylü şeyleri moda. Bizim bir kadın müşterimizin evinde gördüm, çok güzel duruyor...

Jak, Madlenden ayrıldıktan sonra kendisini on adam kuvvetinde hissediyordu. Demek gizli gizli ağlıyan, sabahtan akşama kadar bir dükkânda çalışan, öğleleri bir çörekle karnını doyuran bu kızcağız gülmesini biliyor, her şeyden kendisine neşe çıkarıyordu ve hayatta hiçbir endişesi yoktu...

Emma da nişanlısının ona nasıl olup da "bu kadar müstesna, bu kadar sade zarif,, bir hediye getirdiğini, yirmi yaşına bastığı gün onun niçin bu kadar neşeli olduğunu ve o gün akşama kadar Jakın nasıl irade sahibi bir adam olarak hareket ettiğini anlıyamadı..

Pierre-Jean Launey

Zeytincilik kanunu

Devlete Ait Yabancı Zeytinlikler Halka Parasız Dağıtılacak

Memleketimizde zeytincilik her yıl biraz daha inkişaf etmektedir. Hükûmet zeytinciliğimizdeki bu inkişafa daha büyük bir hız vermek maksadiyle bir kanun lâyihası hazırlamıştır..

Yapılan tetkikler sonunda bugün memleketimizde 26 milyonu mahsuldar ve 57 milyonu yabani olmak 80 milyon kadar zeytin ağacı mevcut olduğu tesbit edilmiştir. Mahsuldar zeytinliklerden vasatî olarak 230 ton zeytin tanesi alınabilmektedir.

Bunun 210 bin tonundan takriben 24.000 ton zeytinyağı çıkarılmaktadır. Geri kalan kısmı da, sofra zeytini halinde kullanılmaktadır.

Diğer memleketlerin ayni miktar mahsulden aldıkları randıman miktarı bizimkine nazaran çok fazladır. Bunun sebebi, zeytinliklerde fazla olgun olarak yetiştirilmesi ve yağ tasirhanelerinin de çok iptidaî bir şekilde bulunmasıdır.

Bu noksanların telâfi edildiği ve yabani ağaçların istifade edilir bir hale sokulduğu takdirde zeytinciliğimiz de memlekete en aşağı 50 milyon lira gelir temin eden bir servet membaı olacağından aslâ şüphe edilmemektedir.

BORSA

Ankara 12-12-938

Hizalarında yıldız işareti olanlar, üzerinde muamele görenlerdir. Rakamlar saat 12 de kapanış satış fiyatlarıdır

ÇEKLER

Londra	5 87	Prağ	4 2925
Nevyork	125 7 5	Madrid	5 87
Paris	3 3075	Varşova	23 7185
Milâno	6 6175	Budapeşte	24 715
Cenevre	28 46	Bükreş	0 90
Amsterdam	68 355	Belgrad	2 795
Berlin	50 4525	Yokoham	34 27
Brüksel	21 165	Stokholm	30 235
Atina	1 07	Moskova	23 7075
Sofya	1 545	Viyana	

Istikrazlar

1933 T. Bor	66 75	Erzurum İstik	19 30
" " " II		S. Erzurum	
" " " III		S. Erzurum	

EV - KADIN

Yeni kadın şapkalarında ön tarafta ve bilhassa gözleri kapıyarak yüzün görülmesine mâni olan süsler yavaş yavaş terkedilmeğe başlandı. Şimdi daha ziyade yüzü olduğu gibi gösteren şapkalar tercih ediliyor. Bunlar ne kadar eksantrik olursa olsunlar daha uzun müddet modada yer tutacağa benzemektedir. Resimde Paris şapka sergisinde çok beğenilen bir şapka modeli takdim ediliyor.

Nevyorkun 77 katlı bir binasında

Krisler Bilding'in sahibi bundan yirmi beş sene evvel bir tren amelesi idi ve biriktirdiği para ile parçalamak üzere bir otomobil aldığı zaman arkadaşları onu deli zannetmişlerdi..

Nevyorkta, dünyanın en yüksek binalarından biri olan Krisler Bildingin asansöründeyiz. Dakikada 250 metre süratle gökyüzüne doğru çıkıyoruz. Dışarda, gözlerimizin önünden katların süratle uçuşu başımızı döndürüyor. Yalnız, katların numarasını farkedebiliyoruz. 58 nci kat, 59 ncu kat, 60 ncı kat, 61 nci kat... Sonra asansör birdenbire duruyor, başımızı tavana vuracak gibi oluyoruz.

Asansör memuru:

— 77 nci kat, diyor. Buraya kadar.

İlk gördüğümüz şey büyük bir aydınlık oluyor: Hakikaten gökyüzünde miyiz? Öyle galiba? Çünkü, gözlerimiz alışmadığı bir manzara karşısında: Nereye baksak mavilik... Yer yüzünü görmek için pencerelere yaklaşmak ve aşağıya doğru bakmak lâzım.

Şehir ayaklarımızın altında uzanıyor. Fakat burası Nevyork mu? Hiç benzemiyor. Çünkü bütün yükseklikler silinmiş... Şehir yamyassı.... Her şeye tepeden bakıyoruz. Caddeler, yumuşak bir toprak üzerinde araba tekerleklerinin bıraktığı izler gibi.

Bir tarafta parlak bir şerit halinde Hudson nehri görünüyor, diğer tarafta da İst River (East River = Şark nehri). Nehrin üzerindeki köprüyü de farkediyoruz. Bu köprüden otomobiller sekiz kol üzerine geçer.

Bu baş döndürücü yüksekliğe alıştıktan sonra gözlerimizi biraz daha dikkatle etrafta gezdiriyoruz. Yanımdaki Nevyorklu arkadaşım anlatıyor:

— Bak, şu uzakta görünen yüksek bina Çanin Bildinğ... Şuradaki de Niyus Bilding... Bunlar vaktiyle Nevyorkun ve dünyanın en yüksek binaları idi... Hele şu Vulvört Bilding tam on beş sene dünyanın en yüksek binası unvanını kendisinde bulundurmuştur. Halbuki şimdi Manhattanın omuzuna zor varıyor.

"Bu Manhattan Bilding bizim şimdi bulunduğumuz binaya başlangıçta bir rakipti. İki bina da aynı zamanda yapılmağa başlanmıştı ve Manhattan Bildingin de, Krisler Bildingin de sahipleri rekoru kendi ellerine almak istiyorlardı. Mühendisler bina sahiplerinin yeni emirlerine göre plânları değiştiriyorlar, binaya evvelâ düşünülen tarzdan başka bir şekil veriyorlardı.

"Fakat nihayet rekor Krislerde kaldı ve binası diğerinden birkaç kat daha yüksek olarak göklere baş değdirdi... Fakat ondan sonra daha yüksek binalar da yapılmıştır.,,

Tren İşçiliğinden Milyonerliğe

Binanın sahibi olan bu Krisler kimdi? Nevyorklu arkadaşım onu da anlatıyordu:

Valter Persi Krisler bundan yirmi beş sene kadar evvel Kansastaki küçük bir şehirde fakir bir tren amelesi idi. Fakat dişinden tırnağından artırarak paar biriktirmiş, Avrupada tırarak para biriktirmiş, Avrupadan yeni gelmiş, en son model bir otomobil almıştı.

Arkadaşları, fakir bir amele böyle lüks bir otomobili ne yapacak diye

Nevyorkun büyük binalarından biri son yağan karlardan sonra

şaşıyorlar, kendisiyle alay ediyorlardı. Sonra, Krislerin, otomobiline binip sokakta gezdiğini bir kere olsun görmemişlerdi.

Onun otomobili binip gezmek için değil, parça parça etmek için almış olduğunu öğrendikleri zaman da şüphesiz herkes Krisleri deli addetmekte haklı idi.

Fakat Valter Krisler otomobili, kiraladığı bir dükkânda parçalayıp motörünün en ufak vidasına kadar her kısmını, her aletini birer birer ayırırken gözettiği bir gaye vardı.

Bir akşam işinden geldikten sonra bu dükkâna kapanıyor ve parça parça ettiği otomobilin orasını burasını ölçüp biçiyor, kâğıtlar üzerinde bir takım hesaplar yapıyordu.

Bu çalışmalarının boş olmadığını da az sonra gösterdi. Demiryollarından çıkarak Buik otomobil fabrikasına giren Krisler orada birdenbire ilerlemiş, nihayet fabrikanın müdürü olmuştu. Daha sonra General Motors kumpanyasının müdürlüğünü almıştı. Çok geçmeden de kendi ismini taşıyan "Krisler,, otomobilini yapmıya başladı.

Otomobillerinin ön tarafında uçan kanatlı bir adam şeklinde Merkür heykeli Krisler binasının 48 nci katında, her dört köşede görülmektedir.

Bugün Krisler Bildingin yükseldiği yer bundan 40 sene evvel boş bir arazi idi ve bir İrlandalı tarafından keçilerini otlatmakta kullanılırdı. Şüphesiz ki o tarihte ne keçilerini otlatan İrlandalı, ne de lokomotifleri yağlıyan işçi Krisler bir gün olup burada böyle 77 katlı bir bina yükseleceğini akıllarından bile geçirmiyorlardı.

Gökleri Delen Bu Binalar Nasıl Şeydir?

Amerikalılar bu yüksek binalara "Skay Skraper,, diyorlar. "Gökyüzünü kazıyan,, bina demek olan bu terkibi biz dilimize "gökleri delen bina,, diye çevirebiliriz.

Gökleri delen bu binalar bir Amerikan icadıdır ve mimaride yeni bir buluşun eseridir.

Düşünecek olursak bu kadar yüksek bir binanın duvarları kimbilir ne kadar kalındır diye hüküm vermemiz lâzımgelir. Halbuki Amerikalılar bu binaların duvarlarına "perde duvar,, (curtain valls) diyorlar. Yani, sadece odaları rüzgârdan ve güneşten korumak için yapılan, binanın damını, tavanını, tutmağa yarıyan bir duvar.

O halde, bu 70, 80 katı çeken nedir? Binanın iskeletini teşkil eden demirler ve beton sütunlarla döşemeler... Bakarsınız, bir bina on beş, yirmi kat yükselir, fakat sade iskeletten ibarettir, ne iç duvarları örülmüştür, ne dış duvarları. Bu kadar yüksek ve büyük yapı demir potrellerle beton sütunlar üzerine tutturulmuştur.

İşçiler duvarları bazan bundan sonra yapmıya başlarlar, bazan da yukardan aşağıya doğru tamamlarlar.. Masallarda anlatırlar: Evleri damından başlıyarak yaparlarmış. İşte, İşte, Amerika bu masalı hakikat haline koymuş gibi.

İlk "gökleri delen bina,, Nevyokta değil, Şikagoda yapılmıştır ve bundan 55 sene evvel, 1883 de. Dahilî sigorta şirketi ismindeki bir kumpanyanın yaptırdığı bu bina 10 katlı idi ve 1000 penceresi olmakla meşhurdu. Bina 1929 da yine şirket tarafından yıktırılmış, başka yere yenisi yapılmıştır.

Yirminci asrın ilk günlerinden umumî harp senelerine kadar Amerikan mühendisleri bu gökleri delen binaların inşa usulünü tekmil ettirmekle meşgul olmuşlar ve harpten sonra bugünkü 40 ve 50 katlı binalar birer birer yapılmağa başlanmıştır. Bugün otuz, kırk ve elli katlı binalar Nevyorkta artık kimsenin gözüne çarpmıyor. Onlar İstanbuldaki dört, beş katlı binalar kadar çok... Amerikada bir binaya "yüksek,, demek için en aşağı 60 katlı olması lâzım..

İlk defa 60 kat çıkan bina Vulvört Bilding olmuştur. Meşhur milyoner Vulvörtün malı olan bu bina 69 sütun üzerine tutturulmuştur ve 1915 de inşa edilmiştir.

Bu binanın sahibi Vulvört Amerikada "Mister beş ve on,, diye meşhurdur. Çünkü bir mağaza açıp orada her şey 5 veya 10 çent gibi maktu bir fiyat üzerinden satmak usulünü o çıkarmıştır ve milyonları bu sayede kazanmıştır.

Niyuz Bilding (Haber binası) isminden de anlaşılacağı gibi, Nevyorkta en çok satılan bir gazetenin malıdır ve gazete idarehanesi de buradadır.

Amerikada hemen her sene yeni yeni gökleri delen binalar yapılmaktadır. Fakat bunlardan 30, 40 katlıların kimse farkında bile olmuyor. Son bir istatistiğe göre, Amerikada böyle büyük binaların inşası için her sene 6 milyar dolar sarfedilmektedir. Bütün büyük otomobil şirketlerinin birer "Bilding,, i vardır.

Loretta Yang'ın dostu

Hükûmet adamlarının başına meş'um kadınları musallat etmek istemiş

Amerikada, beş meşhur sinema yıldızını hükûmetin ileri gelen şahsiyetlerine musallat etmek istiyen bir adam yakalanmıştır.

Vilyam Bukner ismindeki bu adam Amerikanın en tanınmış maliyecilerinden biridir ve Filipin demiryollarını tahvilâtını kısa bir zaman zarfında piyasadan toplamıştır. Şirket hissedarlarına para dağıtmadığı için, bu tahviller son zamanlarda çok düşmüştü.

Bundan istifade ederek Filipin tahvilâtını aşağı fiatle piyasadan toplayan Vilyam Bukner bunların değerini fazlalaştırmak ve fiyat üzerinden satarak kendisine büyük bir kâr temin etmek arzusundadır...

Bunun için başvurduğu çare de şudur:

çok düşmüştü. Bundan istifade ederek Filipin tahvilâtını aşağı fiyatle piyasadan toplayan Vilyam Bukner bunların değerini fazlalaştırmak ve o fiyat üzerinden satarak kendisine büyük bir kâr temin etmek arzusundadır...

Bunun için başvurduğu çare de şudur:

Holivudun "Meşum kadın,, tipinden beş artisti Amerikan hükûmetinin ileri gelen senato âzalarını elde etmekte kullanmak...

Vilyamın plânına göre, artistler Senato âzalarını kandıracaklar ve bu suretle hükûmetin, Filipin demiryolları şirketine yardımını temin edecekler. O zaman tahvilâtın değeri artacak ve Vilyam Bukner elindeki tahvilleri yüksek fiatle satacak...

Fena fikir değil... Fakat hazırladığı bu "suikast,, vaktinde anlaşılıyor ve bir müddettenberi bulunduğu İngilterede "Kuin Meri,, vapuru ile Nevyorka döndüğü sırada, limanda tevkif olunuyor.

Vilyam Bukner, tevkif edildiği zaman telâşe kapılmış ve:

— Hiç olmazsa, müsaade edin, Loretta Yang'a telefon edeyim! demiştir.

Yapılan tahkikattan anlaşılıyor ki, Vilyam Bukner bu işte Loretta Yang'ı vasıta olarak kullanmaktadır ve Senato âzalarının başına musallat edeceği "Meşum kadın,, ları onun yardımı ile bulacaktır. Çünkü, Loretta Yang, adamın dostudur ve uzun zamandanberi aralarında bir aşk macerası cereyan ettiği söylenmektedir. Hattâ, Vilyamla Lorettanın nişanlı oldukları da ileri sürülmüştü. Fakat, bunu artist derhal tekzip etmiş ve şöyle demiştir:

— Mister Bukner'i çok iyi tanırım. Nevyorkta kendisi ile çok gezdim. Arkadaşlığından çok memnunumdur. Fakat nişanlı olduğumu söylemek gülünç tür!,,

Alman Casusları Davası

Amerikadaki Alman casusları davası nihayetlenmiş ve evvelâ tevkif olunarak hâdisenin baş kahramanı halinde bulunan Yohanna Hofman isimindeki kadın 4 sene hapse mahkûm olmuştur. Diğer beş suçludan biri 6 sene, ikisi dörder sene, biri de 3 sene hapis cezası yemiştir.

Resimde Yohanna ağlarken görülüyor.

Resim ve Yazı ile HADISELER

Bir merak moda

Amerikalı genç kızlar arasında yeni bir merak salgın halinde devam ediyor.

Yeni merakı size söylemediğimiz takdirde, kendi kendinize düşünüp bulmanız hayli müşküldür.

Bu kızların merakı Pasifik Okyanusunda banyo yapmaktır. Bunun için de hemen her gün Atlantik Okyanusundan kalkarak tayyareye binerler; Panama kanalını 28 dakikada aştıktan sonra hemen denize atlarlar. Her halde tayyareden inince kıyafetlerini değiştirmeğe lüzum görmediklerini ilâveye hacet yok. Resimde kızları tayyarede, indikten sonra ve denizde görüyorsunuz..

Deli helkeltraş

139 seneye mahkûm oldu, hapisaneye kahkahalarla gülerek giriyor...

Nevyorkta geçen sene ana kız iki kadınla aynı evde kiracı olan İngilizi öldüren "deli heykeltraş,, İrvinin bu esrarengiz cinayeti, muhakemesi sırasında, bütün tafsilâtı ile "Niçin öldürdüm?,, serlevhası altında neşretmiştik.

Katil bu itiraflarında Misis Gedeonla kızı Veronikayı ve kiracı Binesi bir maksatla öldürmediğini, asıl Gedeonun büyük kızı Etheli öldürmek istediğini, buna da onu çok sevdiği için karar verdiğini söylüyordu: Öldürdükten sonra kızın yüzünün kalıbını alacak ve bununla "Havva ve yılan,, mevzuu üzerinde bir heykel yapacakmış...

İrvinin müdafaasını Amerikada, yirmi senedenberi davasını takip ettiği her haydudu idam cezasından kurtaran meşhur bir avukat üzerine almıştı. Avukat hakikaten İrvini de idamdan kurtarmıştır. Deli heykeltraş iki kadını öldürdüğü için elli beşer seneden 110, İngilizi öldürdüğünden dolayı 29 seneye mahkûm etmiş bu suretle katil 139 sene ağır hapis cezası yemiştir.

İrvin, Amerikanın ağır suçlulara mahsus olan Sing Sing hapishanesine götürülmüştür. Katil hapishaneden içeri girerken kahkahalarla gülmüş ve çok memnun olduğunu söylemiştir.

Balkan gangsteri yakalandı

Sofyada 120 Ev Soyan Zengin Hırsızın Korkunç Bir Mazisi Var

Sofyada dört senedenberi bir türlü ele geçirilemiyen meçhul bir hırsız, evlerden, apartımanlardan en kıymetli eşyayı çalarak sırra kadem basıyor. Aradan birkaç gün geçtikten sonra başka bir apartımanın yahut meşhur bir zenginin evi soyuldu ğu duyuluyormuş, bu suretle, dört yıl içinde tam 120 hırsızlık vakası kaydedilmiş, bütün polis bu gansteri aradığı halde ele geçirememiştir. Çalınanlar altın yüzük, elmas bilezik, gerdanlık ve diğer eşyaların kıymeti 2.000.000 levayı bulmuştur.

Gündüzleri, korkmadan yapılan bu türlü hırsızlıklara İngilterede Pecizi namı verilmiştir .Bu kadar bir ustalıkla, hiç bir emmare bırakmadan yapılan hırsızlıkların faili geçen gün nihayet yakalanmıştır.

Gangsterin Korkunç Maceraları

34 yaşında Mladenof isminde çok mağrur ve yakışıklı bir adam olan haydudun ele geçirilmesi bütün Sofyada hayretle karşılanmıştır.

Çünkü, bu şehrin en kibar mahfellerinde, şık salonlarında, tiyatrolarda herkesin tanıdığı bu zengin adamdan bu türlü bir iş beklenmemekte idi. Fakat, yaşadığı lüks apartımanda polisin yaptığı araştırmada sandıklar içine doldurulmuş elmas ve altın eşyalar meydana çıkarılmıştır. Paralar torbalar içinde ele geçirilmiştir.

Yapılan tahkikat da Mladenofun 11 yıl evvel kendisine hiyanet ettiği zanniyle karısını öldürdüğü, 7 yıl hapiste yattıktan sonra bir umumî af sonunda kurtulduğu anlaşılmıştır.

Hapiste bulunduğu seneler içinde, kadın mahpuslara bakan 52 yaşında bir kadınla sevişerek evlenmiştir. Serbest bırakıldıktan sonra Splendit oteline kâtip olmuş, bir artist kadının kıymetli eşyalariyle, paralarını çalmıştır. Bu suretle zenginler arasına karışan Mladenof Spaska isminde Sofyanın en güzel kızlarından biriyle sevişerek yaşamaya başlamıştır. Bu kadın, sonradan hırsızın şeriki cürmü olmuş ve yapılan bütün soygunlarda beraber bulunmuştur.

Sofyanın bütün lokanta ve barlarında çalışan güzel kadınlardan birçokları bu güzel hırsızla münasebet peyda etmiş ve kıymetli yüzükler hediye almışlardır.

Polis, gazetelerde yaptığı bir tebliğde hırsızdan hediye olarak yüzük alan bütün kadınları bu hediyeleri teslim etmeğe davet etmiştir. Fakat, hırsızın üzerinde en fazla tesir bırakan Spaska ismindeki sevgilisidir.

Bu kadın, soyulacak bir apartımana evvelce bir münasebetle girip yokladıktan birkaç gün sonra müsellâh haydut yalnız başına girmekte ve alacağını aldıktan sonra kollarını sallaya sallaya uzaklaşmakta imiş.. Bütün bu hırsızlık meselesinde canları yananlar evli bazı aile kadınlarıdır. Çünkü, yakışıklı hırsız evli birçok kadınları da para ile kandırarak gizli münasebet tesis etmiştir. Polis hırsızı sıkıştırınca kocalarına hiyanet eden ve hırsızdan hediye olarak elmas yüzük vesair eşya alan evli kadınların da isimleri ortaya çıkmıştır.

LiMANDA

BUGÜN KALKACAK VAPURLAR

(Antalya 18 Bartına), (Trak 9 Mudanyaya), Marakaz 8,30 Mudanyaya), (Ülgen 20 Bandırmaya), (Kemal 15 Ayvalığa).

GELECEK VAPURLAR

(Karadeniz 13 Karadenizden), (Dumlupınar 17 Karadenizden), Trak 20,15 Mudanyadan), (Marakaz 22,15 Bandırmadan), (Uğur 16,15 İzmitten) gelecektir.

11 yaşındâki kızı öldüren deli

Fransanın Brest vilâyetinde, Daula denilen kasabada geçen akşam, ellerini kollarını gayritabiî surette sallıyarak gezen 19 yaşlarında, sefil kıyafetli bir genç, birdenbire bir adamın karşısına dikiliyor ve:

— Bir çocuk öldürdüm! diyor. Ben katilim!

Delinin bu sözleri karşısında afallayıp kalan zavallı adam, şaşırıyor. Fakat Gal ismindeki deli şuurunu ondan daha fazla hâkim olarak, tekrar ediyor:

— İnanmıyor musun? Git polise haber ver... Gelsinler beni babamın evinde bulsunlar... Ben İvet Roşkongarı öldürdüm.. Mektepten geliyordu...

Deli, bunları söyledikten sonra koşa koşa kaçıyor. O zaman polise haber veriyorlar. Gal tevkif edildikten sonra cinayetini şöyle anlatıyor:

— Bir keçi yolundan geçiyordum. Karşıma İvet çıktı. "Merhaba,, dedi. Sonra "Ne yapıyorsun? Dolaşıyor musun?,, diye sordu. Bunları söylerken durmuştu. Ben de elimdeki baltayı kaldırdım, kafasına indirdim... Sonra kamamı çektim, başını kestim...

Bu cinayeti niçin işlediği sorulduğu zaman Gal diyor ki:

— Kendisine bir garezim yoktu. Onun yerine karşıma başka birisi çıkmış olsaydı onu öldürürdüm .

Tahkikat neticesinde öğrenildiğine göre, Gal baltayı ve kamayı cinayetten bir gün evvel almıştır. O halde bu cinayeti evvelden kurarak işlemiş. Bununla beraber, gencin deli olduğunda şüphe yoktur.

11 yaşında bir kız çocuğu olan zavallı İvetin cesedi katilin söylediği yerde bulunmuştur.

El Verirken Göz Görmemeli

Alman - Fransız münasebatı gerginleşip Fransada kısmî seferberlik ilân edildiği günlerde, Pariste Fransız maliye nezareti kapısı önüne gelen alelâde giyimli bir kadınla bir erkek, ellerindeki zarfı kapıcıya uzatarak bu zarfın bizzat nazıra verilmesini rica etmişlerdir.

Kapıcı bu büyük zarfı doğruca nazır Marşandoya götürmüştür. Nazır zarfı yırtmış, içinden çıkan başka bir zarfı da yırttıktan sonra, kırk bin Fransız frangı ile "Devlete hediye.. M. 132,, yazılı bir kâğıt parçası eline geçmiştir.

Nazır, bu anonim hediye sahiplerini gazetelerle ilân ederek paraları müdafaai milliye anonim kasasına teslim etmiştir. Fakat, bu hediye sahipleri malûm değildir. Bunlar "elverirken göz görmemeli,, diyen büyük insanlardan iki kişi olsa gerek...

Öpüşmenin Sahtesi Olur mu?

Amerikada, yalanı meydana çıkaran makineyi yapmış olan Vilyam Marston ismindeki mühendis şimdi de öpüşmenin sahtesi ile hakikisini ortaya koymak için yeni bir âlet icat etmiştir.

Bu da yalanı meydana çıkaran bir makine sayılabilir. Makine, heyecanın derecesini kaydediyor ve hakikî pusenin verdiği heyecanla sahte bir öpüşmenin heyecanı derhal belli olmaktadır

Nafıa Vekilinin mühim beyanatı

Erzincana giden tren yolundan bir görünüş

Ankara, 13 (Telefonla) — Erzincana giden vekillerle mebuslar ve diğer davetliler bugün Ankaraya döndüler. Nafia Vekili Ali Çetinkaya Erzincandan gelirken trende gazetecilere muhtelif işler hakkında beyanatta bulunarak şöyle demiştir:

"— Beraber yaptığımız bu seyahatteki intibaım, Türk milletinin yapıcılık kabiliyetinin, milliyet hissinin ve cümhuriyete bağlılık aşkının yurdumuzun terakki ve inkişafında en emniyet verici bir zıman olduğunu, bir daha görmüş ve hissetmiş olmaklığımdır.

Erzincana kadar olan en hücra sahalarda, istasyon boylarında gördüğümüz halk tabakalarının ve masum yavruların sevinç ve heyecanlarını tasvir edebilmek çok zordur. Demiryolu işletme teşkilâtımızın her yerde tam bir intizam ve dikkatle çalışmakta olduklarına şahit oldum. Artık Türk toprakları terakki ve kemal yolunu tutmuş, durmadan yürüyen, çalışan, uğraşan uğraşan huzur ve refah âlemidir. Nafia mensupları ve onun başında yürüyen fen adamları, demiryolu memur ve müstahdemleri vazifelerini tamamen müdrik birer sây ve hizmet amili olarak çalışmaktadırlar.

Her sene inşası hitam bulup işletmeye açılan hatlarımız, derhal büyük bir intizam ve dikkatle servise konulmaktadır.

Asırların müşküllerini, hurafelerini ifade eden Erzincan hattı güzergâhında şimdiden büyük bir faaliyet görülmektedir.

Dün bizi takiben Erzincandan hareket eden bir yolcu treninde, 159 yolcunun mevcut olduğunu hayret ve iftiharla gördüm.

ERZURUM HATTI İNŞAATI İLERLİYOR

Erzurum hattının inşaatı çok ilerlemiştir. Havalar müsait gittiğinden Erzincandan öteye ray ferşiyatına devam edilmektedir. Önümüzdeki 1939 senesinin Cumhuriyet Bayramı günlerinde herhalde bütün ray ferşiyatının bitmiş ve hattın işletmeye açılmış bulunacağına kat'iyyen emin bulunuyorum.

İran - Irak istikametlerine doğru inşasına devam etmekte olduğumuz hatların 200 kilometresi gelecek sene bitmiş olacaktır. 1945 senesine kadar inşaatın devam edeceğini tahmin ediyorum.

ANKARADAN İSTANBULA İKİNCİ BİR HAT YAPILACAK

Ankaradan İstanbula Bolu üzerinden ikinci bir haattın yapılmasına zaruret vardır. Bunu elimizde bulunan işlere göre sıraya koymak mecburiyetindeyiz.

Anadolu içlerinden geniş mikyasta İstanbula doğru işlemekte bulunan trenler, günden güne artmaktadır. Bu ikinci hat daha kısa olacaktır. Bu hat dolayısiyle, İstanbula daha çok miktarda gündüz trenleri işletmek imkânı hâsıl olacaktır.

ANKARA - İSTANBUL ASFALT YOLU

İstanbul - Ankara asfalt yolunun henüz sırası gelmemiştir. Adana - İzmir - Diyarbakır hava servisleri için geniş hava meydanlarının ve telsiz istasyonlarının inşa ve tanzimile iştigal edilmektedir. Halen İstanbul hava istasyonu olan Yeşilköy merkezinin plânı tanzim edilmiştir; yakında münakasaya konulacaktır.

İSTANBUL RADYOSU İŞLETİLMİYECEK

Ankara radyo istasyonunun, Paris radyosu ile karışmaması için tedbirler aldık, neticeyi bekliyoruz. İstanbuldaki köhne radyo istasyonunu bir daha işletmeye taraftar değilim.

RADYO MAKİNELERİ HAKKINDA KANUN

Radyo makinelerinin P. T. T. idaresinden tedarik edilmesi ve ucuz fiatla satılması ve tamir olunması için bir kanun projesi hazırlanmaktadır. Yakında Büyük Millet Meclisine sunulacaktır.

ANKARA - İSTANBUL ARASINDA YENİ TELEFON HATTI

İstanbul ile Ankara arasında Bolu tarikiyle bir telefon hattının tesisi ve sekiz devrenin on iki devreye iblâğı işi; süratle ilerlemektedir. Bu hat, Ankara - Bolu yoluyla Adapazarına varmıştır, yakında İstanbula ulaşacaktır. Ankara Gençlik Parkı önümüzdeki 1939 senesi nihayetinde bitecektir.

ECNEBİ ŞİRKETLERİN SATIN ALINMA İŞİ

Ecnebi şirketler elinde bulunan tramvay, tünel, havagazi ve diğer imtiyazlı şirketlerin satın alınması işi üzerindeyiz. Müzakereler tabii seyrini takip etmektedir.

EMİNÖNÜ VE SİRKECİ MEYDANLARI

Ötedenberi bir an evvel bitirilmesini istediğimiz Eminönü ve Sirkeci meydanlarının açılmasına çalışılmaktadır. Bu meydanların herhalde yeni bir hızla yakın zamanda istenilen şekli alacağına kat'i nazarla bakılabilir.

Bir Danimarka vapuru kayıp

21 tayfası ve 4 yolcusu vardı

Stokholm, 13 (A.A.) — Pazar günü Norveçte kâin Kristiansanda gitmek üzere Hirtahalaladan hareket etmiş olan ve 21 kişiden ibaret mürettebatı ile dört yolcuyu hamil bulunan Jylland adındaki Danimarka vapuruna kaybolmuş nazarile bakılmaktadır. Bu seyahatin dört saat devam etmesi iktiza ediyordu. Fakat romorkörlerin ve deniz tayyarelerinin yapmış olduk ları araştırmalara rağmen 24 saatten fazla bir zamandanberi vapuru hiçbir yerde görmek mümkün olmamıştır.

Prağda küçük gangsterler yakalandı

Prağ, 13 (A.A.) — Prag ceza mahkemesinde yaşları 10 ile 15 arasında olan küçük gangsterlerden mürekkep bir grupun muhakemesi cereyan etmektedir.

Bu küçük haydutlar 4 ay içinde takriben 300.000 kron kıymetinde 12 otomobil ile 10 motosiklet çalmışlardır.

Cumhurreisimiz

Dün Çankırıda tetkikat yaptıktan sonra Ankaraya döndü

Germece, 13 (A.A.) — Reisicumhur İsmet İnönü bugün saat 8.30 da hususi trenleri ile Çankırıya teşrif etmişler ve hükûmet konağında halktan bir çok kimselerle ve memurlarla temas ederek ihtiyaçları hakkında notlar almışlardır.

Reisicumhurumuz 12.30 da Ankaraya müteveccihen hareket etmişlerdir.

Ankara, 13 (A.A.) — Cumhurreisi İsmet İnönü, Kastamonu, İnebolu, Zonguldak ve havalisinde yaptıkları tetkik seyahatinden bugün Ankaraya dönmüş lerdir.

İsmet İnönünü getirmekte olan hususi tren saat 19.5 te şehrimize gelmiş ve garda başta B. M. M. Reisi Abdülhalik Renda, Genel Kurmay Başkanı Mareşal Fevzi Çakmak, vekiller, mebuslar, Millî Müdafaa ve Genel Kurmay erkânı ile vekâletler ve devair rüesası tarafından selâmlanmıştır.

Başvekil Celâl Bayar, Dahiliye Vekili ve Parti Genel Sekreteri Dr. Refik Saydam ile Ankara Vali ve Belediye reisi Nevzat Tandoğan, Kalecik istasyonunda Reisicumhura mülâki olmuşlardır. İsmet İnönü trenden iner inmez doğruca istasyondaki kabul salonunu teşrif etmişler ve burada kendilerini karşılamaya gelenlerin ellerini sıkarak iltifatta bulunmuşlardır. Büyük Şef, istasyondan doğruca köşklerine teşrif buyurmuşlardır.

Reisicumhurun Kastamonulular a selâmı

Kastamonu, 13 (Hususi) — Reisicumhurumuz Millî Şef İnönünün İneboludan refakatlerine aldıkları Valimiz Bay Avni Doğan Amasra, Bartın, Zonguldak ve Çerkese İnönünün yanlarında gitmiş, Çankırıda kendilerine veda ederek Kastamonuya dönmüştür.

İnönü Çankırıda kendilerinden ayrılan valimize Kastamunuda gördüğü te zahürat ve sevgiden mütehassis olduğunu beyan etmiş, teşekkür ve selâmlarının Kastamonu halkına iblâğını Valimizden rica etmiştir.

ANKARA MEBUSLARI VE DİYANET İŞLERİ REİSİ

Reisicumhuru Küçükyozgatta karşıladılar

Ankara, 13 (A.A.) — Istihbaratımıza nazaran, Ankara mebusları Falih Rıfkı Atay, Muammer Eriş, Muhtar ile Diyanet işleri reisi Rifat Börekçi, Reisicumhur İnönünü, Küçükyozgatta selâmlamışlar ve refakatlerinde Ankaraya gelmişlerdir.

Yeni Hatay pulları basılıyor

Antakya. — Nafia Vekâleti tarafından vekâlet ressemalarından B. Abdülkadir Altay'a sıpariş edilen Hatay posta pullarının orjinalları hazırlanmıştır.

Her birisi bir sanat eseri olan bu ilk seri pul 13 çeşitten ibarettir. 10.50.75 santimlik pulların üzerinde elyevm Luvr müzesinde bulunan Eti asarından alınmış müzayık Tavus kuşu resmi vardır. 1.5 ve 2.5 kuruşluklarda muhterem devlet reisimiz Tayfur Sökmenin portreleri, 20 kuruşlukda Hatay haritasının üzerinde millet meclisimizin kûşat tarihi olan 2 eylûl 1938 ibaresi vardır.

Bunlardan başka, Hatay haritası üzerinde zincirleri kırılmış bir kızı gösteren istiklâl pulu ile Hatay köylüsünün çift sürdüğünü ve Anadolu güneşinin Hatayı aydınlattığını müşir köylü pulları vardır. Bunlardan başka ayrıca beş çift gayet zarif takse pullarıda hazırlanmıştır.

Yeni Hatay pulları yakında basılarak tedavüle çıkarılacaktır.

Vali makamına gelemedi

Evvelki gece Manisadan şehrimize gelen Vali ve Belediye reisi Bay Lûtfi Kırdar hafif bir rahatsızlık geçirmekte olduğundan dün makamına gelememiştir.

Kendisine çabuk iyilik dileriz.

Münih, Peşte, Prağda

Yahudiler hakkında yeni kararlar verildi

Münih, 13 (A.A.) — Polis müdüriyeti tarafından neşredilen bir emirname mucibince 1 Sonkânundan itibaren isimlerinden musevi oldukları anlaşılmıyan bütün Yahudiler taşıdıkları hıristiyan isimlerine erkekler için İsrail, kadınlar için Sara isimlerini ilâve etmek mecburiyetindedirler. Bu emirname hilâfında hareket edenler tevkif edilecek ve kendilerinden para cezası alınacaktır.

48 GAZETE DAHA KAPATILDI

Budapeşte, 13 (A.A.) — Yahudiler hakkındaki kanunun tatbiki neticesi olarak Yahudiler tarafından neşredilmekte ve içtimaî nizama mugayir ve devlete karşı hasmane faaliyette bulunmakta olan diğer 48 gazetenin de neşri menedilmiştir.

Şimdiye kadar Yahudiler tarafından idare edilmekte olan 100 gazetenin neşri menolunmuştur.

YAHUDILER İÇKİ VE OYUNCAK SATAMIYACAK

Prag, 13 (A.A.) — Slovak hükûmeti bir kararname neşrederek Yahudilerin Slovak arazisinde Noel oyuncakları satmalarını menetmiştir. İkinci bir kararname ile gelecek sonkânunun birinden itibaren Yahudilerin küüllü işkiler satmaları menedilmiştir.

MAKSAT, YAHUDILERİ ALMANYADAN ÇIKARMAKTIR

Berlin, 13 (A.A.) — "Stefani„: Alman Yahudilerinin vaziyeti hakkında yarı resmî bir menbadan öğrenildiğine göre alınmış veya alınacak olan tedbirler gerek Alman milletinin gerekse bizzat Yahudilerin menfaatine olarak Alman Yahudilerinin muhaceretini tahakkuk ettirmekten ibarettir. Çünkü Yahudilerin Almanyada kalması ileride yeni güçlüklere sebebiyet verecektir. Bu münasebetle Berlinde bir Yahudi mahallesi vücuda getirileceği hakkındaki haber, tekzip edilmektedir. Gelecek Sonkânunun birinden itibaren bazı büyük mağazalar ve oteller müstesna olmak üzere Alman Yahudilerinin bütün mağazalara ve umumî mahallere girmelerine müsaade edilecektir.

Muhaceret meselesine gelince, bunun da her türlü vesaite müracaat edilerek kolaylaştırılacağı söylenmektedir. Bu işte yegâne engel ecnebi dövizleri meselsidir ki, bunun da başka mmleketlerdeki yahudilerin yardımile halledileceği ümit edilmektedir.

Jurnal dö Mosku'un bir makalesi

" Türk Hükûmeti, bütün dünyaya Sovyetler Birliğile Türkiye arasında halisane münasebetlerin, çözülmez olduğunu ispatı lüzumlu addetmiştir „

Moskova, 13 (A.A.) — Tas Ajansı bildiriyor:

Jeurnal dö Mosku, son taarruz plânlarının inkişafı üzerine Avrupada gerilen vaziyete işaret ederek, beynelmilel bir vaziyette Türkiyenin son zamanlarda dış politikasının istikrarını isbat etmiş olduğunu kaydediyor ve diyor ki:

Ezcümle Türkiye Cumhur Başkanı İsmet İnönü ile yeni Hariciye Vekili Şükrü Saraçoğlunun beyanatları bunu göstermektedir. İsmet İnönü yalancı matbuat mümessillerine Türkiyenin barış tarsini için memleketin yardımı istendiği takdirde Türkiyenin daima "hazır„ cevabı vereceğini bildirmiştir.

Türkiye Hariciye Vekilinin Sovyet münasebetleri hakkındaki beyanatı pek tabiî olarak Sovyetler Birliğinde alâka ve dikkati çekmiştir.

Filhakika, Vekil Sovyet dostluğunun siyasî bir efsane değil, bir gerçek olduğunu haklı olarak kaydeylemiştir.

Ankarada Sovyet delegelerine gösterilen candan kabul ve bu delegelerin Türk hükûmetinin dirijanlarıyla yaptıkları görüşmeler iki memleket münasebetlerinin sağlamlığını bir kere daha göstermiye imkân vermiştir. Türk hükûmeti şimdiki karışık beynelmilel vaziyette, bütün dünyaya Sovyetler Birliği ile Türkiye arasındaki halisane münasebetlerin çözülmez olduğunu isbatı lüzumlu addetmiştir.

Sovyetler Birliğinin tamamen paylaştığı bu pasifik ilhamlar Sovyet - Türk teşrikimesaisinin barış davası için haiz olduğu ve olabileceği yüksek ehemmiyeti göstermektedir.

Demirin Ölümü

Galatasaray lisesinin fen kolunu bu sene bitirmek üzere bulunan İktısat Profesörü Zühtünün oğlu Demir geçenlerde gripe tutulmuş ve hastalık zatürreye çevirerek birkaç gün içinde genç Galatasaraylı kendi tâbirince eriyerek erimiş ve gözlerini dünyaya kapamıştır.

Henüz 19 yaşında iken genç Demirin ölümü ailesi için sızlatıcı matem; arkadaşları ve Türk gençliği için derin ve acıklı bir kayıptır.

Demirin cenaze namazı bugün öğleyin saat 12 de Beyazıt camiinde kılınacak ve sonra merhum Edirnekapıda Şehitliğe götürülerek gömülecektir.

Çiviler hakkında İktısat Vekâletinin tebliği

Ankara, 13 (A.A.) — İktısat Vekâletinden tebliğ edilmiştir:

Teşviki sanayi kanununa müzeyyel 2211 sayılı kanunun üçüncü maddesi mucibince tanzim edilmiş olan fazla istihsal nizamnamesi ahkâmına göre yapılan tetkikat neticesinde memlekette imal edilmeke olan:

1 — Civata, somun ve perçin çivisi

2 — Gümrük tarife kanununun 532 pozisyonuna dahil ufak çiviler.

3 — Prina yağı.

Sanayiinde fazla istihsal mevcut olmadığı ve aynı nizamname ahkâmına göre yapılan tetkikatta diğer sanayile gümrük tarife kanununun 532 a 2 pozisyonuna dahil çivilerde fazla istihsal bulunduğu anlaşılmıştır.

Susuzdere cinayeti

Maktulü henüz kimse tanıyamadı

Polis ve adliyece dün bütün gün yapılan sıkı tahkikata rağmen, Susuzdere cinayeti el'an esrarını muhafaza etmektedir.

Cesedin başında görülen iki yaranın evvelâ zannedildiği gibi kurşun yarası olmadığı anlaşılmıştır. Ceset dün de Morgda birçok kişiye gösterilmiş fakat kimse tanıyamamıştır.

Diğer taraftan polis tarafından katil olması ihtimaliyle bahçıvan Arnavut Lûtfi adında birisi yakalanmıştır.

Lûtfi bulunduğu bütün ifadelerde malûmatı olmadığını ve cinayeti kendisinin işlemediğini söylemiştir. Zabıtanın bu adam hakkındaki delilleri kuvvetsizdir.

Dün geç vakit cesede Morgda otopsi yapılmıştır. Zabıta Morg raporundan sonra vaziyetin aydınlanacağını ve maktulün hüviyeti tesbit edildikten sonra da katilin kolayca bulunacağını ümit etmektedir.

Kısa harici haberler:

SOFYA, 13 — Sciumen mahkemesi, içtimaî nizam aleyhinde faaliyette bulunmuş olmakla itham edilen 18 komünisti 5 sene ağır hizmetlere mahkûm etmiştir.

SOFYA, 13 — Genel Kurmay Reis muavini General Hacipejof münhal bulunan Genel Kurmay Reisliğine tayin edilmiştir.

Kaybolan General davası

Eski Fransız Dahiliye Nazırı Muhakeme Edilecek

Pariste cereyan eden Miller - Skoblin davasında, o zamanki dahiliye nazırı M. Marks Dormuanın da dinlenmesine karar verildiğini, fakat ilk celb üzerine mahkemeye gelmediğini yazmıştık.

Eski dahiliye nazırı, nihayet ikinci davet üzerine adliyeye gelmiş, fakat mahkeme riyasetine bir mektup bıraktıktan sonra gitmiştir. Mahkeme de davada dinlenmesine lüzum görülmediğini bildirmiştir.

M. Dormua mektubunda, "görülmekte olan dava hakkında hiçbir şey,, bilmediğini yazdıktan sonra diyor ki:

"Diğer taraftan hükûmet meseleleri hakkında mahkeme huzurunda izahat veremiyeceğimi de bildirmek isterim. Eğer böyle bir lüzum görülüyorsa izahatı mahkemeye değil, meclise vermem lâzımdır.

"Bu, daimî bir idarî kaidedir ve ben bu kaideyi bozmak niyetinde değilim. Ayni zamanda bu bir cumhuriyet akidesidir ki, buna da sadık kalmak isterim. Bundan dolayı da herhalde adliye beni kabahatli görmiyecektir.,,

Mektup gerek adliye mahafilinde, gerek diğer efkârı umumiyede iyi karşılanmış ve eski nazırın haklı olduğu teslim edilmiştir. Çünkü, eğer bu hâdisede Dormuanın nazır olarak bir suçu varsa, bir hükûmet meselesidir ve ancak hükûmete hesab vermeğe mecburdur.

Fakat, mademki Dormua bugün için mahkemeye çekilemezdi, niçin davada ismi bu kadar zamandır geçti ve mahkemeye çağırıldı? Bunu adliye mahafili bilmiyor muydu? Fransız gazeteleri bu suali soruyorlar ve halkın, M. Dormuanın mahkemede söyliyeceklerini bekledikten sonra sukutu hayale düşmüş olduğunu işaret ediyorlar.

İki Taraflı Casus

General Milleri kaçırdığı iddia edilen general Skoblinin Beyaz Ruslar arasında Sovyetler lehine casusluk eden bir adam olduğu iddiası muhakemede bazı şahitler tarafından ileri sürülmüştü.

Son celsede dinlenenlerden eski bir Rus diplomatı Besedovski bu iddiayı daha fazla kuvvetlendirecek bir şey anlatıyor. Besedovski birkaç sene evveline kadar Sovyet hükûmetinin memuru olarak çalışmış, sonra Moskova ile ihtilâfa düşerek istifasını vermişti. Mahkemede şöyle diyor:

— Sefarette çalışırken Gepeu (Sovyet gizli istihbarat teşkilâtı) nın Fransadaki şefi olan Yanoviçle tanışıyordum. Hattâ kendisi ile sık sık poker oynardık. Bir akşam bana bütün esrarını döküyordu. Bu arada:

"— Beyaz Ruslar arasında bütün olup bitenleri biliyoruz. dedi. Kutyepof (o zamanki Beyaz Ruslar şefi) nin yanında çok iyi bir adamımız var. Bu adam bir şantözün kocasıdır.,,

General Skoblin'in meşhur bir Rus şantözü olan Plevitzkaya'nın kocası olduğu hatırlanarak bu sözlerle onun kastedilmiş olduğuna ihtimal veriliyor.

Artırma Haftası münasebetile

Zıraat Vekili dün akşam radyoda parlak bir söylev verdi

En ileri, en refahlı, en üstün millet olmak millî davamızdır

Ziraat Vekili Manisa Mebusu Kurtoğlu tarafından dün akşam Ankara radyosunda Artırma Haftası münasebetiyle şu söylev verilmiştir:

Muhterem muhataplarım,

Dillerin menşei hakkındaki nazariyeler, Güneş - Dil teorisi olsun veya diğer bir nazariye bulunsun, biliyorsunuz ki ittifak ettikleri nokta, her kelimenin kullanıldığı muhitte konvansiyonel bir mânaya malik bulunduğudur.

Yani, o kelimeyi kullanmakta olan cemiyet, o kelime söylendiği zaman ne anlamak lâzım geldiğini, efradı arasında bir nevi zımnî mukavele ile tesbit etmiştir.

Bundan dolayıdır ki, çok defa, ayni kelimenin, ayrı iki cemiyette başka başka mânaları olduğu görülür.

Meselâ:

Figure kelimesi Fransızcada çehre, demektir. İngilizcede rakam demektir.

Pipe, kelimesi Fransızcada bildiğimiz pipo demektir, İngilizcede kalın boru mânasına gelir.

Spectacles, Fransızcada manzara demektir. İngilizcede gözlük mânasını ifade eder.

Bunların içlerinde mecazî mânaları itibariyle değil, hakikî mânaları itibariyle, pek tuhaf olanları da vardır:

Meselâ Antic derseniz Fransızcada eski asırdide bir şeyin vasfını ifade etmiş olursunuz. Ayni kelimeyi Ingilizce kullanılan bir memlekette telâffuz ederseniz, maskara demiş olursunuz.

Gross İngilizcede kaba, Almancada büyük mânasınadır.

Bundan dolayıdır ki, zeki ve hoş şeyler yazmakla tanınmış bir muharrir, dil meraklılarını yanıltan bu kelimeleri Faux Amis (Sahte dostlar) adiyle toplayıp koca bir kitap neşretmiştir.

Türkçe, Arapça, İranicede de böyle kelimeler bulunduğu malûmdur: Bizdeki mânalariyle tamamen zıt olarak gurur ve mağrur kelimelerini Araplar aldanış; münşerih mânasına kullandığımız münbasit kelimesini dayak yemiş; müsaferet kelimesini İranlılar seyahat, rüzgâr kelimesini zaman mânasına kullanırlar.

Çok uzun sürebilecek olan bu bahsi burada kesip, asıl maksadıma, yani tasarruf ve artırma kelimelerine gelmek istiyorum.

İçinde bulunduğumuz hafta dolayısile bu kelimelerin teknik anlamlarını iyice tesbit etmekliğimizin, bu hareketin kudreti, mânası, inkişafı bakımından faydası vardır:

"Tasarruf,, kelimesinin bizde konvansiyonel mânası economiser kelimesinin tamamen mukabili olarak sarfı mümkün bir şeyin sarfedilmemesidir. "Artırma", şüphesiz "Tasarruf,, kelimesinden çok daha iyidir. Çünkü bu kelimede, ötekinde olduğu gibi, ihtiyacı tazyik mânası yoktur.

Ziraat Vekili Faik Kurdoğlu bir toplantıda

Fransızların 'Epargne", Almanların "Sparen", İngilizlerin ve Amerikalıların "Saving,, kelimelerile ifade ettikleri hareketin bugünkü mânası ise, yalnız artırmak değil, ayni zamanda, ve derhal müsmir memleket işlerine veya bu işler için bir bankaya yatırmaktır.

Ben, fikirlerimi daha kolay ifade ede bilmek için, tasarruf kelimesini büsbütün atarak, Artırma kelimesini, bu haftanın hedefi olan hareketin ilk adımını; İşletme kelimesini ise, gayesini ifade için kullanacağım.

Artırmın menbaı ve şartları: Artırmayı temin eden şey, daha doğrusu şeyler nelerdir?

Birbirine aykırı nazariyeler var, fakat hepsinin mutabık olduğu noktalar şunlardır:

'Artırmada karşılaşılan iş imkânı ve iş hacmi anadır. Bu işleri, nasyonel ya. iş hacmi anadır. Bu işleri, rasyonel yapabilecek imkân ve emniyeti, elde edilebilcek artırmanın ölçüsüdür.,,

Bu tarif bize,

— Mevzuumuzun ehemiyet ve vüsatini,

— Millî ekonomi ve millî faaliyet vaziyetlerile olan münasebetlerini,

— Cemiyetlerin, içinde bulundukları vaziyet ve şartlara göre türlü yollar takibedebileceklerini, göstermektedir.

İşletmek niçin şarttır. Ve ne gibi zaruret ve mülâhazalardan doğmuştur?:

— Niçin artırımı bir işe veya bir bankaya yatırmak lâzımdır?

Dünyada mevcut işletme sandıklarının hepsi, 1800 tarihinden, yani Büyük Sanayi hareketinden sonra kurulmuş, İşletme Sandığı, Halk Bankası gibi çeşitli namlar altında, çeşitli yollarda inkişaf etmiştir.

Bu sandıkların kuruluş ve inkişaflarında âmil olmuş sebepleri aşağıdaki gruplarda toplıyabiliriz:

— Sanayie ve nakil vasıtalarına tatbik olunan buhar makinelerinin, o zamana kadar mevcut dünya ekonomik nizamını altüst etmiş, büyük kârlar ve uyanık bütün memleketlerde geniş intıbak hareketleri doğurmuş olması,

— Ferdî sermayenin büyük çaptaki yeni işlere kifayetsizliği, gerek bu yüzden gerek içtimaî mülâhazalarla az çok parası olan herkesin, bu işlerin büyük kârlarına iştirakini temin için meselâ limahdut hisseli şirketlerin icat edilmiş olması.

— Sanayi dışında kalan, en başta ziraat olmak üzere diğer küçük çalışma gruplarının aralarında kredi ihtiyaçlarını temin mülâhazası ve ziraat de sanayileştikten sonra, bu istikametteki kollektif ihtiyaçları karşılamak zarureti.

—(Milliyet), (Millî iş), (Devlet) telâkki ve anlamlarında başlamış radikal değişiklikler, (para), (para ekonomisi) telâkkilerinde hasıl olmuş tahavvüller.

(Artırma) yi emniyetsizliğin ifadesi halinden çıkararak, bir millet halinde ve bir vatan içinde yaşamakta olmanın vazifeleri arasına sokan bu hareketler arasında en mühim olanı, köylüye ve çiftçiye ait olan kısmıdır.

Muhterem Ziraat Vekili bundan sonra büyük sanayi kımıldamasını müteakip vaziyeti anlatarak on dokuzuncu asırda Amerikanın iktısad durumuna geçmiş, artırımı teşvik için Amerikalıların bir iki orojinal hareketini söylemiş ve ayni tarihlerde Türkiyede imparatorluğun vaziyetine gelerek söylevine şöyle devam etmiştir:

Ayni tarihlerde Türkiyede imparatorluk ne yapıyordu?: — Şimdi 19 uncu asırda, uyanık memleketlerde bu hareketlerin alıp yürüdüğü devrede Osmanlı imparatorluğu ne yapıyordu? sualine cevap verelim:

Muhterem muhataplarım içinde elbette, benim gibi, kapitülâsyon devresine yetişmiş olanlar da vardır. Ben, bahsi, bir radyo konuşmasının tahammülünden fazla uzatmış olmaktan korkuyorum. Bunlar ecnebileri Türkiyede vergi vermekten ve Türklerin tâbi olduğu kanunlara tâbi olmaktan kurtaran, bir devletin hâkimiyet ve istiklâl mefhumu ile kabili telif olmıyan şeylerdi.

Kara gümrüğü nedir? — Çiftçi ve köylü arazisine sahip değildi. Can ve malından emin değildi. Adalet makinesi bozuktu. Yol yoktu. Vergiler hemen hasren köylü ve çiftçinin sırtında idi. Aşar başlı başına bir belâ idi. Angarya, para tağşişi günlük işlerdendi. İltizam usulünün sayısız kötülüklerinden biri olarak, vaktiyle yeniden ilhak edilmiş ve bir nevi prenslik halinde yine eski sahiplerince idare edilmelerine müsaade olunmuş mahaller için tatbik edilen kara gümrüğü usulü bütün vilâyetlere teşmil edilmiş ve bir mahsul her vilâyet hududunu geçtikçe yeniden kıymet üzerinden yüzde 12 resme tâbi tutulmuştu. Bu şerait dahilinde hiç bir mahsulün vilâyet aşırı bir yere gönderilebilmesine imkân yoktu. Bu vaziyet, millî ekonomi bakımından sarih tehlikeleri haricinde, uzak bir mıntakada kuraklık veya kıtlık olursa, diğer bir vilâyetten yiyecek sevkini bile imkânsız hale getiriyor, o saha halkına sadece ölmek kalıyordu.

Yer yer inkişaf etmiş ve mahallî ihtiyaçları teminle tutunmakta olan yerli sanayi, kapitülâsyonlardan istifade ederek kolayca istilâ eden büyük sanayi mamulâtının düşük fiatleri altında boğulmağa başlamıştı.

Sahil vilâyetlerimizde toprak mah.

(Lûtfen sayfayı çeviriniz)

— KURUNun kitap şeklinde roman tefrikası —

LASTİK YÜZLÜ ADAM 109

Diye keskin bir emir verdi.

Sivil polis oldukları hallerinden besbelli olan birçok adam derhal içeriye dadılar. Bu hareket o kadar süratli olmuştu ki, Vilyam Keysin adamlarından hiçbirisi karşı koymağa imkân bulamamıştı.

Büyük bir polis kalabalığiyle içeri gelen adam, polis müdürü Sir Corc Malfroy idi. Haftalardanberi kendisini umulmadık külfetlere sokmuş ve belki mesleğinin en müşkül cilvelerile karşılaşmış olan Lâstik yüzlü reisine döndü ve hakşinas bir eda ile:

— Şunu bil ki, dedi. seni yakalayıp adalete teslim etmek işinde, benim kadar şu genç gazetecinin de yardımı olmuştur. (Cimiyi göstererek) şu dakikaya kadar senin esirin bulunan onun şimdi ayaklarını öpecek olsan, yine de lâyık olduğun rezil mevkie düşmüş olmazsın. Sana cehennemin dibi lâyiktir. Fakat bekliyeceksin. Oraya adliye yoliyle gidinceye kadar bekliyeceksin.

Vilyam Keys bir şeye merak ediyordu:

— Size burayı kim haber verdi? Bana ihanet eden kimdir?

— Senin adamlarından iki kişi... Doğrusunu öğrenmek istersen Harvudu yani sahte Lord Bogardı beklemeğe memur ettiğin muhafızlardan ikisi...

— İmkânı yok.

Ankara At Yarışlarında

Bir sürprizli koşu

Çifte Bahiste Bir Liraya Mukabil 1600 Lira Vermeli

Ankarada yapılan sonbahar at yarışlarının on birincisi de pazar günü büyük bir kalabalık önünde yapılmıştır.

Çok heyecanla geçen yarışlardan beşincisinde büyük bir sürpriz olmuş ve bu beklenmiyen netice yüzünden çifte bahiste bir liraya mukabil tam bin altı yüz lira kazanılmıştır.

Memleketimizde şimdiye kadar azamî 500 lira veren müşterek bahsin bu kazancı getirmesi bir rekor telâkki edilmektedir.

Bu koşuların tafsilâtı yarınki nüshamızdadır.

Az para ile çok gıda
Bu sır kuru yemişlerimizde var.
Ulusal ekonomi
Ve
Artırma kurumu

Mektep kitaplarınızı
VAKIT Yurdu satış yerinden kolaylıkla tedarik edebilirsiniz

KURUN'un binbir heyecanla dolu
Cep romanlarını okuyunuz.
Ölüm Provası, Aşk Dolandırıcıları, Görünmiyen Çete, Dördüncü Mahkûm
Bu çok meraklı romanlar serisine dahildir.
En yeni İngiliz polis romancılarından tercüme ettiği bu kitaplara ilâve olarak
HİKMET MÜNİR'in
Bir gece bardan sonra
Karilerimiz, topladıkları formaları arzu ettikleri takdirde pek ucuz fiyata idarehanemiz delâletile ciltletebilirler. Bu küçük kitaplar, ayrıca *VAKIT* matbaası tarafından basılıp dağıtılmaktadır. Fiyatları: *7,5 - 10* kuruş

sullerimizin, yabancı mahsuller karşısında vaziyeti de süratle ayni olmuştu. Köylü ve çiftçinin mahsulünü istediği adama satması memnu idi. Bunu ancak fermanlı tüccarlara satabilirlerdi. Bunun tesirini ve niçin böyle yapılmakta olduğunu size Mr. Du Velay'in "Essai sur l'histoire financiere de la Turquie,, başlıklı eserinin 53 üncü sahifesinden birkaç satırın tercümesini vererek ifadeye çalışacağım:

Du Velay ne diyor?: — Du Velay diyor ki:

"Toprak mahsullerinin ticaertini daima tehdit eden en korkunç ve bu mahsuller imparatorluk halkının hemen biricik servetini teşkil etmesi itibariyle en mühim felâket, ordu müteahhitleri ve payıtahtın zahire mültezimlerinin çiftçilere karşı gösterdikleri mütehakkim ihtikâr idi. En küçük bir bahane ile, çok defa ve sırf spekülâsyon kastile hükûmet zahire ihracını meneder, o zaman köylüler ve onların mahsullerini arada satın almış olanlar, ellerindeki malları ordu müteahhitlerine ve hudutlar üzerindeki zahire anbarları mültezimlerine satmağa mecbur olurlardı. Askerlerin giydikleri çuhalar için lâzım olan yapağı ile devlet fabrikalarının muhtaç olduğu keten ve kendir için de ayni oyuna müracaat edilirdi.

1 milyon kile için 100 milyon kileyi mahvetmek ve 10.000 kişiyi süründürmek: — Hükûmet 1832 de bir milyon kilo buğday satın almak ihtiyacında kaldı. Bunu elde edebilmekten emin olmak için bütün imparatorluk dahilinde buğday ihracını menetti ve bir milyon kilo elde etmek için 100 milyon kiloyu ve 10.000 çiftçiyi mahvetti.

Bir müddet sonra ihtikâr, bazı ziraî mahsullerin mübayaasını inhisar altına almak şekline girdi. Hükûmet para elde edebilmek için tezkeresiz zahire mübayaasını menetti. Tezkereleri peşin para ile satıyordu. Eyaletler bu hakkı kendileri için istediler ve elde ettiler. Bu suretle zahirenin hemen her nevini satın almak hakkı, paşaların ve paytaht da nüfuzlu kimselerin iltimas ettikleri adamlara münhasır kaldı. Bu hal suiistimale o kadar yol açtı ki, pek az zaman sonra, ekim sahasının pek çok azaldığı ve köy halkının dağılmağa başladığı görüldü.,,

Imparatorluğun bu tarihte imzaladığı, kapitülâsyondan sonra ilk Ticaret muahedesi olan cehalet ve hiyanet vesikası: — Memlekette bu şartlar hükümran iken, İngilizler bir ticaret muahedesi yapmak için müracaat ettiler. 16 Ağustos 1838 tarihinde yani bundan 100 yıl evvel imparatorluk, Türk milletine karşı yaptığı hiyanetlerin en büyük vesikalarından biri olarak, bu muahedeyi imzaladı.

Diğer büyük memleketler de birbirini müteakip ayni hükümleri kâh en ziyade müsaadeye mazhar millet sıfatile, kâh ayrı ayrı muahedeler yaparak istihsal ettiler.

Bu muahede ile imparatorluk, ecnebilerin yüksek fiat vermeğe mecbur kalmaması için, mübayaa imtiyazı usulünü kaldırıyor; kara gümrükleri kalıyor, ihracata kıymet üzerinden yüzde 12 resim koyuyor; ithal edilecek ecnebi mallarını ise sadece kıymet üzerinden yüzde 5 resme tâbi tutuyordu.

Puryear kitabında bunun için ne diyor?: — Size Puryear'in "International economics and diplomacy - in the near East,, başlıklı kitabının 108 inci sahifesinden naklen, Avusturyanın o tarihteki Odesa konsolosu olan zatın raporunu okuyayım:

Avusturya konsolosu ne diyor: — "Bu muahede Türkiye için 1829 Edirne muahedesinden daha ağırdır. Edirne muahedesi hiç olmazsa ecnebi mallarına yerli mallara nazaran hiç bir rüçhan vermiyordu. Halbuki şimdi Belçikalı bir bir tacir, Türkiyede sattığı mallar için yüzde 5 gümrük resmi verdiği halde, Türk taciri harice çıkardığı, hatta imparatorluğun bir eyaletinden diğerine yolladığı malı için yüzde 12 gümrük resmi vermeğe mahkûm edilmiş bulunuyor.,,

Resmî salnamelerle hezeyan ve harafe yayını: — Bütün dünyanın bu kadar mühim bir dönüm noktasında bulunduğu bir devrede, asıllarının fotoğraflarını köy ve ziraat kalkınma kongresi neşriyatı arasındaki Ziraat Tarihi kitabında göreceğiniz veçhile, bu hain ve cahil idare bir taraftan da çekirgelere hitaben Hilâfet topraklarından gidin diye fetva yazdırarak havaya üfletiyor, resmî salnamelerinde akrebin kırk gün gübre içinde bırakılacak patlıcanın tohumlarından, maydanosun bilmem kaç sinek pislemiş bir cismin gömülmesiyle elde edileceğinden, "Hımarın kuyruğuna bir taş bağlanır, kulakları bir kayt ile rapt olunursa ağrılarının sükûn bulacağından,, bahsederek, köylü ve çiftçinin kafasını da kendi kafasının içi gibi gübre ile doldurmak istiyordu.

Türk köylüsü ve çiftçisinin kudreti ve ululuğuna hayranlık: — Ey Türk köylüsü,

Sen ne asîl, ne muazzam kudretsin. Ne yiğit, ne âlicenab varlıksın.

Bu kadar zulme, bu kadar şenaate, bu kadar ahmakça idareye katlanıp da ayakta kalabilmek hiç bir ırkın kârı değildi.

Sen, kudret ve asaletinden bir zerre kaybetmeksizin bütün vekarınla dimdik durdun ve nihayet bütün bu melanet idaresini kökünden söküp yine sen attın.

Sen insanlık tarihinin, önünde her zaman hürmetle eğileceği en asîl kudretsin.

Türk köylü ve çiftçisinin bugünkü vaziyeti ve İnönü'nün derin sözleri — Türk inkılâbının, senin gücünle yarattığı bu güne gelince, bunda manzara bambaşkadır.

Büyük idealist. Büyük kahraman. Büyük başarıcı İnönü'nün öz sözlerinden istiare ederek, onun kelimelerine sana diyorum ki:

"Atiye kemall emniyetle bakıyoruz. Bizim, nüfusumuzu, hayatımızı en yüksek seviyei medeniyeye çıkarmak için her türlü menabi ve vesaitimiz vardır.,,

"Türkiye cümhuriyeti, iktısadî istiklâli gaye bilen bir nizam tesis etmiştir. Cümhuriyetin şiarı, yüksek gayemizi teşkil eyliyen, iktısadî devlet idealini süratle tahakkuk ettirmektir.,,

Tevessül edilmiş işler, bu memlekette yüzlerce senelerdenberi tevessül olunan ıslahat işleri gibi "gösteriş yapmak veyahut ahara kendimizi beğendirmek için değil,, bu memleketi lâyık olduğu en yüksek medeniyet ve refah seviyesine ulaştırmak içindir.

"Yurt gayri kabili tehir millî ihtiyaçlar içindedir. Ve "bir milletin gayrikabili tehir olan millî ihtiyacatının temin vasıtaları, her şeyden evvel o milletin kendisinde aranmak., zarurîdir.

Yapılacak işlerimiz çoktur ve çok çetindir. "İktısadî ihtiyacatına göre idare edilmemiş bir memlekette iktısadî politika takib etmek güç bir iştir. Fakat nekadar çetin olursa olsun, hiç bir millî meselenin hallî, millî şuurun ihatası haricine çıkacak kadar muğlâk ve milletin tırmanıp da tepesine erişemiyeceği kadar sarp değildir.,,

Önümüzdeki işler — Arkadaşlar,

Önümüzdeki başarılması lâzımgelen büyük işler, şimdiye kadar tahakkuk ettirdiklerimizden daha az ehemmiyetli değildir.

En ileri, en refahlı, en üstün millet olmak millî davamızdır.

Memleketimizde esaslı bir köy ve ziraat kalkınması bu davanın seri ve sağlam tahakkuku için lüzumlu ana şartlardan biridir. Bunun tahakkuku ise mes'ut ve şuurlu inkişafını gördüğümüz Millî Arttırma ve İşletme hareketlerimizin bu günün teknik nosyonlarına uygun, memleket ölçüsünde bir bünyeye ermesile, çok yakından alâkalıdır.

Büyük davası için millî ve tabiî bütün şartlara malik olan Türkiye, mutlaka dünyanın en refahlı, en ileri örnek memleketi olacaktır.

Türk köylüsü, Türk çiftçisi,

Şu dakikada senin isteklerini senin ağzından dinlemek için arada dolaşan, askerî, siyasî, içtimaî, iktısadî zafere olduğu gibi, seni en yüksek refaha ve ziraî zafere de eriştirecek olan Büyük Millî Kahramanın önünde, senin adına da hürmetle eğilerek sözlerimi bitiriyorum.

F. Kurdoğlunun konuşmasından sonra, radyo, her ziraat mevzuuna ait konuşmalar sonuna ilâve kararını verdiği Ziraat Marşını vermiştir. Şair Behçet Kemal tarafından yazılan ve bestekâr Adnan tarafından bestelenen bu marş, viril güftesile çok beğenilmektedir.

Bir genç kız sevgilisini öldürecekti

Fakat tabancası ateş almadı

Dün saat 4 sıralarında Orozdibak mağazasının sırasındaki muhallebici Hacı Recebin dükkânında bir cinayetle neticelenmeğe ramak kalan bir hâdise olmuş; 22 yaşlarında genç, ve güzel bir kadın sevgilisini tabanca ile vurmak istemiştir.

Vakanın kahramanları Tophanede Kireçkuyusu sokağında 15 numarada oturan müseviden dönme, Müveddet Örnek ile Yenipostahane caddesinde kırtasiyecilik yapan Bay Sadıktır.

Bu iki genç saat dört sıralarında Hacı Recebin üst kattaki salonunda buluşmuşlar ve bir müddet konuştuktan sonra Sadık, yüzü sapsarı merdivenleri varhıziyle inerek:

— Yetişin, beni öldürecek, tabanca çekti, diye bağırmış, etrafından imdat istemiştir.

Hemen Sadıkın arkasından da Müveddet merdivenlerden inmiş, ve elindeki toplu tabancayı gencin arkasından nişan alır gibi tutarak bazılarının iddiasına göre dört defa çekmiş, fakat garip tesadüf tabanca ateş almamıştır. Müveddet bundan sonra:

— Hay Allah belâsını versin, seni öldüremedim, diyerek tabancayı varkuvvetiyle Sadığın arkasına atarak iki küreğinin arasına yerleştirmiştir.

Bu hiç beklenmedik vaka üzerine muhallebici dükkânında bulunan kadın ve erkek müşteriler feryadı basmış, ortalık karışmıştır. Tabiî biraz sonra polis gelmiş, Müveddet yakalanarak cürmümeşhut müddeiumumiliğine teslim edilmiştir.

Tahkikat sırasında Müveddetin kullandığı tabanca, çağırılan bir tüfekçiye muayene ettirilmiş, kendisinden rapor alınmıştır. Tüfekçi, verdiği raporunda, bu tabanca ile ateş etmenin mümkün olamıyacağını zira horozunun düşmediğini bundan dolayı da kurşun atamıyacağını söylemiştir. Ehlivukuf tüfekçi tabancanın Müveddetin yere atmasiyle böyle olamıyacağını da tebarüz ettirmiştir.

Cürmümeşhut müddeiumumîsi Turgut tahkikatı birkaç saat içinde bitirerek, Müveddeti asliye üçüncü ceza mahkemesine vermiştir.

Müddeiumumî iddianamesinde vakanın öldürmeye teşebbüs olmayıp tehdit mahiyetinde olduğunu ve suçlunun ona göre cezalandırılmasını istemişti.

Duruşma, saat 6,5 sıralarında başladı. Gözleri ağlamaktan kızarmış Müveddet elinde mendili ile yaşlarını silerek suçlu yerine geçti. Kısa boylu, siyah paltolu davacı Sadık da müşteki mevkiinde oturdu. Sadık, verdiği ifadesinde, Müveddet ile 934 senesinde tanıştığını, bu müddet zarfında nişanlı olarak oturduklarını, sonra ayrılıp kıza noterce musaddak bir senet ile her ay 30 lira verdiğini söyledi ve:

— Fakat beni hiç rahat bırakmıyordu, dedi. Bundan iki gün evvel de gelip dükkânda tehdit etti. Para istedi. Güya, kendisi Fransuva adında birisile evlenecekmiş ve ben onun hakkında kötü dedikoduda bulunuyormuşum.

Aldırmadım. Gitti. Bu sabah dükkânıma bir genç geldi. Bu, Fransuva, idi. Müveddetin kendisi ile evleneceğini söyledi:

— Fakat, dün sabah beş yüz lira param ile bir çantamı çalarak kaçtı. İşi müddeiumumiliğe haber verdim, sen de bana şahitlik edeceksin, dedi ve gitti.

Aradan birkaç saat geçince Müveddet geldi. Dükkânda:

— Sen evlenmişsin, öyle mi? diye bağırıp bağırmağa başladı. Kendisine artık aramızda hiç bir alâka kalmadığını söyledim. Kalktı, gitti. Biraz sonra telefon etti ve beni muhallebiciye çağırdı. Gittim. Yukarı çıkarken bu, elinde bir tabanca ile beni bekliyordu. Kafama doğru birkaç kere salladı. Korktum, kaçtım, arkamdan o da indi. Fakat çok şükür tabanca patlamadı. Bunun üzerine silâhı arkama attı.,,

Bundan sonra sorguya çekilen Müveddet ise bambaşka bir ifade verdi. Genç kız şöyle dedi:

— Benim kendisine silâh çektiğim filân doğru değildir. Ben, Sadıka evleneceğim, bana nasihat ver, dedim. Muhallebiciye git, geliyorum, dedi. Biraz sonra geldi. Bana bir sürü nasihat verdi ve sonra ayrılacağımıza üzülerek ağlamağa başladı. Ben onu severim. Fakat bana metres oturmağı teklif ettiği için kabul etmemiştim.

Bundan sonra Sadık kalktı, cebinden bir tabanca çıkararak masanın üzerine koydu:

— Al, ne halin varsa gör, dedi. Ve merdivenlerden indi.

Halbuki fikri başka imiş, doğruca kasaya koştu ve:

— Çabuk polisi çağırın, beni öldürecek, dedi.

Ben ise böyle bir fikrim olmadığı için elimdeki silâhı yere attım. Onu öldürmek filân istemedim, yalandır.,,

Bundan sonra şahitler dinlenildi. İlk gelen şahit Ziya, şöyle ifade verdi:

— Bu ikisi salonda oturuyorlardı. Salonda başka kimse yoktu. Ne konuştuklarını duymadım. Fakat biraz sonra, Sadık sapsarı bir halde aşağı indi. Polisi çağırın, dedi. Müveddet de arkasından tabancayı nişan alır gibi tutarak indi. Sonra üzerine attı. Polisler geldiği zaman Müveddet oturduğu sandalyede:

— Yazıklar olsun, seni öldüremedim dedi. Fakat kendisinin tetiğe bastığını görmedim.

Diğer şahit Cemil de ayni ifadeyi verdi. Müveddet hepsinin doğru olduğunu yalnız "öldüremedim,, demediğini söyledi.

Bundan sonra müddeiumumî Fehmi, ehlivukufun tabancanın horozu düşmüyor, dediğini fakat kendisinin tetkiki sonunda horozun düştüğünü anladığını söyliyerek tüfekçinin çağırılıp dinlenilmesini istedi. Mahkeme de, buna karar vererek duruşmayı ayın 17 in cumartesi gününa talik etti.

Faust operasının dekorları

(Baş tarafı 3 üncüde)

Bestekâr, Berlioz'un Busoninin ve Guno'nun "Faust" larını tetkik etmiş ve Guno'nun operasını en iyi bulmuştur. "Faust" a başlamadan evvel, önümüzdeki baharda Londrada oynanacak olan "Kupidon ile Psiche,, ismindeki baleti üzerinde meşgul olacaktır.

(1) Dün sanat mahafilinde bu Türk ressamının kim olduğunu araştırdık. Sanatkâr Abidin Dino ismi geçen operada dekorları yapacak olan ressamın kendisi olduğunu söyledi. Genç sanatkârımız bu opera için dekor krokilerini hazırlamaya başlamıştır.

— KURUNun kitap şeklinde roman tefrikası —

— Evet... Seni ele vermeyi sana hizmet etmiye tercih ettiler. Kimbilir, belki de âkıbetinin yakınlaştığını sezmiş olacaklar. Kalkıp bana kadar gelmişler. Kendilerile uzun boylu konuştuk. Sonra dairenizi teşrif ettik. Yalnız sana şunu sorayım Vilyam Keys! Harvud nerede?

Bu sırada Meri Mortimer lâfa atılarak:

— Öldürdü! diye haykırdı. O öldürdü!.. Ben gözlerimle gördüm.

Polis müdürü gülümsiyerek:

— Şimdi işler daha enteresan safhaya giriyor, dedi... Her ne hal ise... İşimize devam edelim. Bu karanlık yer hiç de hoşuma gitmiyor. fena fena da kokuyor...

Hanri Stanton sözü tamamladı:

— İhtimal altındaki kuyudandır, dedi. Fena kokular oradan geliyor.

. . . . . .

Hâkim Dilfont, suçlu Vilyam Keyse baktı:

— Vilyam Keys, dedi. Sen insan öldürmek gibi müthiş bir suç işledin. Bu işlediğin suç delillerile tahakkuk etti. Mahkememizin kararı seni asmaktır... Allah sana acısın...

Bunun üzerine iki muhafız, Vilyam Keyse yaklaştılar. Vilyam Keys, yüzünden lâstik maskesi çıkmış olmasına rağmen, hâlâ sırıtıyordu. Fakat bu sırıtış, şimdi ona ölüm korkusunun yapıştırdığı bir ifadeydi.

İki muhafızın arasında titriyerek çıktı. Kapıda bileklerine tekrar kelepçeleri taktılar. Ve ertesi sabah şefakla beraber Vilyam Keysin boynuna idam ipinin nasıl geçirildiğini bütün gazeteler birinci sayfalarında tafsilâtile yazıyorlardı.

Tercüme eden: HİKMET MÜNİR

Mektep kitaplarınızı
VAKIF Yurdu satış yerinden kolaylıkla
tedarik edebilirsiniz

Randevu evi işleten paşazade

Polise Kuvvet İstimali Suçundan Mahkûm Oldu

Paşazade Cevad adında birisi geçenlerde Beyoğlunda İmam sokağında Melâhat adında bir kadınla randevu evi işletirken yakalanmış, dün de her ikisi emniyet müdürlüğüne sevkedilmişlerdir.

Polis müdüriyetinde suçlular parmak izleri alınması için dördüncü şubeye gönderilmişler, fakat orada Cevad memurlara karşı gelerek:

— Ben paşazadeyim. İçtimaî seviyem yüksektir. Parmak izimi aldırtmam, diye söylenmeğe başlamış, Melâhati de kışkırtmıştır. Bundan sonra her iki suçlu bağırıp çağırmışlar, parmak izlerinin basılacağı teklifnameyi de yırtmışlardır.

Neticede vazife halinde bulunan memurlara kuvvet istimal etmek suçlarından üçüncü sulh ceza mahkemesine verilen suçlular, üçer gün hapse mahkûm edilmişlerdir.

Üniversitede Konferans

Dün üniversitede profesör Hirş tarafından (Su ve iklimler) mevzuu üzerinde bir konferans verilmiş, konferansta üniversite profesörleri, dekanlar hazır bulunmuşlardır.

Ayaspaşa Mezarlığına Bir Mütevelli Çıktı

Ayaspaşa mezarlığı yüzünden belediye ile evkaf arasında çıkan ihtilâf mebuslardan mürekkeb bir hakem komisyonu tarafından hallolunmuştu. Buna göre Evkaf Ayaspaşada sattığı mezarlık yerlerini belediyeye devredecek, satıp da üzerine bina yapılan sahaların da kıymetlerinin tutarını ödiyecekti. Yapılan hesablar neticesinde satılan arsaların bedeli 86 bin lira tutmuş, bu para faiziyle beraber icraya yatırılmıştı. Belediye bu parayı icradan almak üzereyken Şinasi isminde bir zat ortaya çıkmış, develt şûrasına müracaat ederek kendisinin Ayaspaşa vakfı mütevellisi olduğunu iddia etmiş, bu hususta bir de karar almıştır. Bu karar üzerine icra parayı belediyeye vermemiştir. Mesele tetkik edilmektedir.

Kısa haberler

• Anasonun gümrük resminin 15 kuruşa indirilmesi hakkındaki kararnamenin bazı noktalarının anlaşılmadığı gözönünde tutularak ikinci bir iş'ara kadar anasondan gümrük resmi olarak 54 kuruş alınması lâzımgeldiğini alâkadarlara bildirmiştir.

• Türk - Yunan ticaretinin inkişafını temin maksadile Atinada birçok muhtelif firmalar birleşik Türk - Yunan umumi ticaret şirketi adiyle yeni bir şirket kurmuşlardır. Bu şirket faaliyete geçmiştir.

• Romanyadan transit suretile geçirilecek her nevi fidan ve nebat mahsullerinin beraberinde hastalık olmadığına dair birer şahadetname ibrazı mecburi tutulmuş, keyfiyet alâkadarlara bildirilmiştir.

Eski İstanbul Gümrük Başmüdürü B. Mustafa Nurinin gümrük İnhisarlar Vekâleti heyetini teftiş reisliğine tayini hakkındaki kararname yüksek tasdikten çıkmış, dün keyfiyet kendisine tebliğ edilmiştir.

• Seyhan vilâyeti doğu ve cenup vilâyetleri mıntakasını canlı hayvan ihracatçıları birlişinin faaliyet sahasına idhal edilmiştir. Bu itibarla badema Payas gümrüğünden dış memleketlere koyun ve sığır gibi canlı hayvan ihracı birlik tarafından yapılacaktır.

• Fransız bandıralı Teofil Gotye vapurunda yolculardan Madam Öjeniden şüphelenen muhafız teşkilâtı memurları, kadının üzerini aramışlar, beline sarılı olarak 1 kilo kadar ipekli kumaş bulmuşlardır.

• Şehrimizdeki deri fabrikaları dün öğleden sonra millî sanayi birliğinde bir toplantı yapmışlardır. Bir hayli münakaşalar olan bu toplantıda fabrikatörlerin her biri takasa tâbi sanayi ham maddelerinin ithalâtı güçleştirdiği hakkındaki fikirlerini söylemişlerdir.

Dünkü hava

Hava, yurdun doğu ve cenubî Anadolu bölgelerinde kapalı ve yer yer yağışlı, Kocaelinde ve Karadeniz kıyılarında mevzil yağışlı, diğer bölgelerde çok bulutlu geçmiş, rüzgârlar; doğu ve cenubu şarkî Anadoluda sakin kalmış, diğer bölgelerde umumiyetle şimal istikametinden orta kuvvette Karadeniz ve Ege denizinde mutedil, fırtına şeklinde esmiştir. İstanbulda hava çok bulutlu, rüzgâr şimali şarkiden 6 - 8 metre hızla etmiştir. Saat 12 de hava tazyiki 769.0 milimetre idi. Suhunet en yüksek güneşte 33,15 gölgede 10.4 ve en düşük 6.6 santigrat kaydedilmiştir.

BUGÜN·KUMBARANIZA·ATACAGINIZ·5·KURUŞ

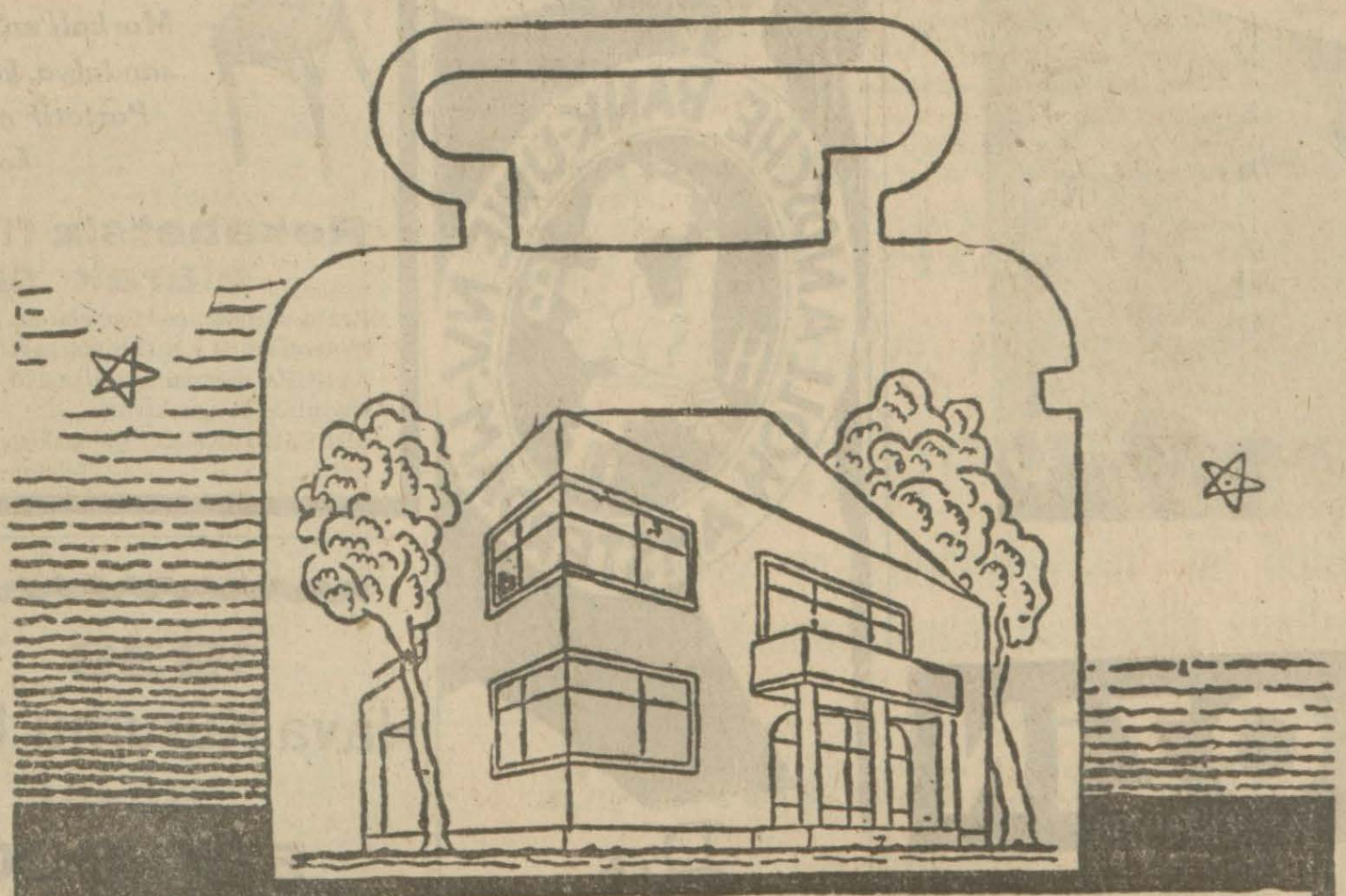

YARIN·KURACAGINIZ·EVİN·TEMELİDİR

T. C.
ZIRAAT BANKASI

İnhisarlar U. Müdürlüğünden:

I — İdaremizin Paşabahçe fabrikası için şartnamesi mucibince satın alınacak 1 adet devvar ve seyyar bir buçuk tonluk elektrikli iskele vinci kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

II — Muhammen bedeli sif İstanbul 13000 lira ve muvakkat teminatı 975 liradır.

III — Eksiltme 17—1—939 tarihine rastlıyan salı günü saat 15 de Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden almabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek istiyen firmaların mufassal fennî teklifleri ile beraber kataloklarını kaldırma indirme ve fren tertibatını açık olarak gösteren resimlerini kataloklarını birinci sınıf bir firma olduklarını gösterir evrakı ihale tarihinden en az 7 gün evveline kadar inhisarlar umum müdürlüğü müskirat fabrikalar şubesine vermeleri ve tekliflerini kabulünü mutazammın vesika almaları lâzımdır. Aksi takdirde eksiltmeye iştirak edemezler.

VI — Mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile 5 inci maddede yazılı eksiltmeye iştirak vesikası ve yüzde 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu ihtiva edecek olan kapalı zarfların eksiltme günü en geç saat 14 e kadar yukarda adı geçen alım komisyonu başkanlığına makbuz mukabilinde verilmesi lâzımdır. (8810)

* * *

I — İdaremizin Paşabahçe fabrikasında yaptıracağı, 21—11—938 tarihinde ihale edileceği ve bilâhare eksiltmeden kaldırılacağı ilân edilen betonarme döşemelerle sair müteferrik işlerin şartnamesi tadil edildiğinden yeniden kapalı zarf usulile eksiltmeye konulmuştur.

II — Heyeti umumiyesinin keşif bedeli 15.202 lira 40 kuruş ve muvakkat teminatı 1140.18 liradır.

III — Eksiltme 26—12—938 tarihine rastlıyan pazartesi günü saat 15 de Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartname, keşif ve projeler 76 kuruş bedel mukabilinde İnhisarlar umum müdürlüğü levazım ve mübayaat şubesile Ankara ve İzmir başmüdürlüklerinden alınabilir.

V — Eksiltmeye iştirak etmek istiyenlerin diplomalı yüksek mühendis veya yüksek mimar olmalı, olmadıkları takdirde ayni evsafı haiz bir mütehassısı inşaatın sonuna kadar daimî olarak iş başında bulunduracaklarını noterlikten musaddak bir taahhüt kâğıdı ile temin etmeleri ve bundan başka asgarî 10000 liralık bu gibi inşaatı yapmış olduklarına dair fennî evrak ve vesaikini ihale gününden 8 gün evveline kadar inhisarlar umum müdürlüğü inşaat şubesine ibraz ederek ayrıca bir fennî ehliyet vesikası almaları lâzımdır.

VI — Mühürlü teklif mektubunu kanunî vesaik ile V inci maddede yazılı inşaat şubemizden alınacak kanunî vesikası ve yüzde 7,5 güvenme parası makbuzu veya banka teminat mektubunu, ihtiva edecek olan kapalı zarfların eksiltme günü en geç saat 14 e kadar yukarda adı geçen alım komisyonu başkanlığına makbuz mukabilinde verilmesi lâzımdır. (8928)

* * *

I — İdaremizce temin edilen kamyon, araba muşambalarile torba muşambalarının dikim işi pazarlık usuliyle eksiltmeye konmuştur.

II — Pazarlık 20—XII—938 tarihine rastlıyan salı günü saat 14.30 da Kabataşta Levazım ve Mubayaat Şubesindeki Alım Komisyonunda yapılacaktır.

III — Şartnameler her gün sözü geçen Şubeden alınabileceği gibi dikiş örneği ve dikiş vaziyeti de görülebilir.

IV — İsteklilerin pazarlık için tayin edilen gün ve saatte yüzde 7,5 teminat lariyle birlikte yukarda adı geçen Komisyona gelmeleri ilân olunur. (8834)

ALEMDAR SİNEMASI
İKİ FİLM
ROZALİ
VİCDAN AZABI

TURAN TİYATROSU
Sanatkâr Naşit, Cemal Sahir Okuyucu, Semiha Mezey Varyetesi
ŞEYHİN OĞLUU
operet 3 Perde.
Dans Solo Südet

DRAM KISMI
14-12-938 Çarşamba günü akşamı 20,30 da
VİNDSORUN ŞEN KADINLARI

Şehir Tiyatrosu
İstiklâl caddesinde
Komedi kısmı
14-12-938 Çarşembe gündüz saat 14 de ÇOCUK TİYATROSU
14-12-938 Çarşambe günü akşamı saat 20,30 da.
DAMA ÇIKMIŞ BİR GÜZEL

HALK OPERETİ
Bu akşam saat 9 da
İÇ İÇE
Büyük operet. Rejisörü Naşit Rıza, Müzik Seyfettin Asal, Yazan Yusuf Surusi, orkestra, Bale. Cumartesi ve pazar matine 15 de.

ERTUGRUL SA.
DİTEK tiyatrosu
Taksimde bu gece (Erkekler kırkından sonra azarlar)
Vodvil 3 Perde
Yakında: Büyük bir temsil hâdisesi.
İNSAN MABUT

Göz hekimi
Dr Murad Rami Aydın
Taksim — Talimhane. Tarlabaşı caddesi No. 10 Urfa apt.
Tel: 41553

Resimli Hafta Neşriyatından
ATATÜRK ALBÜMÜ
Mükemmel ve muvaffak bir eser olmasının karşılığını gördü
Kısa bir zaman içinde bütün mevcudu tamamen tükenen bu kıymetli eser, ikinci defa ve daha mükemmel bir baskıyla piyasaya çıkmak üzere bulunmaktadır.
Ebedi Şef Atatürkün
300 e yakın canlı hatırasını içinde toplayan ve güzel bir kapakla süslü bulunan bu eserin ikinci baskısının da ihtiyacı karşılayamıyacağı muhakkaktır.
Bu kıymetli eseri henüz tedarik etmemiş bulunanlar bugünden müvezzilerine sipariştе bulunmalıdırlar
İkinci baskısının İstanbul için ayrılan mahdut miktardaki nüshaları
Bugün tevzi ediliyor

TERZİ
Yavuz Sezen
Paris Kadın, Erkek Terzilik Akademilerinden diplomalı.
Beyoğlu - Parmakkapı 113, Türk foto evi üstünde.

Dr. İrfan Kayra
RÖNTGEN MUTEHASSISI
Türbe, Bozkurd kıraathanesi karşısında eski Klod Farer sokak No. 8 - 10. Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar.

İstanbul 5 nci İcra Memurluğundan:

Mukaddema Taksimde Meşelik sokağında 36 No. lu hanede oturmakta iken halen ikametgâhı meçhul olan Bayan Avangaliya:

6—10—938 tarih salı günü saat 11 ile 15 arasında Balıklı Rum hastanesine olan 300 lira bedeli icar borcunuzdan dolayı Beyoğlu Meşelik sokak Hirso Virgi apartmanı üst katında kapıcı Fotinin iraesi suretile 30 parçada 51 lira değerinde sandalya, masa ve saire haczedilmiş olup bunun gıyabınızda cereyan etmesinden İ. İ. K. nunun 103 ncü maddesine göre işbu tebligatın on gün müddetle ilânen tebliğine icra hakimliğince karar verilmiştir. Hacze bir diyeceğiniz varsa 937—1391 sayılı dosyaya bu müddet zarfında tahriren veya şifahen bildirmeniz lüzumu tebliğ olunur.

(27657)

1938
Resimli Hafta
14 ncü nüshasını müvezzilerden isteyiniz
Kıymetli yazılarla dolu ve Türkiyenin yegâne ucuz ve güzel mecmuası
RESİMLİ HAFTA
Okuyucularının nüshadan nüshaya artmasile müftehir bulunan hakiki bir kıymettir
36 Sayfa 5 Kuruş

Dr Necaeddin Atasagun
Sabahları 8,30 a kadar ve akşamları 17,20 de Lâleli Tayyare Apt. 2 nci daire No. 17. Okuyucularınızdan para almaz. Tel: 23953

Dr. Hafız Cemal
Dahiliye mütehassısı. İstanbul Divanyolu. No. 104, Tel: 22398

NEVROZİN

KAŞE

Sizi günlerce ıstırap çekmekten kurtarır

En şiddetli baş, diş ağrılarını, üşütmekten mütevellid bütün sancı ve sızıları keser, nezleye, romatizmaya, kırıklığa karşı çok müessirdir.

Mideyi bozmaz, kalbi ve böbrekleri yormaz!

İsmine dikkat: Taklidlerinden sakınınız ve Nevrozin yerine başka bir marka verirlerse şiddetle reddediniz.

Hastalık, ölüm ve pislik getiren fareleri

FAR HASAN

Fare zehiri

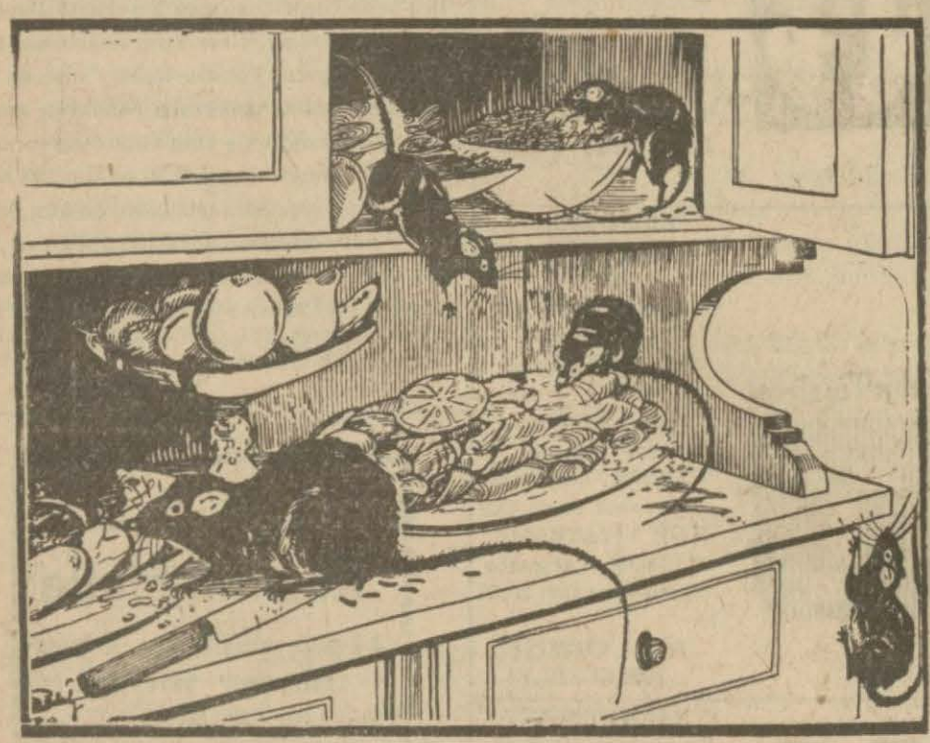

"FAR" FARELERİN EZRAİLİDİR

ile öldürünüz

Macun ve buğday şeklinde olup büyük ve küçük her nevi fareleri, sıçanları derhal öldürür. Tesiri kat'idir. Fareler kokmaz. Buğday nevilerini serpmelidir. Macun olanlarını yağlı bir ekmeğe ve herhangi bir gıdaya sürerek farelerin bulunduğu yerlere koymalıdır.

Kutusu 10 büyük 25 dört misli 30 kuruştur.

DENİZBANK

ADALAR HATTI KIŞ TARİFESİ

Pazardan maada günlerde Büyükadadan saat 10,40 da kalkan vapur 14. 12. 1938 çarşamba gününd en itibaren Modaya da uğraya cak ve Modadan 11,52 de kalkarak Köprüye saat 12.15 de varacaktır.

Bir kiralık kasa hertürlü kıymetlerinizi korur!

HOLANTSE BANK-ÜNİ N.V.

İstanbul Tramvay Şirketinden :

1938 yılının ikinciteşrin ayında tramvay arabalarında bulunan eşyanın müfredatlı listesi:

	Adet
Muhtelif cins çantalar	58
„ „ çamaşırlar	41
Çift ve tek kadın ve erkek eldiveni	97
„ „ „ „ ayakkabıları	15
„ „ „ „ terlikler	3
„ „ „ „ çoraplar	39
Rop ve manto kemerleri	6
Kadın ve erkek şemsiyeleri	22
Baston	1
Kadın, erkek ve çocuk şapkaları	26
Gözlük	1
Erkek ve çocuk için caket ve pantolonlar	8
Kumaş parçaları	7
Bayan atkısı	5
Kitap, evrak ve kâğıtlar	42
Köşe yastığı	1
Çift ve tek erkek lâstiği	3
Yemek tenceresi	1
Yemek tasları	22
Gramofon makinası	1
„ plâkları	4
Çocuk pardesüsü	1
Fotoğraf makinası	1
Karpit lâmbası	1
Çakı	2
Süpürge	1
Adi yüzük	1
Tesbih, kumbara, matem madalyası	4
Battaniye	1
Tepsi	1
Yiyecek maddeler	33
Hırdavat	55

Bu eşya sahiplerinin, Galatada, Tünel arkasında Hayneman hanında Tramvay hareket kalemine müracatları.

Müdüriyet

ZAYİ — Mühürümü kaybettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur.

Karagümrük Sütçü Murat sokağında 7 numarada Bahriye

Sahibi: ASIM US

Neşriyat Müdürü Refik A. Sevengil

Meşhur DİNOS

Markalı en asrî, en sağlam sandalya, koltuk, portmanto, Portatif masalar, sinema koltukları

Rekabetsiz fiyatlarla garanti olarak satılmaktadır

Resmî daireler, mektep, sinema, tiyatro, gazino, lokanta ve kıraathaneler tercihan D İ N O S markayı aramaktadırlar.

AVRUPA hezaren sandalya 175 ve koltuğu 275 kuruştan itibaren müessesemizde satılmaktadır.

ADRESE DİKKAT: Çakmakçılar, Küçük Yeni han No. 13

Telefon: 23377

1939 YILBAŞI

Hava Kurumu Büyük piyangosu

Büyük Ikramiyesi

500.000 Liradır

Ayrıca : 200.000, 150.000, 100.000, 70.000, 60.000, 50 .000, 30.000, 20.000, 15.000 liralık ikramiyelerle (400.000 ve 100.000) liralık iki adet mükâfat vardır...

Keşide yılbaşı gecesi yapılacaktır.

Biletler (2,5), (5) ve (10) liralıktır.

Vakit kaybetmeden hemen biletinizi alınız.

İstanbul Belediyesi İlânları

Keşif bedeli 1000 lira olan Menemen belediyesine ait Motopompun yeniden tamiri açık eksiltmeye konulmuştur. Keşif evrakile şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülebilir. İsteklilerin 2490 sayılı kanunda yazılı vesikadan başka bu gibi tamiratı yapmış olduğuna dair ibraz edecekleri vesika ve 75 liralık ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 26—12—938 pazartesi günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar.

(8980)

* * *

Keşif bedeli 3075 lira 32 kuruş olan Heybeliada İşgüzar sokağı şose inşaası pazarlığa konulmuştur. Keşif evrakile şartnamesi Levazım Müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesikadan başka Fen İşleri Müdürlüğünden alacakları fen ehliyet vesikasile 230 lira 65 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber 26—12—938 pazartesi günü saat 14 buçukta Daimî Encümende bulunmalıdırlar. B. (8986)

* * *

Hususî idare emekli ve öksüzlerinin 938 yılı üçüncü üç aylıklarının verilmesine bugünden itibaren başlanıldığından aylık sahiplerinin aylıklarını almak üzere aylık cüzdanlarile beraber Ziraat Bankasına müracaatları (9091)

Neden Aspirin?

Çünkü ASPİRİN senelerdenberi her türlü soğukalgınlıklarına ve ağrılara karşı tesiri şaşmaz bir ilâç olduğunu isbat etmiştir.

ASPİRİN'in tesirinden emin olmak için lütfen BAYER markasına dikkat ediniz.

PERŞEMBE
15
Birinci Kânun 1938
YIL: 22 (4)
Sayı: 7518 — 1618

Kurun

İSTANBUL — Ankara Caddesi
Posta kutusu: 46 (İstanbul)

Telgraf adresi: Kurun . İstanbul
Telef: 21413 (Yazı) 24370 (İdare)

BUGÜN
12
SAYFA

Sayısı her yerde 3 kuruş

Reisicumhurumuz İsmet İnönünün Kastamonu ve havalisinde yaptık. ları tetkik seyahatinden evvelki gün Ankaraya döndüklerini yazmıştık. Resimlerimiz Millî Şefin Ankara istasyonunda istikbaline ait iki intibar gösteriyor.

Ecnebi Gazeteciler Cemiyetinin ziyafetine Alman sefirile gazetecilerinin iştirak etmemesi

Londrada heyecan uyandırdı

Alman Elçisinin ve gazetecilerinin bu hattıhareketi hakkında Avam Kamarasında Başvekile sualler sorulacak

(Yazısı 8 incide)

Erzincan Istasyonunun açılışından intıbalar

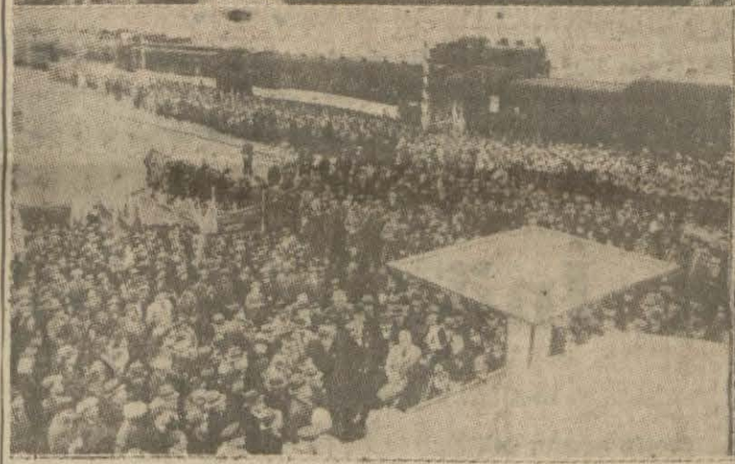

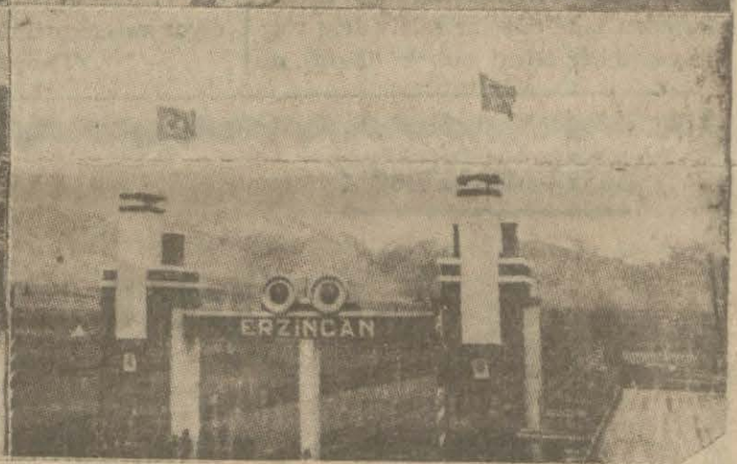

Üstte sağda: General Kâzım Özalp ve Ali Çetinkaya Erzincan istasyonunda Solda: Vekiller ve mebuslar General Alpdoğanın nutkunu dinliyor.

Altta sağda: Erzincanda yapılan tak arkasında karlı tepeler görünüyor.

Solda: Erzincan istasyonunda davetliler ve halk..

Memelde Almanlar kazandı

Buradaki Yahudiler Litvanyanın merkezine iltica ediyorlar

Memel, 14 (A.A.) — Memel Meclisi seçiminin muvakkat neticesi:

Alman listesi 576.486 rey, Litvanya listeleri 130.085 rey. Bu hesaba göre Alman listesi reylerin yüzde 81.5 ini kazanmıştır.

Kovno, 14 (A.A.) — Gazetelerin tahminlerine göre halihazırda Memel arazisinde takriben iki bin Yahudi sakin bulunmaktadır.

Şimdiye kadar 4.000 Yahudi Memeli terkederek Litvanyanın merkezinde yerleşmişlerdir.

Kovno, 14 (A.A.) — Dün ve evvelki gün muhalefet liderleri ve bilhassa hıristiyan demokrasi liderleri ile eski başvekil Valdemarasın taraftarları arasında birtakım tevkifat icra edilmiştir.

Bilhassa eski başvekillerden Bystras ile 1914 komplosunu yapmış olan İvanauskas tevkif edilenler meyanındadır.

Yarı resmî Lietuvas Aides gazetesi, Litvanyadaki siyasî galeyanın ecnebilerin tahriki eseri olduğunu yazmaktadır. Bu gazete, Valdamarsın taraftarlarını bir araya toplamış olan hareketin başında bulunanlar nezdinde yapılan araştırmalarda mühim miktarda para bulunmuş olması key fiyetini manalı addetmektedir.

Yeni intihabatta kazanan Yugoslav Başvekili Dr. Stoyadinoviç müslüman müntehiplerle bir arada..

Karadenizde fırtına dindi

Sinop, 14 (A.A.) — Üç gündür devam eden şiddetli fırtına bu sabah sükûnet bulmuştur. İstanbuldan Trabzona doğru sefer yapan Aksu vapuru bu sebepten Samsuna uğrayarak doğruca limanımıza gelmiş ve Samsun yolcularını buraya çıkarmıştır.

Bu yolcular bu akşam İstanbuldan gelecek vapurla Samsuna dönecekler-dir.

Ekalliyet mekteplerindeki Yardirektörler

Ankara, 14 (Telefonla) — Ekalliyet okullarında bulunan yardirektörlerin okulun açık bulunduğu saatlerde hazır bulunmaları kararlaştırılmıştır.

Karara riayet etmiyenlerin derhal alâkası kesilerek yerine bir başkası tayin edilecektir.

Yarın:

Erzincandan Istanbula 48 saatte

Yazan: Hakkı Tarık Us

Italyanın emelleri

Fransanın yeni ihtiyaçları anlamak isteyip istemiyeceğini zaman tayin edecektir

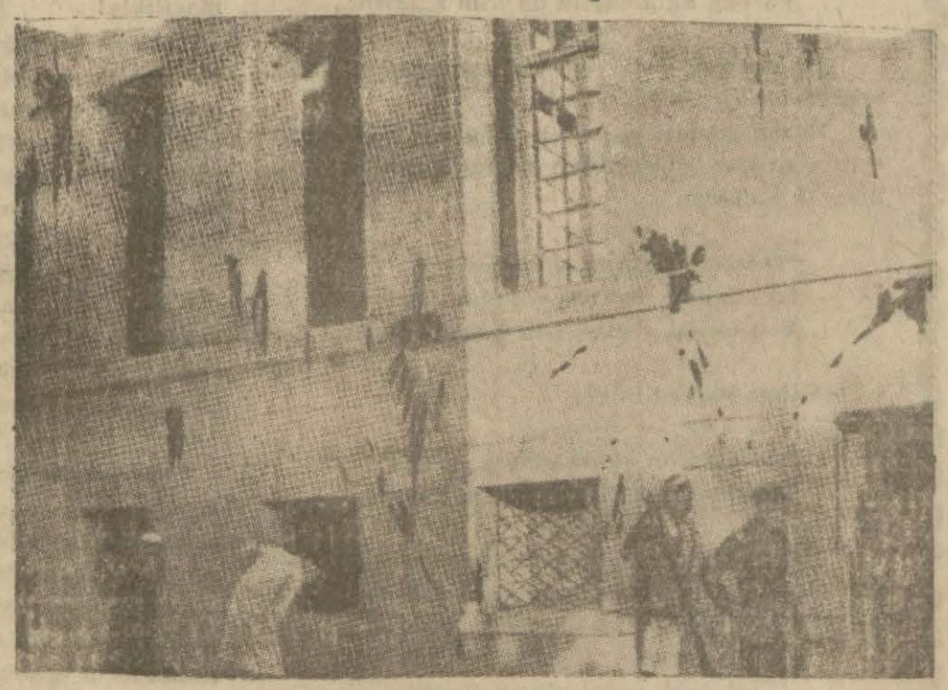

Tunusta, duvarlarında mürekkep şişeleri kırılan İtalyan sefarethanesi

(Yazısı 8 incide)

GECE KORKUSU
Bugün forma halinde başladı

Tiyatro

Şehir tiyatrosunda iki piyes

Yazan : *Refik Ahmet Sevengil*

İstanbul Şehir Tiyatrosu, Tepe başındaki ve İstiklâl caddesindeki binalardan ikisinde de birer komedi temsil ediyor. Tepebaşındaki sahnede Şekspirin "Vindsorun Şen Kadınları,, isimli beş perdelik eseri oynanıyor. İstiklâl caddesindeki sahnede de Leopold Marşan'ın "Dama çıkmış bir güzel,, ismile çevrilen komedisi... Şekspirin eseri tercüme, ötekisi adapte.

Şekspir külliyatının birbir dilimize nakledilmesi tiyatro edebiyatımız için bir kazançtır. Beynelmilel şöhretli İngiliz edibinin derin fikir ve felsefe havası içinde işlenmiş faciaları yanında seyircisini tatlı tatlı eğlendiren, düşündürerek eğlendiren, güldürerek eğlendiren güzel komedileri bulunduğunu biliyoruz. Bu trajedilerde de, komedilerde de uslûp hususiyeti ayrı bir kıymet olarak ehemmiyetli bir yer alır. Bunlar muharririn ustalık devrine ait eserlerdendir; bir de ya çıraklık devrine ait olan, yahut da kralın, kraliçenin arzusu üzerine istemiye istemiye yazmış olduğu piyesler vardır ki "Vindsorun şen kadınları,, işte bu cins eserlerden olsa gerek...

Rastgeldiği kadına sataşıp faydalanmak isteyen züğürt bir şövalye vardır; kibar hayatı içinde, salonlarda, sofralarda kendisine gülümsiyen her kadını kolaylıkla ele geçebilecek bir mahlûk sanıp onlara ilânı aşk etmekten çekinmez; fakat Vindsor şehrinin neşeli, (fakat namuslu) kadınlarından ikisi ona bir temiz ders vermeğe ve her neşeli kadının "hafif,, olmadığını göstermeğe karar verirler; kadının fendi erkeği yener ve şövalye hem gülünç, hem acıklı âkibetlere uğrar.

Şekspir, bu mevzuu kendisi de pek ciddîye almamış olacak ki, tertibinde o kadar fazla emek sarfetmemiştir ve o yüzden hayli uzun olan birinci perdenin seyirciyi âdeta sıkacak bir mahiyet almasına mâni olmamıştır. Muharrir, eserin yarısında neşelenmiş olacak ki öteki perdeler eğlendirici, güldürücü unsurları bol bol ihtiva ediyor.

Muharrir, "Şekspir nüktesi,, diye meşhur olan ve edebiyat sanatlarının en güzel örneğini teşkil eden cinaslı, tarizli, tevriyeli, tezatlı sözlerini de maalesef bu eserinden esirgemiştir; yalnız yeri geldikçe önüne gelene kaba kaba küfürler savurtuyor; gerçi bu da ayrı bir güldürme yoludur.

Eserin aslına ait olan bu mülâhazaların yanında dilimize tercümesi hakkındaki düşüncelerimizi de ilâve edelim. Bizde şimdiye kadar Şekspirin eserlerini tercüme edenlerin ifade tarzları anlaşılmamakla itham edilir; Mefharet Ersin imzasını taşıyan bu tercümedeki ifadenin açıklığı, berraklığı, kolaylığı zannederiz ki bu kabil iddialara yer vermiyecektir.

Eserin sahneye konuluş şekli, dekorlar ve elbiseler güzeldir.

Değerli sanatkârımız Behzat Haki Butak, temsilde hemen hemen en ağır vazifeyi almış; baştan sonuna kadar sahnede olan şövalyeyi temsil ediyor ve onun türlü densizlikleri yü-

(Devamı 10 ncu sayfada)

Ali Çetinkaya Erzincanda nutkuna başlamadan evvel halkı selâmlıyor; ve bu sırada bayram yapan kadınlar

Erzincana doğru
Avrupadan Asyaya giden en kestirme yol

— 2 —

Erzincan, (Hususi) — Yağmurlu, sisli bir hava içinde mesafeleri aşıyoruz. Her istasyonda trenimizi saran köylülerin gözleri, vagonlara boydan boya asılmış, büyük Atamızın demiryolu hakkındaki vecizelerine dalıyor. Erzincan yolunun açılma merasimine giden trenin uğradığı yerde bıraktığı intiba tek kelime ile: Ebedî Şefin idealleri gittikçe hız alarak artıyor.

Atatürk, hastalığının en ağır devresindeyken bile Erzincan yolunun ikmal edildiği haberi ile neşe'lenmiş, memnun olmuştu.

Bu tren, bugün Ebedî Şefin ebediyete kadar Türk yurdunun boşluğunu dolduran ruhunun kudreti ile hareket ediyor gibidir.

Yaşlı bir saylav:

"— Atanın, her ideali işte böyle birer birer tahakkuk edecektir, diyor.

* * *

Bir rüzgâr gibi gözümün önünden uçan mesafeler içimi ürpertiyor.. Yalçın kayalara, bulutların arasında kaybolan dağlara, dümdüz ovalara doya doya bakıyorum. Fakat kasabadan kasabaya, köyden köye olan küçük mesafeler arasında arabası ile, atı ile gidip gelen köylüler biribirlerinden kilometrelerle ayrılan şehirler arasının azametini haykırıyorlar. O vakit yolsuzluğun acısı içimi yakıyor.

Ankaradan binlerce köylü trenimizi uğurlamaya gelmişti... Orada bir kenarda değneğine yaslanmış, gözlerini trenden ayırmıyan bir ihtiyarla konuştum.

Oğlu Ankarada bir kumaş fabrikasında ameleymiş.. Kendisini köyde bırakmamış, yanına almış..

— Sen de gidiyor musun? dedi.

— Evet..

Bir müddet sustu, sonra:

— Erzincanı göreceksin.. dedi. Kimbilir şimdi ne kadar değişmiştir.

— Erzincanlı mısın? .

— Erzincanlıyım ya... On senedir görmedim.. Görmeden gözlerimi kapayacaktım.. Şimdi ümide düştüm. Allah kısmet ederse inşaallah gelecek sene gideceğim..

— Tren yapılmasaydı gitmiyecek miydin? .

Vücudu üstünde bir ağırlık verir gibi duran başı bir saniye içinde dimdik kesilmişti.. Buruşuk yüzünün sarkan çizgileri bir anda sertleşti ve:

— Sen bizim yolları bilmezsin, dedi. Ömür tüketir o yollar.. Sabır bırakmaz insanda..

— Eskiden hiç gurbete çıkmış mıydın?.

— Gençliğimde çok çıktım.. Bir defasında Erzincandan Adanaya gitmiştim. Ama otuz beş sene evveldi..

— Kaç günde varmıştın?.

Gözleri o günlerin hatırasına dalmış gibi idi:

— Bizim rahmetli bilirdi, dedi.. Ben unuttum çoktan.. Akılda mı kalır?.

* * *

Anadoluda her köylü, en çok vesaitsiz mesafelerden korkuyor. Bu mesafelerde kaybolan boş zamanın acısı içini sarmıştır.

Hiç şüphe yok, ki Türk köylüsünün medeniyeti yalnız ve yalnız yoldur ... Yolu olan köy ve şehirlerin bir kaç sene içinde yepyeni bir kisveye bürünmemesine imkân tasavur edilemez.

Bu hakikati Türk Atası her zaman, her vesileyle tekrar etmişti.

* * *

Geçen sene Büyük Millet Meclisinin beşinci intihap dervesinin 3 üncü toplantısını açarken Ulu Önder: "Sıvastan sonra Şarka doğru uzanıp gitmekte olan hattın ilk menzili Divriğe varmıştır.. Bu kol önümüzdeki yıl Erzincana ulaşmış bulunacaktır.,, buyurmuştu.

Milletine vaad ettiğinin tahakkuk etmiş olduğunu duyarak gözlerini kapayan Ulu Atanın ruhu, elbette milleti için beslemekte olduğu her arzunun da tahakkuku ile şadolacaktır.

* * *

Trenimiz Kayseriye yaklaşıyor. Artık karlı dağlar görünmeğe başladı.. Biraz evvel sabah kahvaltısında sayın Nafıa Vekilimiz bu dağları işaret ederek:

"— Vaktiyle de bu dağlar aşılırdı ama, biz bir kaç saat sonra o ufukları

(Devamı 10 uncu sayfada)

Günün Akisleri

Yıkan eller dert görmesin

Bugüne kadar "yapan eller dert görmesin,, der dururduk. Nasıl olursa olsun, sonunda ne gibi bir manzara arzederse etsin, hiç ehemmiyet vermeden mütemadiyen yapmağı; birbiri üzerine sardalya gibi evler, binalar kurmağı bir iş sayardık. Bu yapış bolluğu, bina çıkmağı bir fazilet derecesine yüksekterek bize şu içtimai duayı öğretmişti: "Yapan eller dert görmesin!,,

Yenicami gibi enfes bir Türk mimari eserinin etrafına, onu boğarcasına yükselip dinelen yapılar, kaçkat biçimsiz binalar da hep bu nazariye ile kurulmuştu. Oh!.. Bir bini daha çıkıldı. Yapan eller dert görmesin. Şehir imar ediliyor... Beyaban manzarasından kurtuluyor!...

Fakat şimdi o çirkinlik kümbetinin - bir istimlâkten sonra ortadan kaldırıldığını görmekle YIKAN ELLERE dua edeceğimiz geliyor. Her eski bina, bir perde gibi yıkıldıkça, o nefis sanat eserinin bir parçasının daha, bir güneş tazeliğile fışkırdığını görüyoruz... Şu takdirde Eminönü meydanını ferahlatıp açmak ve Yenicami gibi bir âbideyi bütün nefasetile ortaya koymak için "bütün mânialarını yıkan eller,, der görmesin.

"Yapan ellerin,, her türlü kederden muhafazası hakkı baki kalmak üzere..

* * *

Yaş ve baş

Müellif İzzet Melih bana elli yaşında olduğunu söyledi. Bununla beraber Sorbon Üniversitesinde doktorasını geçirmek için tezini henüz hazırlıyor.

Fakat bu gecikmek midir?

Dün kendisile görüşürken İzzet Melih bu noktayı güzel bir misal ile tavzih etti:

"— Birkaç ay evvel Pariste Sorbonda edebiyat profesörlerinden Jan Mari Kare ile konuşuyordum. Kendisile FRANSIZ EDEBİYATINDA TÜRKİYE namında yazacağım bir kitaptan bahsediyorduk. Bu kitap benim Sorbona doktora tezi olarak vereceğim eser olduğu için gülerek dedim ki:

— Sorbonda doktoramı geçirmek için benim yaşımı beklemek gar görünür. Fakat tesadüfler ve hâdiseler öyle icap ettirdi.

Jan Mari Kare tereddüt etmeden cevap verdi:

— Geciktiniz mi?.. Hayır bilâkis... Keşki gecikmiş tezlerin sizin yaşınızda yazılıp müdafaa edilmesi kaide olarak kabul edilse... Meselâ "Fransız edebiyatında Türkiye,, gibi vasi bir mevzuu yirmi, yirmi iki yaşında bir genç nasıl lâyikile ihata edebilir ve yazabilir?... Hem öyle bir tez demek, edebî bir eser demektir ki her zaman yazılabilir.,,

. . . . . .

Kıdemli talebemize muvaffakıyetler dilerim.

HİKMET MÜNİR

Sosyal meseleler :

Gurbet ve İnönü

zan: Sadri Ertem

Sevmek gibi gurbeti de en iyi bilen bizleriz. Onu asırlarca içimizde taşıyoruz. Nice zamandır nesilden nesile intikal eden tek denebilecek milli miras gurbettir. Bunu dağlar, rüzgârlar, ağaçlar, halk çocukları, halk babaları, halk anaları, halk kardeşleri bilir.

Bazan İstanbulun veya büyük şehirlerimizden birinin tahta dükkân kepenkleri arkasından bir inilti işitilir:

"Kırıldı kanadım kaldım çöllerde
Anasız babasız gurbet illerde
Ya ben ağlamayım da kim ağlasın!,,

Bu ses çok defa yaşı on beşi aşmamış soluk benizli bir çırağı hatırlatır.

Bazan gözleri yaşlı bir köylü kadın kerpiç evinin camsız penceresine başını dayar ve sesini kısarak hıçkırır:

"Odasına baktım odası ıssız
Şamdanına baktım şamdanı mumsuz
Sen orada yerleş, ben burada yarsız,,

Yahut sadece inler:

"Su değilim akam gidem yanına
Kıyamam ki bir of çekem canına,,

Bazan hasretin çıldırttığı insanların tek ümitleri dağlardadır. Ona ümitsizce yalvarır; ve bir hayal onun ruhunu kaplar:

'Eğil dağlar eğil ağamı görem

Kasabalarda, büyük şehirlerde gurbetin bir hazin rüzgâr gibi estiği semtler ne kadar çoktur. Köylerde hasret bekliyenlerin mezar taşları şehirlerden, kasabalardan gelecek yar ve çocuk haberlerini hâlâ bekliye bekliye yosunlanmaktadır.

Edebiyatile, hayatile bazı mıntakalarda bir anane halini almış olan gurbeti içimizde sade devlet bilmezdi; tanımazdı.

İnönü gurbetin son 60 sene içinde en çok kesafet peyda ettiği Kastamonuya yaptığı seyahatte gurbetin acısını çekmiş bir insan ruhile köylülere "gurbet,, ten bahsetti. Köylüler ona gurbetin acısını anlattılar. Kastamonu hattâ Bolu mıntakasını bile hududu içine almış olan "gurbet,, hikâyesinin menşei yalnız kıraç toprak meselesi değildir. Bu kıraç toprak şartlarına göre kendilerine hayat imkânı bulmuş insanların ekonomik bazı sebepler neticesinde köylerine yeni yurtlar aramıya icbar edilmiş olmaları "gurbet,, in ilk ve son şartıdır.

Bu mıntaka halkı eskidenberi birtakım küçük menfaatlerle geçinmekteydi. Bilhassa dokumacılıkla!

İmperatorluğun açık kapı politikası yani Tanzimatın iktısat siyaseti gümrükleri ardına kadar açtığı gibi, tezgâhın yerine fabrikayı kuramadığı için her açılan ithalâtçı manifatura mağazasına mukabil birkaç köy halkı yerini terketmiye mecbur olmuştur. Tanzimat devrinde Anadoluda tetkikler yapan yabancı bazı müellifler Anadoluda gurbetin Orta Anadoludan büyük şehirlere doğru bir akın halini aldığını yazarlar. Bunlardan biri Kastamonuda manifatura dükkânlarının o kadar çoğaldığını, 16 kişiye bir dükkânın isabet ettiğini Trabzonun 30 senede 40 bin nüfus arttığını söyler.

Tanzimat politikasının İstanbula Anadolu köylerinden sevkettiği "garip,, lerin mikdarı hakkında fazla bir şey söylemek mümkün değildir. Fakat İstanbulda süflî addedilen işlerdeki harikulâde denecek derecedeki iş bölümünü normal birtekâmül seyri saymıya imkân yoktur. Bu Anadoludan akıp gelen " garip,, ler kafilesinin tazyikından başka bir şey değildi. Hâlâ da mevcudiyetini kaybetmemektedir.

İnönünün köylü ile temaslarının hedefi malûmdur. İstihsal kaynaklarını bizzat yerinde tetkiktir.

Gurbetin önüne geçmek şehir ve köy tezadına dayanan rejimler için mümkün değildir.

Fakat istihsal menbalarını köy ve şehir diye kategorilere ayırmayan, aralarında iktısadî tezatlara yer vermeği düşünmeyen bir rejim için "gurbet,, unutulması lâzımgelen bir lûgattır.

Okul kitapları ucuzlıyacak

akanlık buna ait bir lâyiha hazırladı

Kültür Bakanlığı, devlet kitapları ütedavil sermayesi hakkındaki kanun üçüncü ve dördüncü maddelerini ğiştiren bir kanun projesi hazırlaştır. Bakanlık, projenin hazırlanmanı mucip sebepler lâyihasında şöyle ah etmektedir.

Okul kitaplarının devlet tarafından şrine başlanması ve ucuz kâğıt temi yolunda alınan tedbirlerle talebe sasındaki mütemadî yükselişe müvazi arak kitap baskı sayılarının arttırılası neticesi olarak kitap fiatlerinin uzlaması ve evvelce kabul edilmiş isonto miktarının fazla rağbeti çeker r hadde olmaması neticesi satıcı teini müşkülleşmiştir. Bu sebepten isonto haddini bir miktar daha arttır ak zarurî görülmüştür.

Bakanlık satış işinin müteahhit eliy idaresinde müsbet netice almamış. Bunun için memleketin lüzum gölecek yerlerinde depolar kurarak kip satışını kolaylaştırmayı daha faylı görmüştür. Kitapçı bulunmıyan rlere kadar devlet eliyle kitapları ktinde götürüp satmak ve memlekein muhtelif yerlerindeki kitapçıları İsnbula kadar girip kitap teminine çamak güçlüğünden ve masrafından rtarmak kabil olacaktır.

Devlet kitapları mütedavil sermayenin her ders yılına lüzumu olan kipları vaktinde hazırlayabilmek için uhtaç olduğu parayı temin maksadi verilmiş olan kredi salâhiyeti de bunun ihtiyacına yetmemekte olduğun n arttırılması zarurî görülmüş ve evcut madde hükmünün 1945 malî ı sonunda bitmek üzere altı yıllık devre için ikinci defa uzatılması klif edilmiştir.

Proje ile tadil edilen üçüncü madde dur:

Devlet kitapları mütedavil sermayeile basılacak kitapların fiatleri, her vi masrafları ithal edilmek üzere tesit edilecek maliyetlerine yüzde 35 ilâsi ile tayin olunur. Bu suretle satışa karılan kitapların fiatlerinden yüzde rmi beşe kadar iskonto yapılır. Kültür Bakanlığı bu kitapların yayılması ve satılmasını kolaylaştırmak için r türlü ücret ve masraflar bu iskonlardan karşılamak üzere icabı halin ve lüzum göreceği yerlerde kitap poları ve satış mağazaları açmıya ezundur.

Dördüncü maddenin almakta olduğu ni şekilde şudur:

Yalnız kültür Bakanlığı bastırılacak kul kitapları masraflarına karşılık olak üzere devlet kitapları mütedavil rmayesi nam ve hesabına hazinenin faleti ile millî bankalardan azamî ş yüz bin liraya kadar cari hesaplar tırmak için Maliye Vekâletine mezuyet 1945 malî yılı sonuna kadar mubberdir.

Kısa haberler

• Badem mahsulümüz bu sene yüzde on isbetinde daha yüksek bir rekolte vermişr. Bununla beraber mühim bir kısmı salmıştır. Fransa ve Belçikaya satılan parler 104 - 105 kuruştan gitmiştir.

Acıbademler de Almanyaya 60 - 65 kuruş rasında satılmıştır.

Dün muhtelif yerlerden şehrimize 9 on buğday, altı vagon arpa olmak üze 15 vagon mahsul gelmiştir. Almanya in Samsun ve Mersinden mühim partiler alinde arpa mübayaa edilmiştir.

• Profesör Mazhar Osman tarafından yan saat 18,30 da Beyoğlu Halkevinde Öjeik mevzulu ve enteresan bir konferans velecektir.

• Ekonomi ve yerli mallar haftası münaebetile bugün saat on beşte Yüksek İktısat ektebinde bir toplantı yapılacaktır.

• İtfaiyeyi ilk kuran Davut Gerçeğin Hakide hali bir arsada bulunan mezarının dirnekapı şehitliğindeki itfaiye mezarlıına nakline karar verilmiştir.

• Belediye fen heyetinde münhal bulunan etkik şubesi müdürlüğüne belediyenin esi mühendislerinden Arif Hikmet tayin elilmiştir.

• Birkaç aydanberi Eyüp ve Fatih mıntakalarında yapılmakta olan kontrat muaeneleri bitirilmiştir. Dört binden fazla kiacı ve mal sahibi hakkında zabıt tutulmuştur.

Beyoğlu ve Eminönü mıntakalarındaki kontrol de yakında bitirilecektir.

Görüp düşündükçe:

Bahtiyar uşak

Yazan : Hakkı Süha Gezgin

Ingilterede bir uşak, işinden kendi dileğile ayrılarak istirahate çekilmiş.

Bir uşağın kendi kendini tekaüt edişinde nasıl bir fevkalâdelik var, ki hâdise, gazetelere geçiyor? İlkin, bu sual zihnimden geçti.

Meğer bu adam, otuz senelik uşaklığında "en mükemmel uşak,, unvanını kazanmış. "Liverpol,, belediye reisinin krallara, düklere verdiği ziyafetlerde hep o, hizmet edermiş. Ona hiç kimse bir tek kusurunu ihtar imkânını bulmamış. Mükemmellik, ışık gibidir. Çamuru bile parlatıp, güzelleştirir.

Uşak, başkası için yaşıyan insan mânasına gelir. Yemekte kendi ağzının tadını değil, efendisinin lezzet telâkkisini düşünür. İçkide de öyle...

Başkası için yaşamakta nasıl bir teselli var? Adamcağız hangi ümitle avunur?

Başkası, başkaları için yaşamak, şüphesiz güzel, büyük hattâ çok kere ulvî mânalara bürünür. Fakat bu feragatlerin uşaklıkla hiçbir alâkası yoktur. İdeal kulluğu, cihangirlerin saltanatından mânaca daha yüksek tutulur.

Gazetelere geçmesini hayretle karşıladığın, bu uşak üstünde sen niçin duruyorsun diyeceksiniz.

Ha, onun da sebebi var ve bu yazı da sırf bu sebep yüzünden yazılmıştır. "Liverpul,, ziyafetlerini meşhur eden bu uşak, istirahat için nereye çekilmiş biliyor musunuz?

Kendi çiftliğine... Hem korusu, ırmağı, küçük köyü ve minimini satosile bir Ortaçağ derebeyinin malikânesini andıran çiftliğine.

Bir uşak, ki işten bıktığı, yorgunluk duyduğu bir zamanda çiftliğine çekilebilir. O adam, uşaklığın aydınlık ve refah vaadeden bir meslek olduğunu isbat etmiş olur.

Bugün, bizim aramızda ne kadar "devletlû,, lar var, ki önlerinde böyle bir istikbal yerine kapkara bir mezar karanlığından başka şey görmemişlerdir.

Ömür tükettiğimiz yerlerden biz, böyle büyük çiftliklerin değil, fakat şöylece barınabileceğimiz bir yuva ve bir bahçenin bile vaadini almış değiliz. Hem sonra adamcağıza uşak diye hor bakmağa da hiç hakkımız yokken değil mi? Burada artık gülen dudaklarınız büzülüyor ve gözlerinizdeki mağrur parıltı galiba sönüyor...

Bir münakaşa mevzuu:

Izzet Melih kozmopolit bir müellif midir?

Kozmopolitlik neye denir?.. Izzet Melih, kendisine yapılan bu ithamı nasıl reddediyor?..

"— Samimiyetimizi bilmeyenlerin zannettiğinden ekseriya büsbütün başkayızdır. Tanınmış insanların yalnız bir yerde değil, her yerde bir hakikati, bir efsanesi vardır. Bu efsane birtakım sathî görüşlerden, muhtelif hislere istinat eden rivayetlerden doğar. Bu efsaneyi düzeltmenin imkânı yoktur. Bir muharrir ölünceye kadar o yanlış efsanenin kurbanıdır. Meselâ ben, iyice fransızca bildiğim için, sık seyahat ettiğim için bazan Kozmopolit vasfına lâyik görüldüm.,,

Son defa neşrettiği **Her Güzelliğe Aşık** isimli kitabile, eski ve yeni edebiyat mensuplarının tekrar alâkasını uyandırmış olan, gazetelerde yine sık sık kendisinden bahsedilen tanınmış romancımız İzzet Melih ile bilhassa bu münakaşa mevzuu üzerinde konuşmağa gitmiştim. Kozmopolit olmak... Fakat Kozmopolitlik nedir? Buna sizin kadar İzzet Melih de hayret ediyor: Eliyle mevhum bir şeyi tardeder gibi kendine mahsus bir işaretle:

"— Kozmopolit!.. dedi. Bununla ne demek istenildiğini bilmiyorum, belki de bu garip isnatta bulunanlar da ne demek istediklerini bilmiyorlar.... Bahis ciddiyete mütehammil değildir, lâkin mademki bahsi siz açtınız, beş dakika gülmeden meseleyi tetkik edelim. Müsaadenizle şu masamın üzerinde duran Ansiklopediyi açalım. Kozmopolit kelimesinin iki tarifini buluyoruz. Biri: (Bütün dünya benim vatanımdır diyen adam). Ve diğeri (Bazan bir memlekette, bazan diğer memlekette yaşıyan insan)... Birinci mânasile Kozmopolit belki (Üçüncü Enternasyonal) e mensup olan komünistlerdir. Bizim gibi beşerin maddî terakkisile beraber fikrî ve ruhî medeniyetini ideal bilen, istidadın, bilginin ve güzel sanatlerin güzideliğine inanan **millîciler** Kozmopolitlikten pek uzaktırlar.

"kelimenin ikinci mânasına gelince, on yedinci asırda Kandiyenin fethi esnasında Anadoludan Giride giden cedlerimin aileleri 1897 ihtilâline kadar, yani iki asırdan fazla o Türk topraklarında ev ve çiftlik sahibi olarak kalmışlar ve bu yerler kaybedilince İstanbula gelmişlerdir. Kırk senedir burada yerleşmiş bulunuyoruz. O halde... (İzzet Melih şen bir kahkaha ile güldü ve ilâve etti.) Görüyorsunuz ki hamdolsun ne göçebe, ne de serseriyiz!

Edip İzzet Melih

İzzet Melih bir müddet sustu ve bu sefer, sesi ve gözleri heyecanlı olarak sözüne devam eyledi: ,

"— Bilirsiniz ki hudut boylarında doğup büyüyen insanlar, vatan ve milliyet bahislerinde bilhassa hassas oluyorlar. Ben sekiz yaşımda memleketin istilâsı için yapılan ihtilâl hareketlerini, haricî entrikaları tâ Girid de gördüm. Ve tam iki sene o ihtilâl içinde yaşadım. Evimiz Hanyada Türk mahallesinin en son eviydi. Gece gündüz, bahçe ve bağlarımızda silâhlı Türk gençleri nöbet beklerlerdi. İlerde dağlarda Türkler ve Rumlar çarpışırlar, silâh sesleri kulaklarımıza kadar gelir ve akşam üstü evimizin önünden ölü veya yaralı Türk gençleri sedyelerle şehre getirilirdi. Çocukluk hatıratımı karıştırdığım zaman, ilk bulduğum levhalar işte bunlardır. Ruhu memleket muhafazası ve sevdasile böylece yuğrulmuş olan bir insan, işte demin bahsettiğim hudut ahalisi gibi vatan ve milliyet hususunda muhakkak pek hassastır.

Tanınmış romancımız şimdi bir romanı şifahen telif eder gibi, ve bütün sözleri hemen bir diktafonla zaptediliyormuşcasına hiçbir üslûp pürüzü yapmaksızın anlatıyordu:

"— Bu Girit ihtilâlinden on yaşında çıktım, İstanbula geldim. O zamandanberi buradayım. Kendimi lisan ve kültür itibarile İstanbul çocuğu addediyorum. mektepten çıktığım zaman Abdülhamit devri devam ediyordu. Galatasaray Sultanisinde o devir aleyhine yazılan kitapları, **Hürriyetten** ve **Adaletten** bahseden Fransız eserlerini nasıl hırs ve aşkla okuduğumu Şükrü Kaya, Hamdullah Suphi, Abdülhak Şinasi ve Emin Bülent pek iyi hatırlarlar. Zavallı Ahmet Haşim de aramızdaydı. Yazık ki onu pek erken kaybettik. Meşrutiyet oldu. On bin kişiden fazla ahaliyi toplıyan ilk büyük mitingi, arkadaşım Zeki ile beraber Taksim bahçesinde biz tertip ettik. Öyle zannediyorum ki millî vicdan mücadelelerinden, millî ideallerden bahseden ilk büyük hikâyeyi, (Tezat) ı ben yazdım. Burada Fransız, İtalyan, Alman muharrirlerile görüşürken tabiî olarak memleketim hakkındaki yanlış fikir ve telâkkileri tashih etmiye çalıştım. İki üç sene evvel Fransanın en mühim mecmualarından biri olan **La Revü dö Frans'a** (Türkiyenin tecedddüdü) namile 22 sayfalık bir makale kabul ettirmeğe muvaffak oldum. Bütün bunları sakın tefahur için sayıyorum zannetmeyiniz. Bunlar, memleketini seven samimî, vatanperver her muharririn yapması tabiî olan şeylerdir. Fakat siz bu mahut Kozmopolit kelimesini talâffuz ettiniz. Bundan müteessir olup olmadığımı öğrenmek istediniz. Ben de izah etmek fırsatını buldum.,,

Bunun üzerine Kozmopolit vasfını aldığım gibi İzzet Melihin evinden çıktım. Meşhur romancı bu vasfı benimsemediği için bir yerine bir şey olmamıştı. Fakat böyle gıcır gıcır, yepyeni duruyor diye "Kozmopolit,, hüviyetini hiçbir vatandaşa tavsiye edecek değilim. Kendim ise, esasen kullanmam. Alâkasızlık yüzünden onu bir yerde düşürdüm zannederim. Gazeteye gelip de İzzet Melihin kitabını yeniden açtığım zaman sonlarına doğru şöyle bir parça gözüme ilişti; İzzet Melih vatana bağlılığı nasıl anladığını şu yolda tasvir ediyor:

"— Güzel sanatlar ve ilimler, şüphesiz hudutları aşar. Bir fikir adamı, tekmil cihanın manzaraları, eserleri ve felsefelerile alâkadardır ve her medeniyetin balını almak ister.. Lâkin o, daima asil bir ülkü tanıdığı için insanların eski ve yeni her medeniyetinden topladığı bu balı, kendisini besliyen ve büyüten memleketine götürür ve onun kültürüne ilâve eder.,,

HİKMET MÜNİR

Taşova kanalı

Erbaa, (Hususi) — Taşova arazisinin sulanmasına ait Samsun 8 nci daire mühendislerince hazırlanan kanalın proje ve keşif raporları Nafia Vekâletine gönderilmiştir. Proje ve keşif raporları tasdik edildikten sonra eksiltmeye konacaktır. kanalın uzunluğu 35 kilometreyi bulmaktadır; iska edeceği arazi memlekete çok geniş bir refah kapısı açmış olacaktır. Her bakımdan Taşova arazisinin verimi çok yüksektir; Yıllardanberi bu münbit arazinin içerisinden çağlayarak geçen kelkit ırmağından şimdiye kadar halkın istifade edememesi, bu uğurda sarfedilen emek ve paraların kifayetsizliğinden ileri gelmiştir. İşte, Cumhuriyetin yapıcı eli bu derde deva bulacak ve hayallerimizde bile yaşamıyan bu muazzam iş kısa bir zamanda bir hakikat olacaktır.

Bu geniş sulama proğramına dahil başka mühim faaliyetler de vardır. Bunlardan birisi, Niksar ovasının nehir ıslahı işidir ki bu da gene mühendislerimizin faaliyet sahaları dahilindedir. Hiç bir nizama boyun eğmeyen su kuvvetleri bu ovada çok yayılır, bataklıklar yapar. Nehir ıslahı işini de halletmek ve yoluna koymak başı boş suya bir yol çizmek te proğramın içindedir.

Diğeri, Tokat Vilâyeti Kazovasının iskasıdır: Bu ovayı sulayacak kanalın proje ve keşif raporları geçen sene Nafia Vekâletince tasdikden geçmiş bir milyon beşyüzbin liraya eksiltmeye konulmuştu. Talip zuhur etmediğinden ikinci defa olarak keşif yapılmaktadır.

Hülâsa, Tokat vilâyetine bağlı bu üç yerdeki faaliyet durmaksızın devam etmektedir. Aşağı yukarı beş buçuk milyon liralık bir sulama şebekesinin bu mıntakalar için şümul ve ehemmiyeti çok büyüktür. Güçlük ve manialar ne kadar mukavemet ederse etsin Cumhuriyetin yapıcı eli, er geç bu ovalarda Yeşilırmağın ve Kelkit ırmağının feyizli kaynağını emre tâbi kılacak ve muhakkak ki bu mıntakalardaki yurttaşlarımızı bugünkü medeniyetin en geniş refah seviyesine çıkaracaktır.

LiMANDA

(Erzurum 12 Karadenize), (Uğur 9,30 İzmite), Marakaz 9 Mudanyaya), kalkacaktır.

GELECEK VAPURLAR

(Güneysu 15 Karadenizden), (Marakaz 18,15 Mudanyadan, (Bartın 8 Ayvalıktan), (İzmir 12 İzmirden) gelecektir.

Dünkü Hava

Hava, yurdun Ege ve cenubî Anadolu bölgelerinde bulutlu, Karadeniz kıyıları ile Orta Anadolu bölgelerinde çok bulutlu ve mevzii yağışlı, diğer yerlerde kapalı ve yer yer yağışlı geçmiş, rüzgârlar, umumiyetle şimal istikametinden Ege denizinde kuvvetlice, diğer bölgelerde orta kuvvette esmiştir.

Dün İstanbulda hava ekseriyetle kapalı ve cüz'i yağışlı, 24 saat zarfındaki yağışın metre murabbaına bıraktığı su mikdarı 0,[illegible] kilogram ölçülmüş, rüzgâr şimalden saniyede 2-2 metre hızla esmiştir. Saat 12 de hava tazyiki 766.7 milimetre idi. Suhunet en yüksek güneşte 33.2 gölgede 14.5 ve en düşük 4.4 santigrad kaydedilmiştir.

Firuz dalavere ile Gökboğayı Türkistaná göndermek istiyor

"Benim henüz kim olduğumu anlayamamış, ensesine bir şahin gibi konacağım ve kafasına vura vura anlatacağım!,,

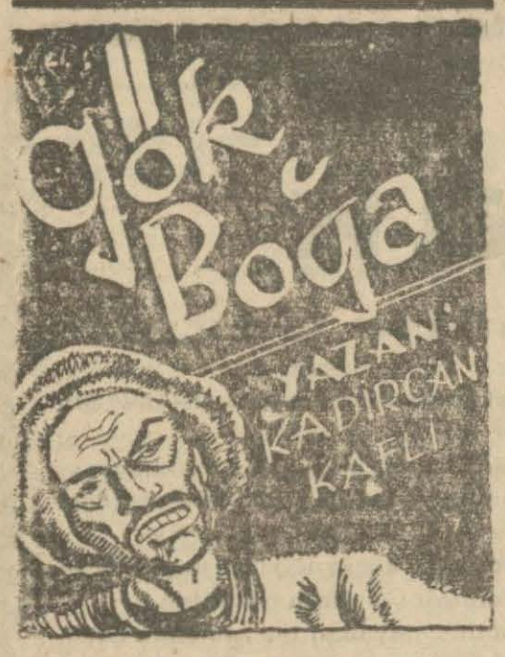

— 38 —

— Kubad, eğer sen söylememiş olsan bunlara inanmazdım. O kadar beklenmiyen şeylerdir. Firuz belki çok iyi bir adam olmıyabilirdi, fakat bu derece alçaklık edeceğini bir an düşünemezdim. Şimdi ne yapmamı doğru bulursun?

— Her halde Htezifona gelmen doğru değildir. Orada askerin büyük bir kısmı Firuzun emri altındadır. Yezdi Cerd de ona inanmış gibi... Behmen henüz yürüyemiyecek haldedir. Kalkar kalmaz ilk işi Kisraya doğruyu anlatmak olacaktır. Başkaları vasıtasile bildirmek mümkündür, fakat o da Firuzdan çekiniyor. Yezdi Cerdle yüzyüze gelmeliyim diyor. Bir haftaya kadar bunu yapabilecek. Sen de bu kadar kısa bir zaman bir kenarda ve her halde Firuzun bilmediği bir yerde beklemelisin!

— Ev sahibini göreceğim geldi. Hem ona bir fenalık da yapabilirler!

— Onu dilediğin yere ben getiririm. Behmenin yahut benim de evimize alabiliriz. Merak etme!

— Hayır, ben hemen Htezifona gelmeliyim. Kisranın önünde Firuzla yüzleşmeliyim. Kararımı bozmuyorum. Sabah erkenden yola çıkacağız!

— Bunu yapma! Daha başka dalavereler de var. Behmenin saraydaki dostlarından biri ona söylemiş: Firuzanın sarayda rehin olan oğlu Husrev Yezdi Cerdin yeğeni Prenses Sirapla anlaşmış. Onunla evlenmek istiyormuş. Şimdilik saray muhafız kumandanı olacak, yani senin yerine geçecekmiş. Ben onu tanırım. Başka şey için çalışıyor. Bir defa muhafız kumandanlığını elde ettikten sonra babasile mektuplaşacak, onu Htezifona üzerine yürümesi için kandırarak Yezdi Cerdi diledikleri gibi kullanacaklar. Hattâ daha ileriye giderek Kisraların tahtına oturmak bile ister! Gene Behmenin söylediğine göre Artaban da el altından ortalığı karıştırmağa başlamış.

— Dedik ya, fırsat bekliyorlarmış!

— Ortalık durulunca ya kadar bir kenarda kalmanı bunun için istemiştim. Behmen de böyle söyledi. Çok değil, bir hafta yahut on gün...

— Bana kalsa hemen şimdi yola çıkar; suyu büsbütün bulandıranların tepelerine inerdim. Fakat varsın sabah olsun!

Kubad ona söz geçiremediği için üzülüyor, getirdiği haberleri daha çok inceliyerek kandırmaya çalışıyordu. Gökboğa onun sırtını okşadı:

— Yaptığın dostluğa çok teşekkür ederim! Haydi artık dinlen! Her halde çok yorgunsun. Sabah erkenden yola çıkabilmek için taze kuvvet kazanmalısın!

Çadıra doğru yürüdüler.

O sırada Koraç yaklaştı:

— Htezifondan bir atlı gelmiş, seni bekliyor. Acele bir şey söyliyecekmiş!

— Kim göndermiş?

— Söylemiyor!

Bu kim olabilirdi? Kimden geliyordu? Ne söyliyecekti?

Kubad şüphelendi. Gökboğa ondan ayrılırken:

— Mademki bana yalnız olarak söylemek istiyor; sen çadıra gir ve rahatına bak!

Dedi.

— Dikkat et, bir fenalığı dokunmasın!

— Ne gibi?

— Firuz seni öldürtmek için göndermiş olabilir!

— Bunun için üzülme!

— Haber bekliyorum.

— Peki...

İlerledi. Bir kenarda bir karaltı ile karşı karşıya geldi. Bu kalın sesli ince bir genç adamdı. Yavaş sesle:

— Ben, Güran... Firuz yolladı. Çok selâmı var.

Dedi.

Orada on dakika kadar fısıltı halinde konuştular. Sonra Gökboğa geriye doğru seslendi:

— Koraç!

— Buyur akam!

— Saltık nerede? Bu delikanlıyı ona götür, iyi konuklasın!

Adının Güran olduğunu söyliyen genç adam hemen söze karıştı:

— Fakat ben hemen dönmeliyim. Öyle emir aldım.

— Sabah gidersin acelesi ne? Bu karanlıkta yola çıkılır mı?

Güran:

— Gitmeliyim!

Diyor fakat Gökboğa razı olmuyordu. Kızdı:

— Burada benim emrim geçer!

Diyerek kestirip etti. Biraz ötedeki askerlerden birine seslendi ve yavaşça şu emri verdi:

— Saltık bu adamı iyi saklasın! Ne vakıt istersem, verdiğim gibi geri göndermeli! Git söyle!

Kubadın yanına döndüğü zaman sesi daha sertti:

— Atlıyı dostumuz Firuz göndermiş. Bana iftira etmişlermiş. Yezdi Cerdi, ihanet ettiğime, korktuğum için oraya dönmediğime inandırmışlar da Kisra kızmış. Üzerime ordu gönderecekmiş. Arkadaşlarımı da alıp Türkistana dönmeli imişim. Kendisi benim mertliğimden hiç şüphe etmiyormuş. Fakat şimdilik buna kimseyi inandıramıyormuş. Biraz işler yoluna girince gene haber gönderip getirtecekmiş!

Kubad yere tükürdü ve homurdandı:

— Alçak! İki yüzlü, aç gözlü herif! Hepsi yalan!

— Biliyorum. Bu haberi getiren adamı hapsettim. Yola çıkmak için sabaha kadar da beklemek istemiyorum. Geceyarısından biraz sonra ay doğuyor ve yollar yarı yarıya aydınlık oluyor. Anlaşılıyor ki Firuz benden korkuyor. Askerle üstüme gelmektense böyle bir dalavere çevirerek başından savmak istiyor. Zaten vaktile beni burada bırakırken bile gizli bir niyeti varmış! Benim henüz ne olduğumu anlıyamamış. Onun ensesine bir şahin gibi konacağım ve kafasına vura vura anlatacağım.

— 16 —

BÜYÜK DİVANDA

Hurmalıkların ardında büyük ve kırmızı bir ay belirdi. Sonra gittikçe küçülerek yükselmiye ve sararmaya başladı.

Gökboğa, Saltıkla Ertangayı çağırttı. Onlara Kubadla Güranın getirdikleri haberleri kısaca anlattı, kendi kararını bildirdi.

Saltık:

— On dakika sonra herkes hazır olacaktır.

Dedi. Ertanga bu sözü tasdik etti:

— Haydi, göreyim sizi...

İkisi de sert ve geniş adımlarla birer tarafa uzaklaştılar.

On dakika sonra Fırat kıyılarına kanatlanan atlılar gecenin sessizliğiçinde uzun ve muttarit nal sesleri aksettirerek Dicleye doğru rahat gidiyorlardı.

Öğleye doğru Dicleyi geçtiler. Şehrin büyük kapısı göründü. Yüklü ya binilmiş katırlarla develer, eşekler ve atlar, üçer beşer oradan çıkıyorlar, şarka, İranın içlerine doğru, kalarında irili ufaklı toz bulutu bırakarak gidiyorlardı. Arap kovşunun henüz geçmediği ve bir kısım halkın şehri bırakmakta devam ettiği anlaşılıyordu.

Gökboğanın atlıları kalabalık kakları hızla geçtiler. Saray kapısına geldiği zaman orada uzun mızraklarını ileri doğru uzatarak nöbet bekliyen çift sıra askerleri gördüler.

— Koraç!

— Buyur Akam!

— Sen eve git. Beni bekle. Çok kalmaz gelirim.

— Peki Akam!

Türk atlılarını tanıyan çift sıra askerler arasında koşuşmalar oldu. Gökboğa iki adım gerideki Ertangaya seslendi:

— Gürana göz kulak ol...

Sonra atını ileri sürdü.

İran askerleri kapıyı kapamak istiyorlardı. Gökboğa kılıcını çekti, arkadaşlarına haykırdı:

— Sürün!..

Havada yalınkılıçlar parladı. Gökboğa en başta gidiyor; sağını solunu alan askerlere bağırıyordu:

— Savulun!..

Bu sırada sarayda büyük bir hareketlanti vardı. Yezdi Cerd altın tahtta oturmuş; muğlar, kumandanlar, saray adamları koca salonun etrafında şatafatlı bir halka yapmışlar. Bunların arasında kır sakallı bir adam vardı ki o zamana kadar imparatorun karşısında hiç görülmemişti. Bu adam Hulman beyi Behram Rüstem ve babasile arası iyi değil. O da Hürmüzan ve Firuzan gibi Rüstemin kumandasında bulunmak istemediğinden Kadsiye muharebesine gelmek için nazlanmıştı. Rüstemin sinirini çıkarmamış, hattâ zaferi yalnız kendine maletmek maksadile bu çekingenliklere bile bile göz yummuştu. Şimdi baba oğul sahneden yolunca Behram da on bin dinç ve g

(Devamı va

Türk - Yugoslav afyon anlaşması

Müzakerelere dün başlandı

Türk - Yugoslav afyon anlaşmasını tetkik edecek heyet bir arada

938 senesi nihayetinde sona erecek olan Türk - Yugoslav ham altın satış anlaşmasını yenilemek üzere şehrimize gelen Yugoslav heyeti ile heyetimiz dün sabah saat 11 de Ticaret odası meclisi salonunda ilk içtimaını akdetmiştir.

Toplantıya İktısat Vekâleti teşkilâtlandırma müdürü B. Servet Berkin riyaset etmiştir. B. Servet Berkin Türk heyeti namına söz alarak, dost Yugoslav milletini temsil eden heyete beyanı hoşamedi etmiş, Türkiyede Yugoslav murahaslarını kendi aralarında bulunmaktan hmütevellit memnuniyetini tebarüz ettirmiştir.

Yugoslav heyeti reisi B. Doktor Obradoviç de Servet Berkinin sözlerine cevap vererek, Yugoslav heyetinin bilmukabele memnuniyetini beyan etmiş, Türkiyede dost ve kardeş Türk milletinin arasında bulunmaktan duydukları sevinçlerini izhar etmiş, bu defaki temaslarının ilk anlarından itibaren gördükleri hüsnükabulden ve kardeşçe muameleden dolayı teşekkürlerini bildirmiştir.

Toplantıya öğle üstü ara verilmiş, öğleden sonra geç vakte kadar devam edilmiştir.

Her iki heyetten seçilen ihzarî komite bugün ve bunu takip eden günlerde hazırlanan esaslar dahilinde müzakerelere devam edecektir.

Karamazof Kardeşler

Yazan: **Dostoyevski**

Çeviren: Hakkı Süha Gezgin — 38

— Oraya hiç basmamak daha mı iyi?

— Tabii!.. Ama kabil olursa.

— Peki, sen bunu yapabilecek misin?

— Zannetmiyorum.

— Sus Aliyoşa, sus... Böyle şeyler söyleme. Yüreğim çarpıyor. Eğilip ellerini öpmek istiyorum.

Ş[illegible]uşinika kaltağı, bir bakışta adamı [illegible]yor vesselâm!. Bana dedi, ki nasıl o[illegible] sen onunmuşsun... Peki peki susuyorum... Darılma... Şimdi şu sineklerle kirli maceraları bırakalım da, asıl faciama gelelim. Gerçi o da bin türlü kepazelikler, adiliklerle kirlidir a... Moruk, benim için, kızları para ile baştan çıkarıyor, derken yalan söylüyordu. Fakat bir kere, yalnız bir kere bu ahlâksızlığı da yaptım. Bunu kimse bilmez. Bana iftira atan babam bile... Sana anlatacağım şeyi kimseye söylemedim. Tabii Ivan müstesna. O, her şeyi ve çoktanberi bilir. Ama İvan mezar gibidir. Ağzından sır çıkmaz.

— Mezar gibi mi?

— Evet!

Bu cevap üzerine Aliyoşa, dikkatini arttırdı.

— Hudut alaylarından birinde azıcık haşarı ve göz önünde bulundurulması lâzım gelen dik başlı bir zabit diye tanınmıştım. Lâkin şehirdeki mevkiim yolunda idi. Bol para harcıyordum. Beni zengin sanıyorlar, buna ben kendim de inanıyordum. Başka sebeplerden ötürü da sevildiğimi sanıyorum. Çünkü çapkınlıklarım dillerde dolaştığı halde, herkes beni sevinçle karşılıyordu.

Fakat nasıl oldu bilmem, alay kumandanı birdenbire bana düşman kesildi. Bereket versin, kolum uzundu. Kendimi müdafaa ettim. Şehir halkı da hep benden yana çıktılar... Adamcağız kızmakta haksız da değildi. Ona karşı borçlu olduğum hürmeti göstermiyordum. Fena yürekli olmıyan bu inatçı ihtiyar, iki kere evlenmişti.

İlk karısı, orta tabakadandı ve kendi ayarında bir kız çocuğu bırakarak öldü. Bu kız o sıralarda yirmi dört yaşında idi. Teyzesiyle birlikte babasının yanında oturuyordu. Agat, teyzesinin ses sizliğinden, küskünlüğünden uzak, neşeli bir kızdı. Ben, ömrümde onun kadar sevimli başka bir kadın daha görmedim. Adı "Ağat,, tı. İri yarı, bir Rus güzeli. Ama, biraz alelâde bir güzellik. Çok müsait mevkili adamlar onu istemişler; fakat evlenmemiş, kız kalmak da, onun neşesini kaçırmamıştı. Onunla canciğer olmuştuk. Temiz bir arkadaşlık, kadınla erkek arasında daima pek kıymetlidir. Açık saçık konuşur. Gülüşürdük. Kulağında küpe olsun, bir çok kadınlar bu türlü serbest konuşmalardan hoşlanırlar. Hele onun gibi birisiyle bu konuşmaların daha başka bir tadı vardı.

Babasının evinde, sevimli bir tevazua bürünerek yaşıyorlar, sosyeteye karışmıyorlardı. Herkes ona bayılır, dikişindeki sanati öve öve bitiremezdi. Hakikaten Agat, dostlarının, tanıdıklarının dikişlerini diker ve şayet bir şey verirlerse, reddetmezdi.

Miralaya gelince, o, bu tevazudan uzak, şatafatlı bir ömür sürüyordu. Şehrin bütün ileri gelenleri, salonlarında toplanıyorlar, içip yiyorlar, dansediyorlar, eğleniyorlardı. Ben, oraya tayin edildiğim vakit, herkesin ağzında alay kumandanının güzelliğile meşhur ikinci kızının geleceği haberi dolaşıyordu. Paytahttaki asiller pansiyonundan henüz çıkıyormuş. Bu kız, işte şu bildiğin "Katerin İvanovna,, dır. Miralayın ikinci karısı olan asil, Mamadın kızı... Madam, asil olmakla beraber fakirdi ve Miralaya çeyiz namına hiç bir şey getirmemişti. Meseleyi, ben yerinden öğrenmişimdir... Bu evleniş, adamcağıza belki ümit ve hülyadan ibaret birtakım şeyler hediye etmişti, ama, para namına zırnık bile vermedi.

Bütün bunlara rağmen genç kız, kasabaya gelince, herkes, kendisine çeki düzen verdi. Herkes kalaylı maşrabalar gibi parıl parıl süslendi. Ekselânslar, rütbeli kişiler, hatırı sayılanlar hep birer birer onun şerefine ziyafetler vermeğe başladılar. Bu güzel kız baloların, pikniklerin kraliçesi olmuştu. Hiç bir fırsat kaçırılmıyor, meselâ bilmem hangi muallimenin menfaatine canlı tablolar tertip ediliyordu.

Bana gelince, ben, hiç bir şeye karışmıyor, eğlenmeme bakıyordum. Işte bu sıralarda ona karşı, Karamazofkâri bir iş yaptım, ki bütün kasabanın diline yayıldı. Bir gece, Batarya kumandanının verdiği baloda Katerin, beni hakaretli bir bakışla süzdü. Çünkü o zamana kadar, ben ona sokulmamış, tanışmağa can atmamıştım. Belki gururu incinmiştir, diye başka bir ziyafette yanına gittim. Dudaklarında mağrur bir kıvrım ve yüksek bir bakışla, şöyle bir göz attı. Bu sebepsiz hakaretçimi yaktı. Kendi kendime:

— Dur hele, ben de sana öyle bir yapayım ki... Acısı tependen çıksın!

Dedim. O sıralarda cüretkârlığı, kıskunç derecelere çıkarmış, uçarı bir delikanlı idim. Katerina, hem güzel, hem gili, hem kibar ve mağrurdu. Hele kâsına hiç diyecek yoktu. Bunların zılarını galiba bende eksik görmüştü. Belki aklından onu istiyeceğimi geçiyorsun.. Hayır, aslâ o niyette değildim. Yalnız bana ettiği hakaretin acısını karmak istiyordum. Kendimi öyle dece bir zevke attım ki, miralay, beni gün hapsetmeğe mecbur oldu. Tam günlerde, bizim ihtiyar, bana annem mirasından el çekmek şartile, altı bruble yollamış ve bir senet imzalamıştı.

Halbuki, ben, buraya geldiğim gi ne kadar babamla aramdaki şu hesişine hiç bir zaman akıl erdirmiş dey lim. Orada iken de böyle bir para gönderdiğini istememiştim, kardeşim. Şu para lâfını da şeytanlar götürsün.

Bu altı bin rublenin elime değdiği ralarda bir dostun mektubu, bana öğretti, ki bizim miralay, suiistimal i

(Devamı var

KURUN

ABONE TARİFESİ

	Memleket içinde	Memleket dışında
Aylık	95	155 Krş.
3 aylık	260	425 "
6 aylık	475	820 "
Yıllık	900	1600 "

Tarifesinden Balkan Birliği için aydı otuz kuruş düşülür. Posta birliğine girmiyen yerlere ayda yetmiş beşer kuruş zammedilir.

Abone kaydını bildiren mektup ve telgraf ücretini, abone parasının posta veya banka ile yollama ücretini idare kendi üzerine alır.

Türkiyenin her posta merkezinde KURUN'a abone yazılır.

Adres değiştirme ücreti 25 kuruştur

İLÂN ÜCRETLERİ

Ticaret ilânlarının santim - satırı sondan itibaren ilân sayfalarında 40, iç sayfalarda 50 kuruş; dördüncü sayfada 1, ikinci ve üçüncüde 2, birincide 4, başlık yanı kesmece 5 liradır.

Büyük, çok devamlı, klişeli, renkli ilân verenlere ayrı ayrı indirmeler yapılır. Resmî ilânların santim - satırı 30 kuruştur.

Ticarî mahiyette olmıyan küçük ilânlar

Bir defa 30, iki defası 50, üç defası 65, dört defası 75 ve on defası 100 kuruştur. Üç aylık ilân verenlerin bir defası bedavadır. Dört satırı geçen ilânların fazla satırları beş kuruştan hesap edilir.

Hizmet kuponu getirenlere küçük ilân tarifesi yüzde 25 indirilir.

KURUN hem doğrudan doğruya kendi idare yerinde, hem Ankara caddesinde Vakıt Yurdu altında KEMALEDDİN İREN ilân bürosu eliyle ilân kabul eder.

(Büronun telefonu: 20335)

RADYO

12.30: Müzik (Türk müziği - Pl), 13.05 Saat ayarı ve haberler, 13.15.14 Müzik (komşu memleketler için muhtelif plâklar), 18.00 Müzik (Türk müziği ince saz faslı), 18.30 Konuşma (ziraat saati), 18.50 Müzik (Türk müziği, muhtelif şarkılar), 19.15 Saat ayarı ve haberler, 19.25 Müzik (muhtelif şarkılar), 20.00 Temsil - Geyik avcısı genç Osman) yurd piyesleri. Tertip eden (Ekrem Reşit - halk türkülerile beraber), 21.00 Saat ayarı ve arapça söylev, 21.10 Müzik (küçük orkestra: 1 — Ein Abend an der Nordsee (Mario Trevisiol). 2 — Jubel und Trubel (willi Lautenschlager). 3 — Jsola bella (Beece). 4 — Lichtertanz der Baut von Kaschmir (Rubenstein). 5 — Ungarisch Tanze (Brahms). 6 — Grönland - süit - (Frederiksen). 7 — Bersöz (Godard). 22.10 Konuşma, 22.25 Müzik (koro - Pl), 22.45 Müzik (dans), 23,45.24. Son haberler ve yarınki program.

CUMA 16—12—938

12,30 Müzik (Türkçe eserler), 13 Saat ayarı ve haberler, 13,10 Solist konseri, 13,30 14 Müzik (cazband), 18 Müzik (Türk müziği incesaz faslı), 18,45 Konuşma (Spor faaliyetleri), 19 Müzik (Franfar), 19,15 Saat ayarı ve haberler, 19,25 Müzik (incesaz faslı), 20 Müzik (Riyaseticumhur flarmonik orkestrası Şef: Hasan Ferit Alnar), 21 Saat ayarı ve arapça söylev, 21,10 Müzik (Tanbur, kemençe, ney), 21,30 Konuşma, 21,45 Müzik (Şarkı ve taksim), 22,15 Müzik (Küçük orkestra), 23,15 Müzik (Romans ve balalayka), 23,45. 24 Son haberler ve yarınki program.

Yabancı Radyolardan Seçilmiş Parçalar

Opera ve senfoni konserleri:

9.10 Berlin: Beethoven, Smetana
9.10 Breslav: "Karmen„ (Bizet)
9.10 Kolundborg: Bah
10. Roma: La Giconda (Ponchielli)
10. Berlin: Sibelins
10.45 Ren: Beethoven
11.30 Strasburg: "La Traviata„

Oda musikisi ve konserler:

7.10 Heilsberg (Königsberg) Beethoven
7.20 Berlin: Şubert
8.30 Paris PTT: Org (eski İngiliz musikisi)
10.40 İstokholm: Piyano
9. (Gece y. sonra) Stuttgrat, Frankfurt: Şubert

Piyes ve konferanslar:

7. Eirrel Kulesi: Meşhur riyakârlar
9.10 Viyana: Hebbele dair piyes
10.15 Strasburg: Almanca piyes

Hafif musiki:

8.40 Londra (U.) "Kraliçanın mendili„ (J. Straus)
9.10 İstokholm: Halk klâsikleri
9.15 Frankfurt: Opera musikisi
10. Turino grupu: (Arlecchino„
10.20 Budapeşte: Çigan orkestrası
12.10 Varşova: Leh musikisi

Varyete ve kabareler:

10.30 Eiffel; 11 Londra (k.); 1 Poste Parisien.

Dans Musikisi:

11.13 Sottens; 11.35 Heilsberg; 10,10 Brüksel 1, 12,15 Turino gr., 12.25 Londra (K.) 1 Londra (N.)

ŞEHİR İÇİNDE

Unkapanı - Şehzadebaşı caddesi

50 metre genişliğinde olmak üzere yakında açılacak

Atatürk köprüsü inşaatı hayli ilerlemiştir. Köprünün tamamlandıktan sonra işletmeye açılabilmesi için her iki taraftaki meydanların prostun plânına göre tanzimi ve buralara inen yolların bir an evvel genişletilmesi ve tanzimi lâzımdır.

Belediye fen heyeti, Unkapanından Şehzadebaşına kadar açılacak yeni yolda istimlâki icap eden yerlerin haritasını tanzim etmiş, bunu daimî encümene vermiştir.

Daimî encümende bu caddenin bir an evvel açılmasına katî lüzum gördüğünden lüzumu istimlâk mazbatasını hazırlamıştır. Mazbata birkaç güne kadar Dahiliye Vekâletine gönderilecek, vekâletçe tasdik edilip gelince hemen bir komisyon tarafından istimlâk işlerine başlanacaktır.

Unkapanı - Şehzadebaşı caddesi 50 metre genişliğinde olacaktır. 50 metrelik yol ile birlikte bunun iki tarafından yirmi beşer metrelik saha istimlâke tâbi tutulmaktadır.

Bu caddeden sonra Azapkapıdan Şişhaneye çıkacak yolun istimlâki de yapılacaktır. Azapkapı cihetinde köprünün tam başına isabet eden havuzlar idaresinin iki binasının da istimlâk muamelesi yakında bitirilerek yıkılacaktır.

Kurnaz iki dolandırıcı

30 Kuruşluk Yüzükleri 7 Liraya Satarken Yakalandılar

Zabıta ve adliyece çok kurnaz bir dolandırıcı aranmaktadır. İsmi İzzet olan bu dolandırıcı ayni zamanda beraber çalıştığı arkadaşlarını da kandırmış, onların da parasını vurmuştur.

İzzet evvelâ çalıştığı Ahmetten 4 lira aldıktan sonra, bununla Kapalıçarşıya giderek 30 kuruşa altın taklidi bir yüzük eline geçirerek bunu Anadoludan gelen vatandaşlara 6.5.7 liraya satmaktadır.

Yüzüğün hakikaten dört liraya satın alındığını sanan Ahmet de İzzete kârdan yarı hisseyi vermektedir. Bu suretle hem arkadaşını, hem de başka birini dolandıran İzzet, bilâhara Fehmi adında biri ile de çalışmış, zabıta haber alarak kendilerini aramağa girişmiştir.

Ahmet ve Fehmi yakalanmış, fakat İzzet henüz ele geçirilememiştir. Ahmetle Fehmi dün sorgu hakimliğince tevkif edilmişlerdir.

Mahlût Yağ Satmaktan Mahkemeye Verildi

Balıkpazarında yağcılık yapan Time teas adında birisinin mahlût yağ sattığı haber alınmış, yakalanmıştır.

Birinci sulh ceza mahkemesine verilen yağcı, kendisinin zaten, pamuk yağı, zeytin yağı ve karın yağı ile karışık mal sattığını söylemiş, mahkeme şahitleri çağırmağa karar vermiştir.

Eşya Çalmaktan Mahkûm

Sarıyerde balıkçı Mehmedin eşyalarını çalan hırsız Mehmet, dördüncü asliye ceza mahkemesinde, 1,5 sene hapse mahkûm edilmiştir.

Bir Mutemet Mahkemeye Verildi

Üniversitenin mutemetliğini yapan Ekrem adında birisi, Üniversite asistanlarından doktor Iffetin maaşını her ay bordrosunu imzalayarak almaktan suçlu olarak sorgu hâkimliğine verilmiştir.

Sorgu hâkimliği sahteliği iddia edilen imzaların tetkikini ehlivukufa havale etmiştir.

Demir Fiyatları Yükseliyor mu?

Son İngiliz - Amerikan anlaşması dolayısile dolar üzerine tesbit edilen İngiliz lirasının muayyen kıymetinden aşağı düşmesi üzerine Avrupanın muhtelif yerlerinde demir fiyatları yükselmeğe başlamıştır.

Bir sterlin memleketimizde 575 kuruşa düşmesine rağmen piyasada müsbet menfî hiçbir değişiklik olmamıştır.

Demir piyasamızda ayni suretle kayda şayan hiçbir yükseliş görülmemiş, hattâ 11 kuruş üzerinden satılan demirler 105 kuruşa kadar düşmüştür. Alâkadarlar, Avrupa demir fiyatlarının yükselmesi devam ettiği taktirde bugünlerde piyasamızda demir fiyatlarının yükselmesi ihtimali bulunduğunu söylemektedirler.

İnhisarlar İdaresinin Likör ve Şarapları

İnhisarlar idaresinin Avrupada bilhassa şimal memleketlerinde rağbet gören likör ve emsali gibi az alkollü içkilerinin ihracatı günden güne artmaktadır.

Geçenlerde Almanya ve Danimarkaya yapılan külliyetli miktardaki ihracattan sonra İsveçten de şarap ve likör istenilmiştir. İdare bu isteklere cevap vermek üzere faaliyete geçmiştir.

Istasyonlarda bekleme yerleri

Devlet demiryolları idaresinin dikkatine

Geçenlerde Çerkeşten Karabüke kadar trenle gidip gelmiş olan imzası bizde saklı bir okuyucumuz bize gönderdiği bir mektupta şunları bildirmektedir:

Çerkeşten Karabüke kadar şimendifer istasyonlarında yolcular geceleri bir hayli zaman açıkta tren beklemektedirler. Bu hal bu kış mevsiminde dayanılır şey değildir. Meselâ yoldaki (Eskipazar), (İsmetpaşa), (Hanköyü), (Ortaköy) gibi istasyonlarda geceleri tren beklemeğe gelen yolcular tren gelinciye kadar saatlerce açıkta kalır. Buralardaki oturma yerlerinin kapılarını nedense yolculara açmadıkları için yolcular soğukta, yağmurda, titreşip dururlar.

Bazı köylerden trene binmek için akşamdan buralara gelen yolcular, gece karanlıklarında köylerden buralara gelemiyecekleri için buralarda saatlerce açıkta vakit geçirirler. Sonra meselâ bunlardan (Hanköyü) istasyonunda geceleri trenin gelmesine ancak üç dakika kala kişe açılmaktadır ki bu müddet içinde yolcu nasıl biletini alacak, torbalarını, heybelerini ve sair eşyasını toparlayıp trene binebilecektir? Bu cihetlerin lûtfen göz önüne alınmasını rica ediyorum.

C. H. P. Istanbul kongresi

Bu sabah 11 de toplanıyor

Cumhuriyet Halk Partisi İstanbul vilâyet kongresi bu sabah on birde toplanacaktır. Kongreyi vali ve belediye reisi ve Parti başkanı doktor Lütfi Kırdar açacak, bir nutuk söyliyecektir. Bundan sonra kongre reisi ve ikinci reis ile kâtipler seçilecek, iki senelik faaliyet raporu okunacaktır. Ayni zamanda tetkiki hesap, dilek encümenleri seçilecektir.

Kongre üç gün devam edecektir.

Yerlimallar ve tasarruf haftası

Üniversitede Bugün ve Yarın Konferanslar Verilecek

Yerli mallar ve tasarruf haftası münasebetile bugün öğleden sonra saat 15 de yüksek iktisat ve ticaret mektebinde konferans salonunda yerli malları mevzulu konferaslar verilecektir.

Konferanslardan ilkini Yüksek iktisat ve Ticaret mektebi müdürü B. Şükrü Baban verecek, bundan sonra erkek ve iki kız talebe tarafından millî iktısat günü ve haftası üzerinde hazırladıkları etüdler okunacaktır. Ayrıca İktısat fakültesi ve yüksek iktısat mektebi iktısat profesörü B. Muhlis Ete tarafından da bir konferans verilecektir.

Yarın da üniversite merkez binasında iktısat günü tesit edilecek, bu münasebetle profesör Ömer Celâl, ordinaryüs profesörü Neumark, doçent doktor Muhlis Ete ve iki talebe tarafından konferanslar verilecektir.

Sirkeci meydanı

İnşaat Bitiyor, Yakında Açılacak

Sirkeci meydanının açılması için hazırlanmış olan projeye nazaran Sirkeci garında yapılan giriş ve çıkış peronlarının inşaatı bitirilmek üzeredir.

Peronların zeminine mermer döşenmeğe başlanmıştır. Bu inşaat Sirkeci meydanının açılmasından evvel nihayet bulacaktır.

Bundan başka Antalya anbarının arkasına yapılacak olan antrepo ve gazinoların inşasına da başlanmış olduğundan meydanın açılmasile beraber bu antrepolar da ikmal edilmiş olacaktır. Bunun için burada inşaat faaliyeti hızlandırılmıştır.

İngilizler Yeniden Mal Alacaklar

İngiltere piyasaları, muhtelif memleketlerle olan klering ve tediye anlaşmaları sebebiyle mallarımızı pahalı bulmaktadır.

Serbest dövizle iş yapan İngiliz piyasalarının bazı Türk mallarına ihtiyacı olmasından dolayı İngiliz fabrikatörleri hükûmetlerine müracaatle kendilerine prim suretiyle yardım edildiği takdirde rakipsiz kalan Türk mallarının İngiltereye ithal edileceğini bildirmişlerdir. İngiliz hükûmeti bu teklifi tetkik etmektedir.

Eminönü Halkevindeki Toplantı

Eminönü Hlkevinden:

Ulusal Ekonomi ve Artırma Haftası münasebetiyle 16 - 12 - 938 Cuma akşamı saat (20) de Evimizin Çağaloğlundaki merkez salonunda aşağıdaki programa göre toplantı yapılacaktır. Arzu edenler davetiyelerini Ev Bürosundan almaları rica olunur.

1 — Konferans — Halkevi üyelerinden Müzeyyen Soyay tarafından.

2 — Gösterit (Vazife 2 perde) Halkevi Gösterit Şubesi tarafından.

Marko Poloya Ait Bir Konferans

Eminönü Halkevinden:

15 - 12 - 938 Perşembe günü akşamı saat (20,30) da Evimizin Çağaloğlundaki merkez salonunda İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Tarih Doçenti Bay Fuat Özgü tarafından (Marko Polonun Anadolu seyahati) mevzulu bir konferans verilecektir.

Davetiye yoktur. Herkes gelebilir.

Tarihten bir yaprak:

Eğer olsaydı...

Yazan: Niyazi Ahmet

İstanbulda en çok bahsedilen meselelerden biri de hiç şüphe yok ki, şehrin güzelliği, şehrin tanzimi işidir. Şimdiye kadar İstanbul için yani İstanbulu güzelleştirmek için söylenenler toplansa muazzam ciltlere sığmaz.

Bundan tam yetmiş beş sene evvel çıkmakta olan Mecmuaifünun "Tanzimi İstanbul„ başlığı altında yazdığı uzun bir makalede o vakte kadar İstanbul için yazılanları hülâsa ederek şehrin güzelliği için yapılması lâzımgelen cihetleri işaret etmektedir.

Bakın o vaktin sokağından nasıl şikâyet ediyordu:

"Elyevm arabası olanlar daha çok masarif ve tekellüfe duçar oldukları halde kendileri için de sarsılmaktan mustarip ve dar sokaklarda gidip gelmekten halk müteezzi olup araba dahi muntazam memleketlerde dayanacağı müddetin yarısı zarfında şikest ve telef olmaktadır.„

Yazıda sokak adlarının, dükkân numaralarının mevcut olmadığından da uzun uzun şikâyet edilmekte, şehrin güzelliğini bozan ahşap evlerin derhal yıktırılması şiddetle istenmektedir.

İşte bu yazıda; istenilen tatbik edilseydi belki Prost plânına da lüzum hasıl olmıyacağı bir nokta: "Evvelâ nümune olmak üzere meselâ Karaköy köprüsünden Babıâliye ve oradan da Aksaraydan geçerek Topkapıya kadar bir hattı müstakim üzere bir Divanyolu caddesi küşadile bunun iki tarafına münasip şekil ve cesamette kâgir olarak muntazam ebniye inşası ve iktiza eden lâğım ve suyolu dahi usulü cedideye tatbiken tanzimi lâzımgelir.„

Onun için değil midir ki, dünün şairi:

Kim olur, kim dinler varakı mühri vefayı

Derdi.

Eminönü Meydanında

Tarihî bir duvar çıktı

Eminönü meydanında Balıkpazarı caddesinin ağzındaki enkaz kaldırılırken burada eski bir kale duvarına tesadüf edilmiş, belediye mühendisleri tarafından yapılan tetkikat neticesinde bunun Bizans devrinden kalma tarihî bir duvar olduğu anlaşılmıştır.

Bu duvarın ne şekilde muhafaza edileceği etrafında incelemeler yapılmaktadır.

Esnaf Cemiyetleri 939 Bütçeleri

Esnaf cemiyetleri 939 senesi bütçelerini hazırlayarak İstanbul Ticaret ve Sanayi Odasına göndermişlerdir. Bütçeler ayrı ayrı oda sanayi şubesi tarafından tetkik olunduktan sonra, umumî kâtipliğe arzedilmiş, umumî kâtiplik tarafından bütçeler tasdik olunmuştur.

Aldığımız malûmata göre, bu yıl esnaf cemiyetlerinin her biri bütçelerinde yardıma muhtaç esnaf için ehemmiyetli miktarda tahsisat ayırmıştır. Bu tahsisatın mecmuu 30 bin liraya yaklaşmaktadır.

Bu paranın bir kısmı esnafın muhtelif dertlerine sarfedilecek, diğer bir kısmı ile de barınma yurdu ve sair yeni tesisi mukarrer yardım binalarına harcanacaktır.

Otobüsçülerin Yeni Bir Dileği

Bazı otobüsçüler belediyeye yeniden müracaat ederek dileklerde bulunmuşlardır. Bunlar, zarar edilen hatlarda belediyenin otobüsçülere prim vermesini ve bazı hatlarda da fiyatlara zam edilmesini, bundan başka Ayakta da yolcu taşınmasına müsaade istemişlerdir.

Halk Sandığı yarın açılıyor

İstanbul halk sandığı yarın saat 11.30 da merasimle açılacaktır. Sandığın bütün kadro ve teşkilâtı dün de yazdığımız gibi tamamen hazır bulunduğundan derhal faaliyete geçecektir.

Hikâye

Hak şükür

Yazan: İbrahim Saffet Omay

Öğle yemeğimizi fakülte arkadaşlarımdan Mustafa ile Akhisarpalasın holünde karşı karşıya yedik. Kahvelerimizi içmeğe başlamıştık ki içeriye; pejmürde kıyafetli, başının tepe kısmı kızıl çıplak, sarı kara ve buruşuk yüzlü, beyaz bıyıklı bir adam girdi. Elli yaşlarında görünüyordu.

Arkadaşım bana bir göz işareti yaptı ve sonra bu adamla konuştu.

— E... Ne yaptın bakalım, Ankaradan bir haber çıkmadı mı Haralambos?

— Daha bir haber yok.

— Bari paraları koyduğun yeri bulabilecek misin?

— Bulursam da kadere, bulamazsam da. Bu iş sebep oldu geldim memleketimi gördüm ya bu bahtiyarlık bana yeter. Doğrusu çok terakki etmiş, büyümüş. Atinaya elim boş dönsem de keder etmem artık hak şükür.

Bu konuşmayı müteakip arkadaşım bana dönerek kısaca anlattı:

Bay Haralambos Akhisarlı imiş. İstiklâl harbinden sonra Yunanistana giderken burada bir yere üç bin altın lira gömmüş. Şimdi bu paraları çıkartmak için gelmiş Ankaradan izin bekliyor.

Mübadil Rumlardan olduğu anlaşılan Haralambosa, bilmem neden bazı şeyler sormak için söze başlamak üzere idim. Fakat o bana vakit bırakmadı evvelâ derin bir iç çekti ve paslı bir sesle de "hak şükür,, dedikten sonra anlatmağa başladı:

— Ben buranın en zengini idim. Banger Ekmekçibaşının damadıyım. Çarşı içinde büyük mağazam, yazıhanem vardı. Yunanlılar Akhisardan kaçarlarken ben de İzmire kadar gittim. Fakat ne olur ne olmaz belki bir yağma olur diye üç bin kadar altın bir yere gömmüştüm. Ben gittikten sonra Akhisara (Kemal zabitleri, askerleri) girmişler. Allah razı olsun evimin, eşyamın kılına bile zarar getirmemişler. Sonra Yunanistana mübadil oldum. Paralarım burada kaldı. O gün, bugün aradan tam on beş sene geçti. Bir gün gazetede böyle para saklayıp ayrılmış Rumların; Türk hükûmetinin izniyle gelerek çıkarabileceklerini ve bunların yüzde altmışına sahip olacaklarını okudum; hemen müracaat ettim. Türk hükûmeti iki ay izin verdi. Kalkıp geldim. Kaymakam Ankaraya yazdı paraları çıkarmak için şimdi emir bekliyorum hak şükür.

Düşmanı Akdeniz kıyılarına kadar teşyi eden ve sonra da ona kavuşan Haralambostan sebebini tahlil edemediğim bir heyecanla çok şeyler sormak ihtiyacındayım, sabırsızlanıyorum.

— Türkiyeyi nasıl buldun, bıraktığın gibi mi?

— Çok terakki etmiş, hele Akhisarımız çok büyümüş. Doğrusu iftihar ettim hak şükür.

— Burada bıraktığın mallara mukabil Yunan hükûmeti sana ne verdi?

— Ne verecek, kıymetlerinin yüzde onu nisbetinde iki bono verdi. On beş senedir onların da bedellerini alamadım.

— Pekâlâ Yunanistana gittikten sonra ne iş yaptın?

— Benim burada beş altı uşağım varken orada tam üç sene hizmetkârlık yaptım. Ondan sonra da beş sene lokantalarda, meyhanelerde, otellerde seyyar sigara kibrit satıcılığı yaptım. Nihayet kızlarımın ikisi yetişip işçiliğe başladılar. Ayda Türk parasile üç bin kuruş kadar kazanıyorlar. Oğlum da Afrikaya gitti. Bir zengi.nin yanında çalışıyormuş. Bana aydan aya biraz para gönderiyor, geçiniyorum. Ne yapalım bizleri Allah böyle terbiye etti hak şükür.

— Yani sizi Allah nasıl terbiye etti?

— Nasıl olacak, Türkiyede bütün Rumlar (paşa) gibi yaşıyorduk lâkin sevildiğimizi bilemedik, nankörlük yaptık. Onun üzerine Allah kızdı bizim başımıza bu işleri getirdi. Hepimizi terbiye etti. Sen işe bak ki (efendi) harbiumumî senelerinde Alman bankalarından birine epeyce altın lira yatırmıştım. Bu paraları da alamadım. Görüyorsun ki Allah bizi nasıl terbiye ediyor hak şükür.

— Türk bankalarından birisine niçin yatırmamıştın?.

— Akhisarda şimdi dört banka var ama o zaman bir tane bile yoktu. Hem ne lüzum vardı kendim bangerdim.

— Akhisarda olmıyabilirdi. Fakat Manisa, İzmir şuracıkta dururken Almanyada ne işin vardı?

— Ne yapalım oldu bir kere. O vakitler İzmirde dostlarımla görüştüm Bana "biz paralarımızı Alman bankalarına gönderiyoruz. Sen de gönder,, dediler. Ben de onlara uydum. Bugün ise meteliksizim. Türkiyede trenden indiğim zaman yirmi yedi kuruşum vardı.

— E... Burada parasız ne yapıyorsun, şayet defineyi bulamazsan Yunanistana nasıl döneceksin?

Sualimi galiba mânasız buldu. Çünkü tuhaf bir eda ile yüzüme bakarak:

— Trenden indiğim zaman yirmi yedi kuruşum vardı; geleli de on beş gün oldu ama hiç sıkıntı çekmedim. Tanıdığım, tanımadığım kimseler beni parasız bırakmıyorlar. Hattâ geçen gün sızlandım da (Paranı bulamazsan biz seni Yunanistana kadar göndeririz meraklanma) dediler. Doğrusu ağlıyasım geldi. Meğer Türkler ne büyük insanlarmış! (Kemal Hazretleri) bize doğrusu çok iyi ders verdi.

Konuşmamızın burasına kadar ağzını açmadan oturan solumdaki orta yaşlı zat, eskiden tanıdığı Haralambosa birdenbire şöyle bir sual sordu:

— Lambi... Buradan kaçarken kasabalarımızı yakıp, yıkanların göğüslerine Yunan hükûmeti birer madalya falan taktı mı bari?

— !...

Meclisimize bunaltıcı bir sükût sinivermişti. Galiba hepimiz önümüze bakıyorduk. Yanımızdakilerden birkaçının silinir gibi uzaklaştıklarını hissettim. İşte bu arada kapı sertçe açıldı. İçeriye vakur bir yürüyüşle uzun boylu, yanık yüzlü, kumral bıyıklı, sarı elâ gözlerinde mertlik yanan otuz yaşlarında bir Türk köylüsü girdi. Gür ve tatlı bir sesle "merhaba,, dedi. Hepimizi süzdü ve bir sandalya çekerek oturdu. Bir dakika kadar Haralambosu dikkatli fakat âşina bakışlarla tetkik etti.

— Sen çok yavuzdun be Lambi ne olmuşsun böyle?

— Ne yapalım kader böyle yaptı, beni züğürtlük bu hale getirdi. Ama ben seni tanıyamadım.

— Tanıyamazsın çünkü o sıralarda küçüktüm. Ben Akhisarın "Szaoba,, köyündeyim. Sen burada iken sık, sık anamla gelir alış veriş yapardık. Dün bizim köylülerden haber aldım ki Ekmekçibaşının damadı burada imiş. Hemen "aman biraz borcum vardı gidip şunu vereyim,, diye geldim.

Haralambosun gözleri parladı.

— Ne borcu bu?

— Sen buradan gitmezden birkaç gün evvel basma ile, yazyağı almıştım lâkin param çıkışmadığından sana yüz seksen kuruş borcum kalmıştı. On beş senedenberi bu borç içime dert oldu. Nihayet şimdi verip kurtulacağım.

Dedi ve Haralambosa bir kâğıt lira ile bir mikdar bozuk para uzattı. Haralambos "Allah razı olsun,, diye kaparcasına alırken vücudumda bir ürperme ve gözlerimde yaşlık hissettim gayriihtiyarî saatimi çıkararak kapıya yürüdüm.

Haralambos küflü sesiyle mırıldanıyordu:

— Paraları bulamazsam da keder etmiyeceğim. Dünya gözümle vatanımı gördüm ya bu bahtiyarlık bana yeter hak şükür.

İbrahim Saffet Omay

SPOR

Beynelmilel futbol maçları

Macaristan - İskoçya

Karşılaşmasında Macarlar şanssız bir oyundan sonra nasıl mağlûp oldular?

Pazar günü Ankarada yapılan futbol lik maçlarının tafsilâtını iki gün evvel okuyucularımıza bildirmiştik. Yukarıdaki resimlerimizde bu müsabakalardan Güneş - Ankaragücü karşılaşmasından iki enstantanedir. Güneş kalesinin geçirdiği bir tehlike ve Güç kalesine gol olurken görülüyor.

Ibroparkda 20,000 seyirci önünde Macar millî futbol takımı ile karşılaşan İskoçya millî takımı rakibine karşı hak ettiği galibiyeti kazanmıştır.

Hiçbir zayıf noktası bulunmıyan İskoçya millî takımı ilk haftaymda Macarları çok ağır bir baskı altına almışlardır. Hücum hattının solunu teşkil eden Black ile Gillick Macar kalesine ardı arkası kesilmiyen tehlikeler yaratmağa muvaffak olmuştur.

İkinci haftaymda Macarların daha muvaffakıyetli bir oyun çıkardıkları görülmüştür. İskoçyalılar en mükemmel muhacimleri olan Backın yaralanması yüzünden 10 oyuncu ile oynamak zorunda kalmaları üzerine Macarlar kendilerini hissettirecek bir derecede iyi oynamağa başlamışlardır.

Buna rağmen, şanssız bir oyun oynamışlardır.

İskoçyalılar arasında en ziyade muvaffak olan oyuncular sol tarafta muhacim Black ile Gillick, sol muavin Baxter, sağ müdafi Andersondur.

Macarlara gelince; kaleci Zabo çok müteredddit oynamış, Biro ile Korany her vakitki oyununu çıkaramamıştır. Macarların arasında muvaffak olan oyuncular Dr. Toldi ile Saroşidir.

Açık bir oyun sisteminden sonra, birinci haftaymın 18 inci dakikasında Kotranyi bir penaltıya sebebiyet vermiş ve bu cezayı walker gole tahvil etmiştir.

Bug olden sonra Macarların maneviyatı bozulmuş olduğu için bocalamaya başlamışlar ve buna mukabil İskoçyalılar sürekli hücumlara girişmişlerdir. İskoçyalılar bu hücumlarına hep soldan devam etmişlerdir.

26 mcı dakikada muavin ve müdafaa hattındaki Macarları atlatan Black, ikinci sayıyı da yapmış ve bu suretle vaziyet 2 — 0 olmuştur.

Bu golden iki dakika sonra, Blackin hazırladığı bir pası alan Gillick üçüncü sayıyı da kaydetmiştir.

Macarlar, yegâne sayılarını 67 inci dakikada lehlerine kazandıkları bir penaltı yüzünden Dr. Çaroşinin ayağile yapmışlardır.

Maçı İngiliz hakem Natrass idare etmiştir.

BUDAPEŞTE - HAMBURG

Hamburg, 12 (A.A.) — İskoçyadan avdet etmekte olan Macar millî takımı Budapeşte muhteliti olarak buradaki şehir muhtelîti ile karşılaşmıştır.

Fazla seyirci istiap etmemesi yüzünden 18,000 kişi önünde yapılan bu karşılaşmada Macarlar fevkalâde teknik bir oyun oynamışlar ve rakiplerini 2 — 0 mağlûp etmişlerdir.

Bu maçta bilhassa Şaroşi Kardeşlerle müdafi Biro çok beğenilmiştir.

Ankara At yarışları

Sürprizli bir koşu

Çifte bahiste bir liraya mukabil 1600 lira kazanıldı

Ankara, 12 (Hususî) — Sonbahar at yarışlarının on birinci hafta koşuları da Başvekil ile diğer bazı vekillerin dahil olduğu büyük bir kalabalık önünde pazar günü yapıldı.

Arap atlarına mahsus son koşu büyük bir sürprizle neticelendiğinden çifte bahsi tutturan biletler bir liraya mukabil bin altı yüz lira kazandılar ki bu bahtiyarlar da ancak üç kişi idiler.

Saat ikide başlanan yarışların tafsilâtı şudur:

BİRİNCİ KOŞU

Üç yaşındaki yarım kan İngiliz taylara mahsustu, ikramiyesi 300 lira, mesafesi 1000 metre idi.

Bu yarışa altı tay girmişti.

1 — Bintepe (Celâl Bayar),
2 — Frig,
3 — Al Ceylân.

Bahsimüşterekte; Ganyan 130, plâseler 135, 245.

İKİNCİ KOŞU

Dört ve daha yukarı yaştaki yarım kan İngiliz at ve kısraklara mahsus hândikaptı. İkramiyesi 300 lira, mesafesi 2200 metre idi.

Bu koşuya yedi yarım kan iştirak etti.

1 — Andrebudin,
2 — Mahmure,
3 — Ceylân.

Bahsimüşterekte; ganyan 190, plâseler 120, 150, 220.

ÜÇÜNCÜ KOŞU

Beş yüz liradan fazla kazanmış iki yaşlı halis kan ingiliz taylara mahsustu. Mesafesi 1400 metre idi.

1 — Yılmazkaya,
2 — Ece,
3 — Yatagan.

Bahsimüşterekte: ganyan 140, plâseler 105, 110.

DÖRDÜNCÜ KOŞU

Üç ve daha yukarı yaştaki halis kan ingiliz at ve kısraklara mahsustu. İkramiyesi 550 lira, mesafesi 1600 metre idi.

1 — Sunandair,
2 — Dandi,
3 — Romans.

Bahsimüşterekte; ganyan 100, plâseler 145, 175.

BEŞİNCİ KOŞU

Dört ve daha yukarı yaştaki yarım kan ve halis kan arap at ve kısraklara mahsus hândikaptı. İkramiyesi 250 lira, mesafesi 2400 metre idi.

Bu sürprizli koşuyu Can ismindeki at büyük bir kolaylıkla kazandı.

Ceylân ikinci, Dursun II. de üçüncü oldular.

Müşterek bahiste ganyan 57,75, plâseler de 7,90, 2,85 verdi.

Çifte bahse yukarıda da yazdığım gibi bir liraya mukabil 1600 lira, ikili bahis ise 435 kuruş kazandırdı.

Panatinaikos

Atina şampiyonu oldu

Atina, 12 (A.A.) — Lik maçlarının finaline kalan Panatinaikos - Apollonu 3 — 0 yenerek Atina şampiyonu olmuştur.

Pirede, Etnikos - Olimpiyakos ile 2 — 2 berabere kalmışsa da puvan itibarile Pire şampiyonu olmuş, Selânikte Heraklis menti 2 — 0 mağlûp ederek Selânik şampiyonu olmuştur.

Fransa ve İngilterede

Lik maçları

Fransa ve İngilterede devam etmekte olan futbol lik müsabakalarının bu haftaki neticeleri şunlardır:

İNGİLTEREDE

Birmingham - Brentfort 5 — 1, Bolton Vanderers - Aston Villa 1 — 2, Karlton atletik - Volverhampton 0 — 4, Çelsea - Hudersfild Tovn 3—0, Lides Unaytid - Sunderland 3 — 3, Layçester Siti - Derbi Kunti 2 — 3, Liverpol - Grimsbi Tovn 2 — 2, Mançester Unaytid — Arsenal 1 — 0, Midlesburg - Blakpol 9 — 2, Preston Northend — Everton 10 — 1, Stoke Siti - Portsmut 1 — 1.

FRANSADA

Sc. Fives - Olimpik Lil 3 — 1, Rasing Strasburg - Sentetiyen 1 — 1, Fc. Soşo - Fc. Set 1 — 1, Fc. Ruen - Fc. Metz 2 —2, Rasing Les - Rasing Paris 1 — 1, Ekselzior Rube - Aşş. Kan 3 — 5, Fc. Antib - Fc. Rube 1—0.

Resimli Hafta Neşriyatından

ATATÜRK ALBÜMÜ

Mükemmel ve muvaffak bir eser olmasının karşılığını gördü

Kısa bir zaman içinde bütün mevcudu tamamen tükenen bu kıymetli eser, ikinci defa ve daha mükemmel bir baskıyla piyasaya çıkmak üzere bulunmaktadır.

Ebedi Şef Atatürkün

300 e yakın canlı hatırasını içinde toplayan ve güzel bir kapakla süslü bulunan bu eserin ikinci baskısının da ihtiyacı karşılayamıyacağı muhakkaktır.

Bu kıymetli eseri henüz tedarik etmemiş bulunanlar bu günden müvezzilerine sipariştе bulunmalıdırlar

İkinci baskısının İstanbul için ayrılan mahdut miktardaki nüshaları

Bugün tevzi ediliyor

Arsen Lüpenin karısı

Ispanyol Prensinin mirasına kavuşamadı!

1900 senelerinde Fransanın meşhur bir güzeli olan Luiz Şardone ismindeki kadın, o zaman olduğu gibi bugün tekrar kendisinden bahsettirmektedir .

Luiz Şardone güzel olduğu kadar da macera heveslisi bir kadındı ve bu uğurda en adî vasıtalara müracaat etmekten çekinmemişti.. Fransanın, Arsen Lüpen ismi verilebilecek kadar meşhur bir kibar hırsızı olan Fernan Lafitle bu maksatla evlenmiş, ondan sonra onunla beraber büyük bir maceraya atılmıştı:

İspanyaya gittikleri zaman Kral On Üçüncü Alfonsonun yeğeni Antonio ile tanışan Luiz, kocasını ona Senyor Rikordo ismi ile tanıtıyor ve Arsen Lüpen bu suretle prensin en yakın arkadaşı oluyor.

Bundan sonra da Luiz prensin kalbini, kocası da parasını çalmakla meşgul oluyorlar. Prens Antonio kadını çılgınca sevmektedir ve "en yakın arkadaşı,, senyor Rikordo ile üçü bir arada Mısırdan İtalyaya,. İtalyadan Fransaya gezip duruyorlar.

1930 da prens Antonio ölüyor ve servetini Luize bırakıyor. Fakat, kral Alfonso, yeğenini esasen daha evvel reddetmiştir, bu vasiyetnamenin de hükmü olmadığını ilân ediyor.

Luiz Şardone Fransaya dönmüş ve zehirleyici maddelerin esiri olarak, hasta bir halde bir köşeye çekiliyor. Şimdi onu soymak sırası başkalarına gelmiştir.

Prensin arkadaşlarından biri olan ve ve kendisini doktor ismi ile tanıtmış bulunan bir İspanyol, Luiz Şardoneye, Antonionun bıraktığı serveti aldığını, Barselona bankasına yerleştirdiğini, yalnız, muamele için bazı paraya ihtiyacı olduğunu söyliyerek kadının epey servetini yiyor. Fakat, nihayet hâdiseyi polis haber alıyor ve sahte doktorla arkadaşlarını tevkif ediyor.

Yakında, onlarla beraber mahkemeye verilecek olan Luiz Şardone de bugün hastahanede bulunmaktadır.

Ilhamını çocuklardan alan kadın romancı

Bu seneki Nobel Edebiyat Mükâfatını kazanan Amerikalı kadın muharrir Misis Pörl Bak, Stokholme gitmiş ve mükâfat kendisine merasimle verilmiştir .

Kadın romancı Stokholmde bulunduğu bir beyanatta şöyle diyor:

— Bana en iyi ilham veren çocuklardır.

Hakikaten Misis Pörl, çocukları çok sever, ilk kocasından bir çocuğu olmuş, bir de evlâdlık almıştır. İkinci kocası onu üç çocuklu bir ev sahibi etmiş, fakat kadın evlâdlık olarak dört çocuk daha almıştır.

Romancının en meşhur eserlerinden biri "Ana,, dır. Bu çocuk sevgisi ve kendi ruhî tahlilleri ile büyük bir şaheser olarak ortaya koyduğu bu roman için kendisi şunlar ısöylüyor:

— "Ana,, benim en fazla ehemmiyet verdiğim eserimdir. Kitaptaki kahramanın ismi yoktur. O, sadece bir anadır, bir kadındır.. Bu ana bir Çinli kadındır. Tamamiyle Çinli kadını temsil eden bir kahraman..

Malûmdur ki "Ana,, nın muharriri bilhassa Çin hakkında yazdığı eserleri ile tanınmıştır, kendisine Nobel mükâfatı da bu eserleri için verilmiştir.

Mis Pörl Bak'a göre Çinliler garplılara çok yakın insanlardır ve Çinlilerle Japonlar arasındaki fark Japonlarla Amerikalılar arasındaki farktan daha azdır. 500 sene kadar da bir Çinli ile Amerikalı arasında hiç bir fark kalmıyacaktır.

Romancı sözlerine şöyle devam ediyor:

— Çinlilerin bugün geçirdikleri tecrübeler onların gittikçe daha fazla birleşmelerine ve bir millet olmalarına yarayacaktır .

Çin denildiği zaman unutmamalısınız ki bu milletin yüzde 85 i çiftçi ve şehirden uzak yaşayan insanlardır. Çinin İstikbalini de köylerde aramak lâzımdır.,,

Bir ekmek bıçağı nasıl reklâm edilir

Dolores Del Riyonun tavsiyesi

Bir sinema yıldızının ismi kâfi derecede şöhret bulduktan sonra büyük fabrikalar, sanayiciler, bu isimlerden istifade eder. İsimlerini ve resimlerini reklâmda kullanmak üzere satan yıldızlar pek çoktur. Bu sayede hem yıldızlar, hem de fabrika sahipleri para kazanmaktadır.

Yıldızların isimleri o kadar çok çeşitli mallara reklâm vasıtası olmaktadır ki, insan bunları okuyunca, yahut malın üzerine tabedilmiş olduklarını görünce gayriihtiyarî güleceği gelir..

Meselâ, tıraş biçağı, otomobil yağları, mutbakları temizleyen tozlar, bıçaklar, kararmıyan çatal ve kaşıklar, podra, parkum, saç, ayakkabı boyaları gibi daha binlerce satılan mallar bunlar arasında bulunuyor.

Maamafih, yıldızlardan bazıları kayıtsız ve şartsız olarak her yerde isimlerinin kullanılmasına razı değildir. Meselâ İngiliz yıldızı Madlen Karol, pudra ve rujlara ismini reklâm vasıtası yaptırmaz. Bir firma Liliyan Herveyin yüzünü tıraş bıçakları üzerine basmış ve şöyle yazmıştır: Sizin yüzünüz de onunki gibi yumuşak olacaktır. Harvey gibi olmak istiyorsanız (X) bıçaklarını kullanınız.,,

Yıldızlardan Dik Pavel'in ismi en fazla olarak rüj reklâmlarında kullanılıyor.

Bu reklâmlar arasında çok tuhafları da vardır: Meselâ, bir ekmek bıçağının üzerine Dolores Del Rionun resmini basan bir firma şunları yazmıştır: "Eğer bu resimdeki gibi düzgün vücutlu olmak isterseniz ekmeğinizi bu bıçakla kesiniz.,, Sonra, bir ekmekçi zayıf bir artistin kâğıt üzerine bastırdığı pul şeklindeki resimlerini ekmeklerin üzerine yapıştırmış ve eğer böyle zayıflamak istiyorsanız bu ekmekten yeyiniz, demiştir.

Sabunlardan yıldızlar çok para kazanmaktadır. Çünkü güzel kokulu sabun yapan firmalar, muhakkak bir yılyızın isminden istifade etmeyi istiyerek, bul para ile reklâm hakkını satın almaktadır.

Böyle kurnaz bir sabun firması Mey Vest'in resmini sabunları üzerine basmıştır.

Cin Harlov ekseriyetle saçlar için reklâm edilmektedir. İsimlerini reklâm için satan artistler arasında Jon Kravfort, Mirna Loy, Klodet Kolbert, Key Fransiz, Jon Blondel vardır ve bütün bunlar arasında da Şirley Templ birinci mevkii almakta ve bu küçük sanatkâr bütün dünyada en çok reklâm edilmektedir.

Lûyiza Operası

Şarpantiyenin Lûiza isimli operası Pariste filme alınmağa başlamıştır. Nevyork Metropoliten operası primadonnası Greys Mur baş rolü ifa etmektedir. Operanın müellifi filmi kendi nezareti altında aldırmaktadır.

Ayni müellif, (Bethovenin mukaddes aşkı) piyesile meşhur olmuştu. Erkek rollerde Paris Grand Opera artistlerinden JorJ Til ile birinci bariton Andre Perne gözükmektedir.

Resim ve Yazı ile HADISELER

Katerin Hepbörn bir gümrük kaçakçısı

Daha birçok artistlerin aynı suçu işledikleri zannediliyor

Sinema artisti Katerin Hepburnun bir çok macera ları vardır ve bunlar kendisini meşhur etmiye yaramıştır. Fakat, son defa başına gelen macera her halde ona pek te iyi bir şöhret temin etmiyor. Çünkü bugün Katerin "gümrük kaçakçısı,, ismini almıştır...

Suçu nedir? diye mi soruyorsunuz? gayet basit: Bir artist gümrükten tütün veya şarap kaçıracak değil ya! onun da kaçırdığı sadece kürk.. Fakat gümrükten kürk kaçırması da nasıl oluyor, biliyor musunuz? Giyeceği kürkleri Amerikadan alacak yerde Paristen getirtmiş... Bir tane, iki tane, hadi yine neyse... Bunlar zatî eşya sayılıyor ve gümrük resmi vermeden memlekete kabul olunabiliyor. Fakat sekiz, on tane olunca iş değişiyor...

İşte, Katerin Hepburn da, — herhalde kürke pek meraklı olacak — bir tane, iki tane ile doymamış, bir sene içinde Paristen sekiz, on kürk veya kürk manto getirtmiş... Bunları memlekete sokmak için de bazı çarelere başvurmuş...

Tabiî, haber alınınca da gümrük kaçakçılığı suçuyla hakkında takibata geçiliyor.

Bu hâdiseye mesul olan yalnız Katerin değil. Karısı Grasi Alen ile beraber Amerikan radyolarında iskeç yapan meşhur aktör Corç Barns da ayni suçla itham olunuyor.

Diğer taraftan, ayni âkıbetin birçok artistlerin daha başına geleceği zannediliyor. Çünkü, Katerin Hepbrun hâdisesi ile beraber bu şekilde kaçakçılık iki oluyor. Bundan evvel de Nevyorkun meşhur ve çok hürmet edilen bir şahsiyetinin karısı ayni tarzda "kaçakçılık,, yapmıştı. O hâdisenin tuhaf bir cereyanı vardır:

Misis Laver'in yanında çalışan bir hizmetçi varmış. Birçok hizmetçiler gibi, bu kız da ev sahiplerinin odasını dinlemiye huy edinmiş. Bir gün içerde konuşulanlar sinirine dokunmuş: Kadınla kocası Hitler aleyhinde atıp tutuyorlarmış...

Hizmetçi kız her halde müfrit nazi taraftarı olacak, tahammül edememiş, önlüğünü fırlatmış atmış ve gitmiş polise haber vermiş. Bunun üzerine evde bir araştırma yapılıyor ve polisler işte bu araştırmada, Misis Laver'in Avrupadan getirttiği kürk mantolarını buluyorlar.

O zaman Amerikan polisinin gözü dört açılıyor. Demek, diyorlar. Bu şekilde kaçakçılık yapılabiliyor... Onun üzerine bütün zengin kadınları ve bilhassa sinema artistlerini kıymetli elbiselerinin hesabını vermiye mecbur tutuyorlar.

Katerin Hepbrun bu mücadelenin artistler arasındaki ilk kurbanıdır. Fakat diğerlerinin de birer de birer birer ayni şekilde "gümrük kaçakçısı,, olarak şöhret almaktan çekinmiyecekleri zannediliyor.

Bu koca köpek her halde korkunç bir bekçi teşkil ediyor. Hakikaten, sahibi güzel bayan çarşıya gidip öteberi almak için mağazalara girdiği zaman bu köpek otomobili saklıyor. Fakat otomobili soymak veya kaçırmak istiyen Amerikan haydutları acaba biliyorlar mı ki bu köpek canlı değildir; sahibi onu samanla doldurarak yanında gezdirmektedir...

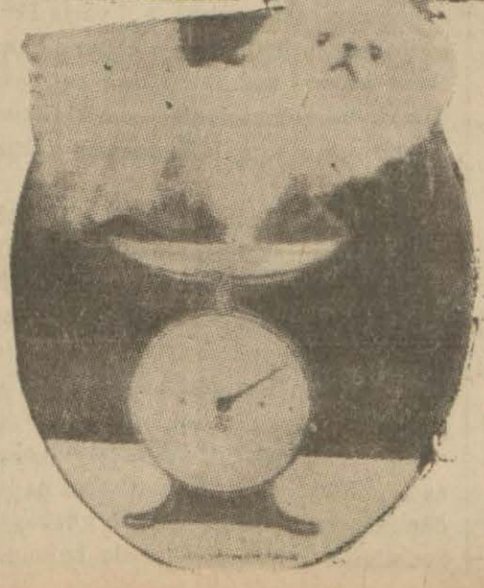

Bir köpek kaç lıra eder?

Bu küçük beyaz köpeği her halde ağırlığına göre paha biçmek için tartmıyorlar. Çünkü 1,5 kilo ağırlığındadır. Fakat köpek meraklıları tarafından tesbit edilen fiyati tahmin edebilir misiniz? Bu gördüğünüz köpek tartılmayı müteakip kendisine tam 1000 lira paha biçilmiştir ki köpek meraklıları bu fiyati hiç te fazla görmemektedirler.

Uyku hastalığına yakalanmış bir kadın

Fransada mucizeler gösteriyor

Elleri ile hasta tedavisine başladı

Hastaları tedavi etmek bahanesile dolandırıcılıktan maznunen bir hafta kadar evvel Fransada tevkif edilmiş olan esrarengiz kız Andre Morel kimdir?

Andre Morel de, bundan yedi ay evveline kadar bütün diğer kızlar gibi 16 yaşlarında, fakat gayritabiî haller gösteren bir çocuktu. Yedi ay evvel kendisinde hastaları iyileştiren fevkalbeşer, esrarengiz bir kuvvet görülmüş, bu tarihten itibaren de diplomasız doktor 1200 kişiyi tedavi etmiştir.

Esrarengiz kızdaki bu müthiş kuvvet meydana çıktıktan sonra evvelâ o sıralarda karaciğerinden hasta olan annesini tedavi etmiş ve her zaman buz gibi olan ellerini annesinin hasta uzvu üzerine koyarak kadını iyileştirmiştir.

Madam Morel, kızının ellerile iyileştikten sonra kocası Mösyö Morel de uzun müddettenberi çekmekte olduğu şiddetli karın sancısını doktorların ameliyat tavsiyesine rağmen kızı Andre Morele tedavi ettirmiş ve hakikaten çok güzel bir netice de elde etmiştir. Bugün sütçülük yapan Mösyö Morelin artık karnından hiçbir şikâyeti kalmamıştır.

Esrarengiz kızın şöhreti yavaş yavaş yayılınca evvelâ boğazından hasta olan komşuyu, sonra da böbreklerinden muztarip olan karısını ellerinin tesirile mükemmelen tedavi etmiştir.

Andre Morel, Klerfonda oturmaktadır. Bu müthiş kuvvetin şöhretini duyan bütün civar kasabalar halkından akın akın gelen 1200 hastayı genç kız mükemmelen tedavi etmiştir.

Bu kadar geniş bir mıntakada ismi duyulan kız polisin de nazarı dikkatini celbetmiş ve Klerfona gelen komiser Kapu omuzundaki müzmin sancıyı geçirtmek için esrarengiz doktora müracaat etmiştir.

Fakat komiserin itikadı tamam olmadığından esrarengiz doktorun soğuk elleri bu hasta üzerinde hiçbir tesir yapmamıştır.

Albi polis komiseri bu hususta diyor ki:

— Bu mıntakada buna mümasil daha birçok vakalara rastlamak kabildir. Fakat bu esrarengiz doktorlar diplomalı doktorlarla birlikte çalışarak kanunî takibattan kurtulmaktadır. Muhakkak ki Andre Morel de hiç bir cezaya çarptırılamıyacaktır. Esasen yaşı da küçüktür. Ailesi ufak bir nakdî ceza verdikten sonra mesele hallolunacak ve esrarengiz doktor yine faaliyetine devam edebilecektir. Esasen genç kız tedavisini ücret mukabilinde yapmamaktadır. Komiser kendi arzusile ve zorla 10 frank vermiştir.

Madam Morel, bu vaziyetten çok memnundur. Yalnızca evlâdının saadetini düşünen anne:

— Kızım maşallah çok iyi bir vaziyette; o bundan yedi ay evveline kadar hiç uyuyamazdı. Çok şükür şükür hastalarını tedavi etmeğe başladığındanberi geceleri biraz uyuyabiliyor. Kızımın etrafındakilere bu şekilde müfit olmasından çok memnunum. Kızım iyilik ettiği insanlardan aldığı dualar sayesinde bugün daha iyi bir vaziyettedir. Bu işin bir dava mevzuu olabileceğini tahmin etmiyorum,, demektedir.

Esrarengiz kızın büyük annesi kızlarının sayesinde bütün ailenin mesut olduğunu söylemektedir.

Elleri hastalığın icabına göre lüzumunda sıcak, icap ettiği zaman da buz gibi soğumaktadır. Daha pek küçükken bile bir an için olsun uyuyamıyan hasta kız, yedi aydanberi 1200 kişiyi tedavi ettikten sonra uyumağa

(Devamı 10 ncu sayfada)

Ecnebi Gazeteciler Cemiyetinin ziyafetine Alman sefirile gazetecilerinin iştirak etmemesi

Londra, 14 (A.A.) — Londra ya - bancı matbuat cemiyeti, dün akşam yıldönümü münasebetile, büyük bir ziyafet vermiştir.

Bu ziyafette Alman gazetecileri müstesna olmak üzere cemiyetin bütün azasından başka, Başvekil Çemberlayn, Hariciye Nazırı Lord Halifaks, bütün diğer nazırlar, Lordlar Kamarası ve Avam Kamarası azası, Alman büyük elçi ve gazeteciliği erkânı müstesna bütün kordiplomatik, Lodra malî mahafili erkânı, İngiliz matbuatı mümessilleri ve Londra yüksek sosyetesine mensup daha birçok zevat hazır bulunmuştur.

Ziyafetin sonuna doğru, cemiyet reisinin kısa bir hitabesine cevap veren Başvekil Neville Chamberlain büyük politik bir nutuk söylemiştir.

Nutkuna, son senelerin bir tarihçesini yapmakla başlayan B. Çemberlayn, muhakkak surette harbe giden yol ve şahsî münasebetler ile bir anlaşmaya varan yol arasında ikinci yolu tercih eylemiş olan hükûmetinin harici politikasını müdafaa etmiş ve bu yolda yürümek suretiyle, son ayların ağır havasına rağmen, çok az zamanda beş anlaşmanın yapılmış veyahut tatbik mevkiine konmuş olduğunu tebarüz ettirmiştir:

İngiliz - İtalyan anlaşması, Münih anlaşması, Fransız - Alman deklarasyonu tarafından takip olunan İngiliz Alman deklarasyonu ve nihayet başka bir sahada İngiliz - Amerikan ticaret anlaşması, umumî sükûna çok yardım etmiş bulunmaktadır. Demiştir. Başvekil Çemberlayn, nutkunda bilhassa Münih zimamdarları ile görüşmelerde bulunmak lüzumu üzerinde ısrar etmiş ve sözlerine şöyle devam etmiştir:

Benim noktainazarıma göre, bu gibi görüşme ve buluşmaların neticelerini, bir galibiyet veya mağlûbiyet meselesi olarak takdire kalkmamalıyız. Bilâkis, Münih anlaşmasının önüne geçtiği öteki hal çaresini hatırlamamız lâzımdır. Bu öteki hal çaresini, Versay muahedesini müzakere yoliyle değil de kuvvet istimalile tadile teşebbüs olunması teşkil ediyordu. Bu teşebbüs, her halde, bu akşam yemeğimizi yerken mevcut sulh havasından çok başka bir vaziyet yaratacaktı.

Münih anlaşmasını başka neticeler takip ettî

Bundan başka Münih anlaşmasını başka neticeler de takip eylemiştir. Eylül ayı zarfında, dört büyük millet - İngiltere, Fransa, Almanya, İtalya - Çekoslovakyanın hudutları meeslesini halletmek işinden başka, yakın bir harp felâketleriyle karşı karşıya bulunuyorlardı. Bu milletler zihinlerinde, aileleri kucağından çekip alınan ve belki de bir daha ailelerine kavuşamıyacak olan babaları, kocaları, kardeşleri ve oğulları, yıkılmış ocakları, dehşet içinde kalan ve sakat ve biçare bir hale gelen küçük çocukları, ve nihayet saadetlerinin ve manevî huzur ve sükûnetlerinin ebedî surette mahvolduğunu görüyordu. Münih anlaşması haberi duyulunca, bütün dünyanın üstünden ağır bir yük kalktı ve bütün dünya geniş, rahat ve şükran hislerile dolu bir nefes aldı. Bugünler de unutuldu mu sanıyorsunuz? Ben zannetmiyorum.

Alman matbuatının tonunu teessüfle kaydediyorum

Yalnız bugün Alman matbuatının halen almış olduğu tonu teessüfle kaydetmek mecburiyetindeyim. O Alman matbuatı ki bir meselede, daha dün bu memleketin başvekili olan devlet adamlarımızın en muhteremine karşı çekinmeden hücum etmekte ve pek az hâdisede noktainazarıma karşı herhangi bir anlama zihniyeti göstermiş bulunmaktadır. Bununla beraber şu cihetten eminim ki iki milletin arzusu, Münih deklarasyonu ile tesbit edilmiş olan şeklinde devam etmektedir. Yani her iki millet, birbirimize karşı hiçbir zaman harbe girmemekliğimizi, fakat aramızda vücut bulacak olan bütün ihtilâfları görüşme yolu ile halletmekliğimizi temenni ediyor.

Milletler Cemiyeti, ikbalinin en yüksek zirvesinde iken, ben daima, cemiyetin en kıymetli karakteristiklerinden birini, zaman zaman Cenevrede yapılan toplantılarda muhtelif aza devlet nazırları arasında şahsî temaslara vesile teşkil etmesi olduğunu düşünürdüm. Bugün bu buluşuma imkânları, malesef, çok mahdut bir hale gelmiştir. İyi anlaşma için bu şahsî temasların yeniden tesisi elzem ise, bunun için başka yollar aranmalıdır.

Gelecek ay Romaya gidiyorum

Önümüzdeki ay, Lord Halifaks ve ben Romaya giderek İtalyan hükûmeti reisi ve nazırlarile müşterek menfaatlerimizin ve kaygularımızın mevzubahsolduğu meseleleri müzakere edeceğiz. Bu müzakerelerde kimin kazandığı ve kimin kaybettiği hususunu bazı kimseler belki tekrar münakaşa edecektir. Fakat biz bu seyahate böyle bir zihniyetle çıkmıyoruz. Gayemiz karşılıklı noktainazarlarımızı daha iyi anlıyabileceğimiz şahsî bir fikir teatisine müsait hava bulmak ve istikrar ve emniyet yolunda şu veya bu suretle yeni terakkiler temin edebilecek teşrikimesai için daha derin bir itimat tesis eylemektir.

Bu, beni diğer bir mevzua avdet ettiriyor. Bütün siyasî hayatım müddetince, bir parti adamı oldum ve parti ihtilâflarının muttasif oldukları bütün ihtiraslarda hissem vardır. Fakat son aylarda nasibim olan imtihanları geçiren bir adam, dahilî parti münakaşalarının bütün tadını kaybetmiş bulunduğunu müşahede etmek istiarındadır. Yine aynı sebepledir ki, muhtelif hükûmet sistemleri hususunda söz söyliyerek derin bir alâka uyandırmayı güç görüyorum. Bazı mahafilde, diktatörlük memleketleri le anlaşmak taraftarı olduğum için nazi veya faşist rejimlerini terviç eylemekte olduğum söyleniyor. Eğer bununla kendi memleketim içinde de bu sistemleri iltizam edeceğim kastediliyorsa, hakikat bunun tamamile zıddıdır. Ancak, bizim işimize gelmiyen sistemleri tercih ettikleri ve onların işine geldiği için başkalarını tenkit etmek bilmem ne lüzumlu ne de faydalı olur.

Tarih bize gösteriyor ki..

Bu hususta diğer bir mülâhazada da bulunacağım. Tarih bize gösteriyor ki hiçbir hükûmet aynı şekli muhafaza edemez. Değişiklik ya ağır ağır yahut da bir infilâk gibi seri olur. Ancak değişiklik önüne geçilemez bir zarurettir. Bundan çıkarılacak netice sebebi her ne olursa olsun hiçbir memleketle teması kesmemeğe itina etmek gerektir.

Şimdi İngiliz siyasetinin diğer bir veçhesini tetkik edelim: Askerî hazırlıklarımız, vazifemiz efkârıumumiyenin cereyanlarını tetkik etmek olan sizler her halde müşahede etmişsinizdir ki, harici siyasetimizin hedeflerine varmak için kullanılacak usuller hakkında noktai nazar ihtilâflarına rağmen silâhlanma programımızın tesrii lüzumunda fikir birliği vardır. Bu program bidayette beş senede ikmal edilmek üzere hazırlanmıştı. Bunun üç senesi geçmiştir. Daha bidayette de söylemiştik ki bu program ahval ve şeraite göre değişecektir. Nasıl ki, öyle oldu. Bu değişiklik iki surette tecelli etmiştir: Tatbiki tesri olunmuş ve bizzat program da genişletilmiştir. Bu değişiklikler muazzam gayretler sarfını icabettirmiştir. Endüstri, el emeği, bu gayretlere azamî fedakârlıkla iştirak etmişlerdir.

İngiliz milleti bundan dolayı memnuniyetsizlik göstermek şöyle dursun eğer kendisinden istenilirse bundan daha büyük de fedakârlıklara hazır olduğunu isbat etmiştir. Bu temayülü bir harpçılık suretinde mi telâkki edeceğiz? Aslâ..

İngiliz milleti bu silâhların hiç bir zaman kullanılmamasını temenni eder. Muhakkak olan bir şey varsa o da bu silâhların hiç bir zaman taarruz maksadiyle kullanılmıyacağıdır. Etrafımızda silâh kuvvetinin faydaları hakkında bu kadar söy söylenirken, etrafımızda silâh stoklarının dağ gibi yığıldığını görürken silâhsızlanma yolundaki tekliflere kulaklar kapatılırken biz de kendi millî müdafaa noksanlarımızı tamamlamak için icabeden bütün tedbirleri almakla mükellefiz.

Müttefiklerimize karşı da mesul bir vaziyetteyiz..

Sonra unutmamalıyız ki yalnız anavatan halkına karşı değil, kendilerine karşı mesul vaziyette bulunduğumuz bütün Büyük Britanya imparatorluğu halkına ve muahedelerle bağlı bulunduğumuz müttefiklerimize karşı da mesul bir vaziyetteyiz. Bu teahhütleri yapabilecek bir vaziyette bulunmamız şarttır. Ve bugün bunu yapabilecek bir vaziyette bulunduğumuzu itimatla söyliyebilecek derecede hazırlıklarımız ilerlemiş bulunuyor.

Fakat bir kere daha şunu tekrar etmek isterim: Yığılan silâhların herhangi bir millet olursa olsun onun nihayet menbalarının kurumasına müncer olacağını benden daha iyi kimse bilemez. Halbuki o menbalar silâhları çoğalmaya değil, milletin hayır ve refahına tahsis olunmalıdır. Binaenaleyh muahede yoliyle bütün devletlerin silâhlarının tahdidi ve tenzili için yapılacak herhangi enternasyonal bir anlaşmaya iştirak edebilirsem pek bahtiyar olurum.

Ben ihtiyar değilim!

Son haftalar içinde hakkımda "bu ihtiyar,, tâbirinin birçok defalar kullanıldığını işittim. Ben kendi hesabıma ne zihnen, ne de bedenen ihtiyarlığa yaklaşmış olduğumu söyliyemem. Yalnız bir bakımdan zaman üzerimde iz bırakmıştır: O da ihtirasım ne kadar boş bir şey olduğunu görüp anlamış olmaklığım. Bittabi mevzuu bahsettiğim ihtiras tehakküm etmek ihtirasıdır. Yine tarih bize öğretiyor ki tehakküm teşebbüsleri aslâ uzun zaman muvaffakiyetle devam edememiş ve aslâ tehakkümde bulunan milletlerin bahtiyarlığını temin edememiştir. Mazinin tecrübeleri bize gösteriyor ki hüriyeti kaybetmek endişesinden mutlak surettederunî bir mukavemet kuvveti doğmaktadır. Bu, millî duygulara inzimam edince her türlü tehakkümü çok çetin kılmaktadır. Binaenaleyh bence saadet tehakkümde değil başka sahalarda aranılmalıdır. Bu, kısmen bizim kendimiz için çizdiğimiz konfor şartları ile erişdiğimiz hedef derecesi arasındaki farka tâbidir. Fakat bu daha ziyade ve esaslı olarak bizim zihniyetimize, hareket serbestliğimize ve maddî hiç bir konforun temin edemiyeceği huzuru kalbe bağlıdır.

İşte bugün dünyanın asıl mustarip bulunduğu cihet bu fikir selâmetinin, bu kalp huzurunun yokluğudur. İtimadı selbeden yine budur. Ve yine budur ki beşeriyet terakkilerinden maddî istifadeleri toplamamıza mani oluyor.

Bütün milletlerden ricam

Sözlerimi bitirirken sizden temsil ettiğiniz bütün milletlere bir ricada bulunacağım: Hedefimiz bütün milletlerimizin saadeti olmak lâzım geldiğini ve buna da ancak şüpheleri izale etmek, ihtilâfları ederinleştirmemek ve anlaşmayı mümkün kılacak noktaları aramakla yapılabileceğini anlamak.

Daha birkaç nesil evvel Amerika Birleşik devletlerile harp halinde bulunuyorduk. Bugün böyle bir ihtilâf imkân haricine çıkmıştır.

Bizzat kendi hayatım müddetince Fransa ile harp yapmamıza kıl kalmıştı. Bugün ise böyle bir felâket ihtimali Amerika ile harp yapmak derecesinde zihinlerimizden uzaktır. Fiiliyatta Fransa ile münasebetlerimiz o kadar sıkıdır. Basit hukukî teahhütleri kat kat aşar. Çünkü bu münasebetler menfaatlerimizin birbirinin aynı bulunmasına müstenittir.

Madem ki şimdiye kadar melhuz olabilecek harp sahalarını tahdit edebildik, bunu daha ziyade ileri götürerek silâhlarımızı büsbütün terkedecek ve enerjilerimizi beşeriyetin iyiliğine sarfedecek derecede ileri götürmemize hiç bir sebep yoktur.

Bence, manialar ne kadar büyük olursa olsun, vaziyetin bazı safhaları ne kadar cesaret kırıcı gözükürse gözüksün hedefimizi daima gözönünde bulundurur ve imanımız temiz kalırsa bu dedefe daima erişmek kabildir.,,

Alman gazetecileri ve sefir neden ziyafete gitmediler

Londra, 14 (A. A.) — Alman sefiri ile Alman —gazeteleri muhabirleri,, ecnebî gazeteciler cemiyeti tarafından verilen ziyafete iştirak etmemişlerdir. Sebebi, B. Chamberlain'in Alman gazetelerin son günlerde yahudi meselesine aid beyanatı münasebetile eski Başvekil Baldvin'e karşı hücumlarda bulunduklarından dolayı teessür beyan eden nutkunun metnini öğrenmiş bulunuyorlardı.

Londrada büyük heyecan

Londra, 14 (A. A.) — Ecnebî matbuatı ziyafetinde Alman gazetecilerile Almanya elçiliği erkânının bulunmaması Londra mahfelinde büyük bir heyecan uyandırmıştır.

Cemiyet reisi Lithauer'in gazetecilere yaptığı beyanata göre, Almanların ziyafete gelmemesinin sebebi Chamberlain'in nutkunda Alman matbuatının Lord Baldvin'e karşı ittihaz etmiş olduğu hattı harekete telmih etmesidir.

Alman gazetecilerinin ve Alman sefareti erkânının ziyafete iştirak etmiyecekleri haberi ancak saat 19 da Cemiyet reisi Lithauer'e bildirilmiştir. Ziyafetin başlamasına ancak 45 dakika kalmış bulunuyordu. Bu haberi Alman gazetecisi Bottiger vermiştir. Ziyafete davetli bulunan Alman büyük elçisi ise gelmiyeceğine dair hiç bir haber göndermemiştir.

İngiliz Başvekili ise Alman elçisinin ve Alman gazetecilerinin ziyafette bulunmıyacaklarını ancak ziyafet esnasında haber almıştır. Bunlara tahsis olan yerler boş kalmamaları için derhal bazı mebuslar tarafından işgal olunmuştur. Davetlilerden bir çoğu Alman davetlilerinin bu hareketini yalnız matbuat cemiyetine karşı değil ziyafete riyaset eden bizzat İngiliz Başvekiline karşı da bir nakaret suretinde telâkkî etmişlerdir.

Alman Elçiliğinin tebliği

Londra, 14 (A. A.) — Alman büyük elçiliği bugün neşrettiği bir tebliğde diyor ki:

Ecnebî matbuat cemiyetinin senelik ziyafetinde Alman elçilik erkânının bulunacak vaziyette olmamaları Alman elçiliğinin noktai nazarınca mucibi teessürdür. Hususuyla ki bu ziyafette başlıca hatip olarak İngiliz Başvekili görülüyordu.

Ancak şurasını hatırlamak lâzımdır ki, cemiyet namına yapılan davete, cemiyet azası sıfatile bizzat Almanlar da dahil bulunuyorlardı. Bu bakımdan, ziyafette Alman işleri hakkında bazı tenkitler yapıldığı takdirde müşkül bir vaziyetin hasıl olabileceği düşünülmüştür.

Protesto nutuk söylendikten sonra olurdu

Londra, 14 (A. A.) — Parlamento mahafilinde beyan olduğuna göre, matbuata hürmeten hususî ve mahrem olarak evvelden tevdi olunan Chamberlain'in nutku metnine istinaden Alman elçilik erkânının ve gazetecilerinin daha nutuk söylenmeden evvel Başvekilin nutkuna karşı takındıkları vaziyet adabı muaşerete tamamile mugayirdir. Çünkü nezaket kaidesi icabı olarak, Başvekil nutkunu resmen söyleyip yerine oturmadan evvel hiç kimse bu nutku biliyor addedilemez. Protesto ancak nutuk söyledikten sonra yapılabilirdi.

Bir çok mebusler, belki de bir kaç hafta sonra hadisenin kapanacağını ve fakat pek ziyade arzu edilen sükûnet havasının avdetini geciktireceği mütaleasındadır.

Alman elçiliğinin ve gazetecilerinin bu hattı hareketi hakkında Başvekille avam kamarasında sualler tevcih edilmesi muhtemeldir.

Ev kadını

Tasarrufa riayetin ilk şartı, bir kiler sahibi olmaktır. Kilersiz ev hesapsız evdir. Kuvvetli ve ucuz gıda reçel ve şuruptur.

Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu

Brükseldeki Franko taraftarları

Komünistlerden dayak yediler yaralandılar

Brüksel, 14 (A.A.) — Komünist aleyhtarı olan ve frankist İspanyada harp etmiş eski gönüllülerden mürekkep bulunan Amicale cemiyeti, enternasyonal kuvvetlerin mezalim ve itisafları hakkında azası tarafından Brükselde vermek istedikleri konferansların komünistlerin mukabele bilmisilde bulunacakları tehdidi ileri sürülerek menedilmiş olduğunu bildirmektedir.

Eski gönüllülerin, sosyalist, komünist usullerini muahaze ve takbih eden bir takım risaleler dağıtmışlarsa da Marksistlerin tecavüzlerine uğramışlar ve dayak yemişlerdir. Hattâ aralarından bazıları yaralanmıştır.

Millet Meclisinde

Ankara, 14 (A.A.) — B. M. Meclisi bugün Refet Canıtezin başkanlığında toplanarak vakıflar umum müdürlüğünün 1938 yılı bütçesinin dördüncü maddesile verilen ve 200 bin liraya kadar kısa vadeli hesabı carilerle akdine mütedair salâhiyetin 400 bin liraya çıkarılması hakkındaki kanun lâyihası müzakere ve kabul ettikten sonra şûrayi devlet kanun lâyihasının müzakeresine geçilmiştir.

Meclis bugünkü toplantısında kanun lâyihasının onuncu maddesine kadar müzakeresi yapılmıştır.

Meclis cumartesi günü toplanacaktır.

Lehistanda kapatılan Mason locaları

Varşova, 14 (A.A.) — Resmen bildirildiğine göre, dahiliye nezareti, yeniden dokuz farmason locasının kapatılmasını ve emvalinin müsadere edilmesini emretmiştir.

Bazı gazetelere nazaran bu münasebetle bazı zevatın ikametgâhları müsadere edilecektir.

Bu zevat meyanında eski maliye nazırı Hifolit Gliye ve Polonyanın eski Hamburg konsolosu Kipa bulunmaktadır.

Ispanyada sükûnet var!

Salamanka, 14 (A.A.) — Büyük umumî karargâhın evvelki gece neşredilen tebliğinde şöyle denilmektedir:

"Muhtelif cephelerde işare değer birşey yoktur.,,

Italyanın emelleri

Roma, 14 (A.A.) — Stefani Ajansının diplomatik muharriri yazıyor:

"Fransa, tabiî olan İtalyan emellerinin mihverin diğer kutbu tarafından müsait bir şekilde karşılanmıyacağını ümit etmişti. Yahudi - demokratik - plutokratik matbuat her zamanki gülünç gürültüsü ile Berlinde sarih bir muhalefet tezahür etmeğe başladığını iddia etmişti. Fakat Italyanın haklarının ve taleplerinin meşru olduğunu açıkça söyliyen Alman matbuatının bu beyanatı soğuk bir duş tesiri bırakmıştır.

Bir anlaşma havası içinde ve muahedelerin tadili suretile halledilmesi lâzımgelen meseleler mevcuttur. 20 senedenberi yapılan hatalardan ve haksızlıklardan sonra Avrupaya âhengini ve kuvvetini iade etmek için takip edilmesi lâzım gelen usul budur.

Fransanın yeni Avrupada hep beraber yaşamak için lâzım olan yeni şartları ve ihtiyaçları anlamak isteyip istemiyeceğini zaman tayin edecektir.

Londra, 14 (A.A.) — B. Çemberlayn Akdenizdeki İtalyan istekleri hakkında Avam kamarasında serdedilen muhtelif suallere cevap vererek demiştir ki:

İngiliz hükûmeti, Akdenizde statükoya riayet taahhüdünün, İngiliz - İtalyan anlaşmasında derpiş edildiği şekilde, hiç şüphesiz Tunusa da şamil olduğuna kanidir.

Bu, anlaşmaya aykırı her hareket pek tabiî olarak İngiliz hükûmeti için ciddî endişe uyandıracak bir meselede dir.

Bununla beraber sorulan suallerdeki şekilde bir taarruzun vukubulacağını tasavvur edemeyiz.

İtalyan Hariciye Nazırı

Kont Ciano

Bugünkü parlak mevkiini nasıl kazandı?

Son senelerde Avrupa siyaseti üzerinde mühim roller oynamaya çalışan İtalya hükûmetinin Hariciye nazırı Kont Galeazzo Ciano di Kastelazzo'dur..

Bu kadar uzun bir isme sahip olan şahsın siyasî hayatı, Avrupa devletleri üzerinde oynadığı rol ve hususiyetleri nedir?.. İşte yazımızda bu suallerin cevabını bulabileceksiniz..

İtalya Hariciye nazırı Kont Ciano 9 Nisan 935 tarihinde yeniden dünyaya gelmiş sayılabilir.. Bu tarih, Mussolinin kızı Edda ile Amiral Ciano'nun oğlu Galezzo Ciano'nun Sen - Pier kilisesinde evlenme merasimlerinin kutlandığı gündür. Uzun zamandanberi faşah gömlekliler teşkilâtının en sadık âzası olan Galezzo Ciano'nun teşkilât reisinin kiziyle evlenmesi, istikbalinin açılmış olduğuna güzel bir delil sayılabilirdi.

Mussolinin kızı Edda güzel değildi.. Hattâ nişanlı oldukları zamanki haliyle çirkin ve sade bir mektepli kız hali idi. Başında bir bere, üzerinde basit bir elbise taşırdı.

Evlenmeleri büyük bir hâdise oldu.. Kont Ciano o zaman henüz yirmi yedi yaşında güzel, yakışıklı bir delikanlı idi. Bu izdivaç Edda'nın Kont Ciano'nun asaletine karşı olan hürmetini daha ileri gelemezdi. Çünkü babası Amiral Ciano henüz çok yeni bir zaman asalet payesine kavuşmuştu.. İzdivaçta bir menfaat meselesi de mevzuubahs olamazdı. Zira Kont Ciano hiç bir servete malik değildi. Şu halde.. Edda yalnızca Kont Ciano'nun güzel gözlerine, sıcak bakışına karşı duyduğu zaafı dolayısile, bu genç diplomat ve eski gazeteci ile hayatını birleştirmeğe karar vermişti.

Edda'nın çok garip bir şahsiyeti var. Güzel değildir.. Fakat yüzünde derin bir mânanın ifadesi okunmakta, gözlerinde zekânın kıvılcımları parlamaktadır. Onda cenup memleketlerinin ateşi ile, Slâv hükûmetlerinin hayalperest ruhu birleşmiş denebilir. Ondaki hayalperestliğin hazırlanmasında meşhur Rus sosyalist kadını Anjelik Balabanova'nın büyük bir tesiri olduğu söylenen bu kadın Edda'nın yetiştirilmesinde en mühim rolü oynamıştır.

Kont Ciano, Düçe'nin damadı olduktan sonra artık önünde yeni bir ufkun açılmasına intizar ediliyordu. Netekim evvelâ Şanghay'a İtalyan konsolosu olarak gitti. Bu memuriyeti sırasında bir de oğlu dünyaya geldi..

Şanghay konsüllüğünden sonra Kont Ciano 1933 senesinde Çin büyük elçiliğine tayin edilmek suretiyle ilk defa mühim bir vazifede kullanıldı. Aynı sene zarfında karısiyle birlikte Romaya döndü.. Bu şekilde Edda babasına, Kont Ciano da kayinpederine kavuşmuş oldu.

Edda babası üzerinde büyük bir tesir yaratabiliyordu. Bundan istifade ederek kocasına yeni bir mevki temin etmek için bir hayli zaman çalıştı.

Kont Ciano evvelâ matbuat şefi tayin edildi. Ondan sonra propaganda vazırlığı vazifesini aldı. Hayatından çok emnundu. Muvaffakiyet yolunda en kuvvetli adımı atmış oluyordu. Evlilik hayatının çok uğurlu olduğunu düşünüyor, karısına mahsus bir hürmet besliyordu.. İstikbali her gün biraz daha gülüyordu. Nihayet 1936 senesinde İtalya Hariciye Nazırlığına getirildi. Kont Ciano yalnız Avrupanın değil bütün dünyanın en genç Hariciye nazırıdır.

Kont Ciano böylece iktidar mevkiine geldikten sonra artık tamamen kayınpederini taklit etmeğe başladı. Hareketlerini, konuşmasını, aynen aldı, hattâ, şişmanladı göbek saldı. Bu şekilde her cepheden Duçe'ye benzemek istedi.

Bundan sonra artık Kont Ciano bilhassa Merkezî Avrupada siyasî faaliyet göstermeğe başladı.

Avusturyaya yaptığı ilk seyahatinde bugün nazi teşkilâtı tarafından hapsedilmiş olan sabık Avusturya başvekili Şuşning,, hariciye vekili Gido Şmit ve Macar Hariciye Vekili Kanya ile yaptığı görüşmelerde bile müstakbel bir anlaşmanın esaslarını düşünüyordu..

Kont Ciyano

O tarihlerde Almanyada Avrupada müştereken hareket edeceği bir müttefik arıyordu.. Edda'nın daimî tesiriyle Kont Ciano'nun Berlinde yaptığı seyahat Alman mahafili tarafından çok müsait bir tarzda karşılandı, Mussolini bu temasın siyasî olmasına taraftar değildi; Cianoyu Romaya çağırdı.. Fakat Alman - İtalyan anlaşmasının temeli de bu şekilde atılmış oldu. Edda gerek babası, gerekse kocası üzerinde yaptığı tesirle Alman - İtalyan anlaşmasında en mühim rolü oynamış olan şahsiyettir.

Son Çekoslovakya hâdisesinde de Avrupa haritasının bir anda değişebileceği bir sırada bütün büyük memleketlerden koşup Münihe gelen diplomatların konuştukları esas üzerinde İtalyan Hariciyesi de, Almanya ile müştereken rol oynuyordu. Kont Ciano İtalyan - Alman anlaşmasiyle memleketi ve Avrupa siyaseti üzerinde mühim bir rol oynadığı gibi bugün de ayni şekilde dünya sulhü üzerinde müessir olabilecek vaziyette bir hükûmet adamıdır.

Günün siyasî hâdiselerine bir bakış

Ukrayna ve Memel

Bu iki hâdise dolayısile Avrupada yeni temaslar başlamak üzere

Bugünlerde birbirlerini ziyaret edecek olan Litvinof, Bek ve Kral Karol

On gündür kulaklarda oğuldayan Tunus, Korsika, Cibuti kelimelerinden sonra üç gündür de Ukrayna ve Memel meseleleri ortaya çıktı.

Dünya hâdiseleri o derece süratli bir hızla cereyan ediyor, ki insan yalnız bir gün gazeteleri okumıyacak olursa, bu hâdiselerin seyrini âdeta kaybediyor. Lehistanın Sovyet Rusyaya yakınlaşması Ukrayna meselesini derhal ortaya koydu.

Lehistan hudutları dahilinde yaşıyan 6 milyon Ukraynalının Leh millet meclisinde 14 kişilik bir mebus grupu vardır. Bu grupun lideri ve Leh Millet Meclisi ikinci reisi olan Mudriy mühim bir kanun projesi vererek Ukraynanın muhtar bir devlet haline konulmasını istedi.

Gökten yıldırım düşer gibi dünya hâdiseleri üzerinde patlayan ve Lehistanda müthiş gürültü ve münakaşalara yol açan bu teklif Leh meclisince bittabi reddedilecektir. Amma, meclisteki Ukraynalı grupun maksadı da esasen bu teklifin hemen kabul edilmesine intizar etmeyip dünya hâdiseleri arasına bir de Ukrayna meselesi karıştırmaktır. Almanyanın ve yeni Çekoslovakyanın müzaheretile bütün dünyada propagandalara başlayan Ukraynalılar Avrupada 40 milyona baliğ olduklarını, Sovyet Rusyada 30, Lehistanda 6, Romanyada Besarabyada 2, Çekoslovakyada 1 milyon olduklarını ve dünya haritası üzerinde müstakil ve muhtar bir devlet idare edebilecek kabiliyette bulunduklarını iddiaya başlamıştır. Mamafi, Leh gazetelerinin yazdığına göre, Sovyetlere yakınlaşan Lehlilere kızdıkları için Almanlar Ukrayna davasını ortaya atmışlardır ki, maksatları Avrupada bir Alman Mançuryası meydana getirmektir.

Verilen haberlere göre, Lehistanda yaşıyan Ukraynalılar, cenubu şarkî Lehistanda Lvof, Stanislavsk, Tarnopolsk, ve Volin vilâyetlerinde müstakil bir Ukrayna devleti kurulmasını istemektedir.

Hakikatte bu mesele 7 mayıs 1938 senesinde Ukrayna millî partisinin merkez komitesinde görüşülmüştür. Sovyet Almanları lideri Henlayn 24 nisanda Karlsbadda Südetlere muhtariyet istemişti. Onun bu talebinden iki hafta sonra Ukraynalılar kendi muhtariyet işini görüşmüştür. Bu yerler 14 mart 1923 senesinde Lehistana verilmiştir. Pragda çıkan Çeskeslovo gazetesi Ukraynalıların Almanyanın müzaheretini teminden sonra 6 maddelik bir programla harekete geçtiklerini yazıyor.

Bu faaliyete karşı Lehistan hariciye nazırı Albay Bek de derhal harekete geçerek Sovyet Rusya ve Romanya ile müzakerelere girişmek teşebbüsünde bulunduğunu bildirmiştir. Fransız gazeteleri de bu yeni vaziyet karşısında hararetli neşriyata başlamışlardır. Bayan Tabui yazdığı bir makalede, Ukraynalı muhtariyetçilerin Südet Almanlarını örnek alarak, siyasî, kültürel ve mülkî muhtariyet istemekte olduklarını; muhtariyet istenen arazinin Lehistanın üçte birini ihtiva ettiğini, yeni devletin merkezi Lübima şehri olacağını yazmaktadır.

Ukraynalı muhtariyetçilerin merkez komitesi Pragda olup, Pariste bir şube açmıştır. Fransa - Almanya anlaşmasından sonra bu komite serbest faaliyet sahası bulabilmiştir. Bu faaliyeti Memel meselesi ile ilgili görenler de vardır. Bunlara göre, Avrupa sulhu yeni ve çok çetin bir imtihan karşısındadır. Çünkü bu sefer yalnız üç milyon Südetli Almân değil, 40 milyonluk bir Ukraynalı meselesi mevzuubahstır. Bu hâdise dolayısile Sovyet Rusya ile Lehistanın daha fazla dost olacağı hariciye komiseri Litvinofun yakında Varşovayı, albay Bekin de Bükreşi ziyaret edecekleri zannolunmaktadır.

Bir tarafta Ukrayna meselesi şiddetli mübahaselere zemin olurken, diğer tarafta Litvanya hudutları içindeki Memel meselesi de Avrupa matbuatını şiddetle meşgul ediyor.

1923 senesinde Litvanyaya verilen ve umumî harp nihayetine kadar Alman hudutları içinde olan Memel, 142,000 nüfuslu ve 2,417 kilometre mesahai sathiyeli Baltık sahilinde meşhur ve büyük limanı olan zengin bir toprak parçasıdır. Versay muahedesile Almanlardan itilâf devletlerine geçen bu araziyi Almanlar hiçbir vakit unutmamışlar, kendi hudutları dahiline geçmesi için çalışmışlardır. Filhakika, burada yaşıyanların ekseriyeti Alman olup, pazar günü yapılan intihaplarda 29 azalıktan 26 sını Almanlar kazanmıştır. Milletler Cemiyetinde imzalanan ve hususî surette hazırlanmış bir statü ile idare olunan limanın Almanyaya ilhak edileceğini oradaki Almanlar lideri Noyman geçen hafta söylemiştir.

Litvanya ile Almanya arasında bu limanın idaresi hakkında başlıyan müzakerelerin ne şekilde neticeleneceği yakında anlaşılacaktır. Fakat her ne olursa olsun, İtalyanın Fransadan istediği yerlerden sonra bir Ukrayna, ve bir Memel işinin de ortaya çıkması Avrupa diplomatlarını her halde çok müşkül vaziyetlere koyacaktır.

Polîste

Çukura Düştü

Beşiktaşta Şair Nedim sokağında oturan Fatma evvelki gece komşudan gelirken bir çukura düşmüş, muhtelif yerlerinden yaralanarak hastahaneye kaldırılmıştır.

Alacak yüzünden kavga — Tahtakalede Bozkır hanında oturan Mustafa ile Ali alacak yüzünden kavga etmişlerdir.

Mustafa bıçakla Aliyi bacağından yaralamış, yakalanmıştır. Yaralı hastahaneye kaldırılmıştır.

Zehirlendi — Şişlide oturan 55 yaşında Antanoş isminde bir Ermeni kadını yanlış bir ilâç içmiş, zehirlenmiş, hastahaneye kaldırılmıştır.

Bir kavganın sonu — Haydarda oturan Kasım ve kardeşi Hüseyin komşularından Veysel, Numan ve Haydarla kavga etmişlerdir. Kasımla Hüseyin bu arada taşlarla başlarından yaralanmışlar, tedavi altına alınmışlardır.

* Hocapaşa hamamı sahibi Ark, hamamındaki saatten tel vasıtasiyle elektrik çalındığından yakalanmış, birinci sulh ceza mahkemesine verilmiştir.

—o—

Şileye Giden Müfettişler

Şile yatı mektebinin genişletilmesi etrafında tetkikler yapmak üzere Şileye gitmiş olan ilk tedrisat müfettişlerinden İzzet, mimar Şemsettin ve Doktor Hulûsi dün şehrimize dönmüşlerdir.

Hazırlayacakları raporu bugünlerde Valiye vereceklerdir.

— KURUNun kitap şeklinde roman tefrikası —

4 KORKU GECESİ

herkesinkinden başkaydı. Fakat bu akşam, öyle bir hâdise olmuştu ki, kendisini tamamen çileden çıkarıyor, hiç kimsede görülmiyen bir çılgınlığa sevkediyor gibiydi.

Dört sat evvel Londradan hareket ettiği zaman, otomobilinin böyle bir gecede, bir arızaya uğramasından daha feci bir şey olamıyacağını düşünüyordu. Nitekim işte kendisininki böyle bir arızaya uğramıştı.

Gece zifirî karanlık... Kasırga, ortalığı altüst edercesine esiyor. Böyle bir vaziyette geniş bir kırın ortasında kırk dakikadanberi bozulan otomobilini tamir ile meşguldü.

Elinde bir elektrik lâmbası, habire çalışıyordu. Eli yüzü kir içindeydi. Canı burnuna gelmişti. Söyleniyor, çalışıyor, bir an evvel yoluna devam etmiye gayret ediyordu.

Tam bu sırada, hiç beklemediği bu garip sesi işitmişti.

Jermi etrafını dinledi... Gitmek üzere bulunduğu otelin, en aşağı bir kilometre mesafede olduğunu kestiriyordu. Hakkında birçok rivayetler dönen garip bir otel!.. Yoksa işittiği ses, otel tarafından mı gelmişti!?..

Jermi bir müddet sonra yine kendi kendine:

— Evet, evet.. dedi. İddia ederim ki ses o taraftan geldi... Hay Allah cezasını versin.. Şu otomobil bozulmasaydı, çoktan oradaydım ya...

Mektep kitaplarınızı
VAKIT Yurdu satış yerinden kolaylıkla tedarik edebilirsiniz.

KURUNun cep romanı: No. 8
GECE KORKUSU

İngilizceden çeviren:
H. Münir
Harikulâde heyecanlı yeni bir zabıta romanı

Tiyatro

(Baş tarafı 2 inci de)

zünden bir hayli dayak da yiyor; bereket, sanatkârımız eski, tecrübeli, usta ve dayanıklıdır da işin içinden kolu budu kırılmadan çıkıyor.

Neyyire, Şaziye, Cahide, Samiye, Behzad, Galip, Hüseyin Kemal, Mahmut, Hadi, Talât, Sami, Kâni, Necdet, Zihni, Suavi, Müfit, Hakkı, Kadri, Ferruh eserde rol almışlardı. Hepsini kendilerine verilmiş olan vazifelerin hududu içinde muvaffakıyetli bulduk.

"Dama çıkmış bir güzel,, ismile oynanan komedi, M. Feridun tarafından adapte edilmiştir; bu muharririn temiz bir dille lisanımıza çevirdiği bazı Fransız eserleri evvelce de sahnemizde oynanmış ve muvaffakıyet kazanmıştır.

"Dama Çıkmış Bir Güzel,, , umumî ölçüde ahlâk, iffet, fazilet davaları gütmekle beraber birbirlerinin karıları ile geçinen erkekler ve birbirlerinin kocalarile eğlenen kadınlar arasında cereyan eden bir komedidir. Mevzu basit olmakla beraber, vak'a derli toplu, tertipli, eğlenceli ve eser kendi nevi dahilinde güzel ve muvaffakıyetlidir.

Temsil canlı, hareketli, güzeldi. Roller Bedia, Perihan, Şevkiye, Vasfi Rıza, Sait, Refik Kemal, Muammer, Reşit ve Yaşar arasında dağıtılmıştı. İyi oynadılar. Seyircilerin Vasfi ve Bedia gibi iki değerli artist hakkında ötedenberi teessüs etmiş olan sempati duyguları esasen bu temsil için tâbir caizse bir "peşin muvaffakıyet,, sebebi teşkil ediyordu ve sanatkârlarımız hemen hemen zahmetsizce alkış topluyorlardı. Uzun senelerdenberi İstanbul Şehir Tiyatrosu sahnesinden uzakta olan, şimdiye kadar türlü teşekküller içinde çalışan Yaşarın avdetini memnuniyetle karşıladık; bu eserde Kârı Kadîm Keramet Amca rolünde pekâlâ muvaffak oldu; sahnemizde elbette onun da, onun gibi şimdiye kadar dışarda kalmış olan diğer bazı sanatkârlarımızın da yeri vardır.

Refik Ahmet SEVENGİL

İhracat Piyasamızı Endişeye Düşüren Bir Haber

İhracat piyasamıza gelen haberlere göre Almanya hükûmeti 1939 senesinden itibaren harice döviz çıkarılmaması için bir karar ittihaz edecektir.

Bu haber, Almanya ile iş yapan tacirlerimizi endişeye düşürmüştür. Çünkü tahakkuk ettiği takdirde mahsulâtımızın mühim bir kısmını çeken Almanya piyasalarının yeni yıldan itibaren mallarımız için alıcısız kalacağı ihtimali çok kuvvetlidir.

Bu vaziyeti gözönünde tutan tacirlerimiz mallarını başka piyasalara satmak için faaliyete geçmişlerdir.

Ulusal Ekonomi ve Artırma Kurumu Başkanı Kâzım Özalp'ın konferansı

On senede tasarruf hesapları yekûnu 500 milyona çıkmalıdır

Vatandaşları yeni bir hamleye davet ediyorum!

Ankara, 14 (A.A.) — Dokuzuncu yerli mallar ve arttırma haftası münasebetile Millî Müdafaa Vekili ve Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu Başkanı General Kâzım Özalp bu akşam radyoda şu konferansı vermiştir:

Aziz yurttaşlarım ;

Her yıl 12 birincikânunda başlıyan ve bütün memlekette bir ekonomi bayramı halinde kutlulanan "Tasarruf ve yerli malı haftası,, nın bugün dokuzuncusunu idrak etmiş bulunuyoruz.

Bu yılki haftamız, millî kurtuluş hareketimizin kahraman Önderi Atatürkün ölüm yılına tesadüf ediyor. O'nun yokluğundan doğan unutulmaz acıyı, bıraktığı eserin büyüklüğü, O'nu yaşatmak, yükseltmek, genişletmek için bütün millete düşen vazifenin kudsiyeti ve heyecanı ile avutuyoruz.

Büyük milletimizin müşterek iradesile seçilen yeni Cumhurreisimiz İsmet İnönünün yüksek şahsiyeti davalarımızın devamlılığını, idealleri - mizin daima daha geniş ufuklara doğru hızla ve muvaffakıyetle ilerleyeceğini müjdeliyen en kuvvetli ve en emin bir garantidir.

Biliyorsunuz ki, yurttaşlarım, başkanı bulunduğum Ulusal Ekonomi ve Arttırma Kurumu, 1929 senesi sonlarında o zaman Başvekilimiz olan İsmet İnönünün Büyük Millet Meclisinde irat buyurdukları tarihî nutuk günü kurulmuştur. Demek ki, yeni Cumhurreisimiz, memleketimiz ve milletimiz için çok hayırlı ve faydalı olan birçok işlerin ve kurumların olduğu olduğu gibi Cemiyetimizin de kurucusudur. Kendilerini yüksek huzurunuzda, sonsuz saygı ve bağlılık hislerimle selâmlarım.

Yurttaşlarım,

Her yıl, tasarruf ve yerli malı haftasını kutlarken geçen seneye büyük bir inşirah, gelecek seneye de büyük bir ümitle bakarız. Bu artık, teamül haline girmiştir. Bir milletin devamlı bir surette ilerlemesine ve yükselmesine bundan daha kuvvetli bir delil gösterilebilir mi?

Muhakkaktır ki Türk milleti ve Türkiye, dinamik ve müsbet bir gelişme ve serpilme seyri içindedir. Adımlarımız her sene biraz daha sıklaşıyor. Her sene arkasında bir çok gerçekleştirilmiş hedefler bırakıyor ve önümüzde duran birçok hedeflere doğru ilerliyoruz.

Geçen senenin zafer merhalelerinden başlıcalarına bir göz atalım:

Fevkalâde bütçe ile 300 milyonu aşan devlet bütçesi.

Türkiyenin en yüksek devlet bütçesi.

Ve bu, birçok vergilerin ve resimlerin indirilmiş olmasına rağmen yalnız bu hâdise, bir rejimin muvaffakıyetini isbat için kâfi gelebilecek kadar kuvvetli bir âbidedir.

Bir devlet bütçesinin yükselmesi demek, gelir kaynaklarının kuvvetlenmesi ve artması, millî gelirin çoğalması, iş hacminin büyümesi demektir.

Demek, maliyemizin kuvvetine, dürüstlüğüne ve itibarına ve Türkiye iktısadiyatının istikbaline olan emniyet sayesindedir ki, her nevi işlerimizin inkişafı için ecnebî kredileri temin olunmuştur.

Dış ticaretimizde de aynı müsbet inkişafı görüyoruz.

"Malımızı alanın, malını alacağız,, şıarına sadık kalarak hem ihracatımız, hem ithalâtımız seneden seneye artmaktadır.

Zirai istihsalimiz, gerek artan ihracatımızın, gerek dahildeki ham madde ihtiyaçlarımızın taleplerini karşılıyacak kabiliyete giriyor.

Endüstrileşme hareketimizin ilk merhalesini, beş yıllık sanayi programına dahil bütün fabrikaların birçoğunu işletmeğe açmış olmak, geri kalan küçük bir kısmını da inşa halinde bulundurmak suretile ikmal etmiş bulunuyoruz.

İkinci dört senelik sanayi programımızın tatbikatına geçilmiştir.

Maden istihsalimiz büyük bir inkişaf gösteriyor.

Demiryollarımız, her sene süratle memleket içerlerine doğru ilerliyor. Erzincana vardık, Erzurumun kapısı önündeyiz.

Deniz ticaret filomuz yepyeni gemilerle hem evsaf, hem miktar bakımından seneden seneye ilerliyor.

Kısaca, iktısadî hayatımızın hangi sahasına bakarsak, hepsinde ayni hareketliliği, ayni canlılığı, ayni bereketliliği görüyoruz.

İktısad hayatımızdaki bu gelişme tabiatiyle iş hacmını genişletiyor. İş hacminin genişlemesi ise milletin istihlâk kabiliyetini arttırıyor. Bu itibarla yerli malı davası, artık sadece bir istihlâk davası olmaktan çıkmış bir istihsal davası halini almıştır. Meselâ şeker endüstrimize bakarsak, dört şeker fabrikamızın ancak ihtiyacımızın yarısını karşılayabileceğini görürüz. Şeker istihlâki o kadar artmıştır ki, ikinci dört senelik sanayi plânında dört şeker fabrikası daha kurmak düşünülmüştür.

Bu sene hariçten en aşağı 50 bin ton şeker ithal etmek mecburiyetinde kalmamız, iç piyasamızın bu mesut inkişafını isbat eden çok kuvvetli bir misaldir. Artan talebi karşılayabilmek için daha fazla şeker istihsal edeceğiz.

Ayni şeyi pek yakın bir istikbalde pamuklu endüstrimiz için de söyleyebileceğiz. Görülüyor ki iç piyasamız çok genişlemeğe müsaittir. Milletin alım kabiliyeti arttığı nisbette istihsal sahaları da genişliyecektir. Böylelikle daimî bir inkişaf halinde bulunan bir iktısadî hayata namzet olmak bahtiyarlığındayız. Onun içindir ki, istikbalimize büyük ümitlerle bakıyoruz. İstihsal bahsinde fena kaliteli mallara karşı devletçe ve milletçe mücadele hususundaki azmimizi bildirmek isterim. Meselâ çorap endüstrimizin bazı cinslerinden bilhassa kadın çoraplarından şikâyetler artmaktadır. Bu şikâyetlerin en kısa bir zamanda müsbet bir surette tatmin edilmesi lâzımdır.

Bütün endüstrilerimiz, devletin ve milletin himayesine ancak ona lâyik oldukları müddetçe mazhar olacaklarını bilmelidirler. Bilhassa büyük endüstrimizin rasyonel işletmede önayak olarak maliyet masraflarını indirmek, sağlam ve ucuz mal istihsal etmek suretile devletin hayatı ucuzlatmak davasında en büyük yardımcı olmalarını bekleriz. Bunu mutlaka yapmalıdırlar. Vazifelerini ancak bu suretle ifa etmiş addolunurlar.

Aziz dinleyicilerim,

Tasarruf sahasında ise millete ve bankalarımıza şeref veren bir merhaleye varmış bulunuyoruz. Bankalarımızdaki küçük tasarruf mevduatı 100 milyon liraya çıkmıştır.

1920 senesinde bankalardaki tasarruf hesaplarının ancak bir milyon lira tuttuğunu düşünecek olursak, 17 sene içindeki bu 100 misli artışın ehemmiyeti daha iyi anlaşılır.

Şimdi en çok on sene içinde 500 milyona varmak hedefimizdir. Yani bugünkü tasarruf hesaplarını beş misli arttırmak için elbirliği ile çalışacağız. Bir taraftan millî gelirin artması, diğer taraftan da tasarruf terbiyesinin millet içinde bir ahlâk haline girmesi sayesinde bu gayelerimize de erişeceğimize eminiz. Tasarruf paralarını hâlâ evlerinde, çıkınlarında, küplerinde saklayan vatandaşlarımız varsa, onlara acımaktan başka elimizden bir şey gelmez. Bu paraları bankalarda emin bir tarzda işletmek ve faizinden faydalanmak imkânı varken, hâlâ emniyetsiz zamanlardan kalma bir ananeye bağlanarak çalınmak, yanmak, kaybolmak tehlikelerine maruz bırakmak ve ölü bir halde mahfuz tutmak, ne şahsî ne de millî menfaatlerimize uygundur. Onun için evde saklanan paralarımızın bankalarımıza yatırılması, hem akıllılık icabı, hem de millî iktısadiyatımızın bir hakkıdır. Türk parası sağlamlığı ile kendisine milletçe gösterilen itimada hak etmiştir.

Bu itibarla, para kazanan her arkadaşın küçük de olsa bankada bir tasarruf hesabı açmaması için hiç bir sebep yoktur. 500 milyonluk hedefimize en kısa bir zamanda varabilmek için bütün vatandaşlarımı yeni bir hamleye davet ediyorum. Cemiyetimiz 100 milyonluk hedefi ortaya attığı zaman, bunu bu kadar kısa bir zamanda tahakkuk edebileceğine inanmıyanlar vardı, bunlar, ne kadar yanıldıklarını anladılar. Biz en geç onsene içinde bankalarımızdaki tasarruf hesaplarının 500 milyon lirayı bulacağına inanıyoruz.

Aziz yurttaşlarım, milletimizin ve memleketimizin her sahadaki parlak istikbaline olan inanımızı bir kere daha tekrarlayarak Dokuzuncu Tasarruf ve Yerli Malı Haftamızın hepimiz için kutlu olmasını dilerim.

Uyku hastalığına y kakalanmış bir kad

(Baş tarafı 7 incide)

da başlamıştır. Gayritabiî bir yanlışta olan Andre boş vakitleri dalgın dalgın roman okumakla v geçirir.

Esrarengiz doktorun şöhreti c da duyulunca binlerce hasta tedav çin genç kızın evine koşmuştur. dre, hastaları çok basit bir usull davi etmektedir. Hattâ hastalarını yup muayene dahi etmemektedir. taya neresinden şikâyeti oldu soruyor, sonra elbisesinin üzerin ellerini hasta kısma koyarak ted ediyormuş.

Fennen mümkün görülemediği g aklımıza da yakın gelmiyen bu t vi usulü acaba ne dereceye ka doğrudur. Bugünkü vaziyete göre tada esrarengiz bir kuvvetin varl na inanmak, Andrenin fevkalbeşer varlık olduğunu teslim etmek lâz gelmektedir.

Erzincana doğru

(Baş tarafı 2 inci

arkamızda bırakmış olacağız!,, buy du.

Bu sözle yalnız dünün binbir müşk lâtını yenen Türk gücü anlatılmak ist miyor, Cumhuriyet idaresinin hamleri ifade ediliyordu.

* * *

Millî Şef İsmet İnönünün, 1925 Yahşihanda açılma törenindeki nutkunda şu cümleler vardı:

"Bütün memleketi baştan başa d mir ağlarla örülmüş görmek en büyü azmimizdir. Başladığımız yolun bite ği nokta yoktur. İlânihaye gidecek. mütenahî devam edecektir.,,

* * *

Bugün Erzincana girmiş olan Cumhuriyet lokomotifleri, gelecen sene b günlerde Erzuruma varmış bulunacaktır. Bu varışın bir ifadesi Avrupa Asyanın en kestirme yoldan biribiri kavuşmuş, bağlanmış olmasıdır. Erzurum - Sarıkamış hudud demiryolu i yurdumuz Çine kadar uzayan demiryollarının her bakımdan üstün mevkini alıyor demektir.

Niyazi AHMET

Gümrük Memurlarının Veda Ziyafeti

Evvelki gece İstanbul gümrük müdür ve muavinleri ve şefleri Gümrük ve İnhisarlar Vekâleti teftiş heyeti reisliğine tayin olunan İstanbul gümrükleri başmüdürü B. Mustafa Nuri Anılın şerefine Turing palasta bir veda ziyafeti vermişlerdir.

Ziyafet samimî bir hava içersinde geç vakte kadar devam etmiş, meslekî hasbıhaller yapılmıştır.

Yeni teftiş heyeti reisi birkaç güne kadar Ankaraya yeni vazifesine hareket edecektir.

Dolmabahçe Hâdisesine Ait Tahkikat

Mülkiye müfettişleri dün de Dolmabahçe hâdisesinin tahkikatile meşgul olmuş bazı zabıta memurları dinlenilmiştir. Bu arada eski emniyet müdür muavini Kâmuranın da malûmatına müracaat edilmiştir

— KURUNun kitap şeklinde roman tefrikası —

KORKU GECESİ

— 1 —

Müthiş bir kânun kasırgasının ortalığı parçalarcasına estiği soğuk gece içinden birdenbire bu kasırganın gürültüsünü de bastıran bir ses işitildi.

Yoldaki adam, birdenbire kafasını çevirdi. Ve sesin bir daha tekerrür edip etmiyeceğini bekledi.

Aynı ses bir daha gelmedi.

Adam hiddetle mırıldandı. İşittiği ses arka taraftan gelmişti, Ortalık kapkaranlıktı. Yalnız, yolun ön tarafı, otomobilin lâmbalarile bir mikdar aydınlanmıştı.

Kendi kendine:

— Acaba, dedi. Yolumu mu şaşırdım!., Ve bu işittiğim ses bir silâh sesi miydi? Neydi?

Derinden gelen ve hiç kimseninkine benzemiyen bir konuşması vardı bu adamın... Zaten onun birçok şeyleri kendine mahsustu. Başka insanlarınkine benzemezdi.

Adına Jermi deniyordu. Bilhassa itiyatları

Mektep kitaplarınızı
VAKIT Yurdu satış yerinden kolaylıkla tedarik edebilirsiniz

Nezle - Grip - ve üşütmekten hasıl olan hastalıklarda hatırınıza gelecek ilk isim

SEFALİN

Baş - Diş - Romatizma Kadınların Ay Sancılarını Derhal Geçirir. Eczanelerden 1 lik ve 12 lik Ambalajlarını Israrla Arayınız Taklitlerinden Sakınınız

HALK OPERETİ
Bu akşam saat 9 da
İÇ İÇE
Büyük operet. Rejisörü Raşit Rıza, Müzik Seyfettin Asal, Yazan Yusuf Surusi, orkestra, Bale. Cumartesi ve pazar matine 15 de.

ERTUGRUL SA. DİTEK tiyatrosu
Taksimde bu gece
(Erkekler kırkından sonra azarlar)
Vodvil 3 Perde

Şehir Tiyatrosu
DRAM KISMI
15—12—938 Perşembe günü akşamı 20,30 da
VİNDSORUN ŞEN KADINLARI

İstiklâl caddesinde
Komedi kısmı
15-12-938 Perşembe günü akşamı saat 20,30 da
DAMA ÇIKMIŞ BİR GÜZEL

TURAN TİYATROSU
Sanatkâr Naşit, Darülbedayi sanatkârlarından Halide, Cemal Sahir
Semiha, Mezeya varyetesi.
BİR ŞENLİK GECESİ
vodvil 3 P. okuyucu

1. iş Bankası'nın
939 KUMBARA İKRAMİYE PLÂNI

32,000 LİRA MÜKÂFAT

Kuralar: 1 Şubat, 1 Mayıs, 26 Ağustos, 1 Eylûl' 1 ikinciteşrin tarihlerinde çekilecektir

İKRAMİYELER:

1	Adet	2000	liralık	= 2.000	lira
5	„	1000	„	= 5.000	„
8	„	500	„	= 4.000	„
16	„	250	„	= 4.000	„
60	„	100	„	= 6.000	„
95	„	50	„	= 4.750	„
250	„	25	„	= 6.250	„
435				32.000	

T. İş Bankasına para yatırmakla, yalnız para biriktirmiş olmaz, aynı zamanda talihinizi de denemiş olursunuz.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası 10 / 12 / 1938 vaziyeti

AKTİF

		Lira
Kasa:		
Altın safi klogram 17 159 066	24.135.599.05	
Banknot	14.141.300.—	39.269.253.61
Ufaklık	992.354.56	
Dahildeki Muhabirler:		
Türk lirası	837.127.57	837.127.57
Hariçteki Muhabirler:		
Altın: safi kligram 9 054 614	12.736.038.33	
Altına tahvili kabil serbest dövizler	24.722.87	
Diğer dövizler ve borçlu kliring bakiyeleri	7.210.057.32	19.970.818.52
Hazine tahvilleri:		
Deruhte edilen evrakı nakdiye karşılığı	158.748.563.—	
Kanunun 6-8 maddelerine tevfikan Hazine tarafından vaki tediyat	15.287.101.—	143.461.462.—
Senedat cüzdanı:		
Hazine bonoları		
Ticari senetler	75.603.581.03	75.603.581.03
Esham ve tahvilât cüzdanı:		
A Deruhte edilen evrakı nakdiyenin karşılığı esham ve tahvilât itibari kıymetle	41.893.751.95	
B - Serbest esham ve tahvilât:	6.769.064.50	48.662.816.45
Avanslar:		
Hazineye kısa vadeli avans	7.563.500.—	
Altın ve döviz üzerine	180.911.83	
Tahvilât üzerine	7.808.722.—	15.553.133.83
Hissedarlar		4.500.000.—
Muhtelif		16.054.267.62
Yekûn		363.912.460.63

PASİF

		Lira
Sermaye		15.000.000,—
İhtiyat akçesi:		
Adi ve fevkalâde	2.712.234,11	
Hususi	6.000.000,—	8.712.234,11
Tedavüldeki Banknotlar:		
Deruhte edilen evrakı naktiye	158.748.563,—	
Kanunun 6-8 inci maddelerine tevfikan hazine tarafından vaki tediyat	15.287.101,—	
Deruhte edilen evrakı nakdiye bakiyesi	143.461.462,—	
Karşılığı tamamen altın olarak ilâveten tedavüle vazedilen	19.000.000,—	
Reeskont mukabili ilâveten teda. vazed.	34.000.000,—	196.461.462,—
Türk lirası Mevduatı		21.359.236.92
Döviz Taahhüdatı:		
Altına tahvili kabil dövizler	3.179.73	
Diğer dövizler ve alacaklı kliring bakiyeleri	28.358.249.09	28.361.428.82
Muhtelif		94.018.098.78
		363.912.460.63

1 Temmuz 1938 tarihinden itibaren: İskonto haddi % 4 Altın üzerine avans % 3

Devlet Demiryolları ve Limanları İşletme Umum İdaresi İlânları

İlk yapılan eksiltmede talibi çıkmadığından muhammen bedeli (22000) lira olan ve Haydarpaşa limanında bulunup mütemadî cereyanla çalışmakta olan vinç ve transbordörlerin bütün elektrik tesisatını mütenavip cereyan tesisatına tahvil işi 30.12.1938 cuma günü saat 15 de pazarlıkla Ankarada idare binasında ihale edilecektir.

Bu işe girmek isteyenlerin kanunun tayin ettiği vesikaları ve bu işi başarabilecek fennî iktidara malik bulunduklarını natık nafia vekâletinden alınmış bir vesikayı hamilen ayni gün ve saatte komisyona müracaat etmeleri lâzımdır. Ehliyet vesikası isteyen taliplerin en az eksiltme gününden sekiz gün evvel yazı ile vekâlete müracaat etmeleri lâzımdır. Aksi taktirde müracaatlar nazarı itibara alınmaz ve vesikası olmıyanlar pazarlığa iştirak edemezler. İhale üzerinde kalan müteahhidin ihale bedeli üzerinden yüzde 15 nisbetinde katî teminat vermesi lâzımdır.

Şartnameler Ankarada malzeme dairesinden ve Haydarpaşada tesellüm şefliğinde görülebilir. (9144)

İnhisarlar U. Müdürlüğünden

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Beheri Kr, Sn.	Tutarı Li. Kr.	% 7,5 teminatı Li. Kr.	Eksiltme Saati
Toz tütün çuvalı	2000 A.	26,75	535.—	40.12	15.30
3/8 200 m/m boy. yuvarlak Başlı cıvata	4000 A.	—.—			
3/8 120 m/m boy. yuvarlak	8000 A.	60 Ki.	440.—	33.—	16.—
3/8 Demir pul	12000 A.				

I — 2000 adet ince şeyler konabilen Standart, normal sık örgülü toz tütün çuvalı ile Cibali Bakımevine yapılacak plâtformlara lüzumu olan ebat ve miktarı yukarda yazılı yuvarlak başlı cıvata ve demir pul 1—12—938 tarihinde ihale edilemediğinden yeniden ayrı ayrı pazarlık usuliile eksiltmeye konmuştur.

II — Muhammen bedelile muvakkat teminatları hizalarında gösterilmiştir.

III — Pazarlık 19—12—938 tarihine rastlıyan pazartesi günü hizalarında yazılı saatlerde Kabataşta levazım ve mubayaat şubesindeki alım komisyonunda yapılacağından istekllilerin yüzde 7,5 güvenme paralarile birlikte adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8811)

* * *

Cinsi	Miktarı	Muhammen B. Beheri Lira K.	Tutarı Lira K	% 7,5 teminatı
Sert lâstik	300 Kilo	2.80	840.—	
Yumuşak şambre lâstiği	300 Kilo	2.80	840.—	
Ebonit	180 Kilo	2.80	504.—	
			2184.—	163.80

I — Şartname ve nümuneleri mucibince yukarda cins ve miktarı yazılı kauçuklar açık eksiltme usuliyle satın alınacaktır.

II — Muhammen bedelleriyle muvakkat teminatı hizalarında gösterilmiştir.

III — Eksiltme 22—12—938 tarihine rastlıyan perşembe günü saat 14 te Kabataşta levazım ve mübayaat şubesindeki Alım komisyonunda yapılacaktır.

IV — Şartnameler parasız olarak her gün sözü geçen şubeden alınabileceği gibi nümuneler de görülebilir.

V — İsteklilerin eksiltme için tayin edilen gün ve saatte yüzde 7,5 güvenme paralarile birlikte yukarda adı geçen komisyona gelmeleri ilân olunur. (8895)

Dr. Necaeddin Atasagun
Sabahları 8,30 a kadar ve akşamları 17,20 de Laleli Tayyare Apı 2 nci daire No. 17. Okuyucularımızdan para almaz. Tel: 23953

Dr. Irfan Bayra
RÖNTGEN MUTEHASSISI
Türbe, Bozkurd kıraathanesi karşısında eski Klod Farer sokak No. 8, 10. Öğleden sonra 3 ten 7 ye kadar.

Birinci sınıf operatör
Dr. Cafer Tayyar Kankat
Paristen mezun.
Umumi cerrahi; dimağ, sinir cerrahisi, ve kadın doğum mütehassısı, erkek ve kadın ameliyatları ve modern ameliyatlar, dimağ, sinir, yüz buruşukluğu, meme karın sarkıklığı, ameliyatları, Muayene; sabahları 10 dan 12 ye kadar, salı, perşembe, ve cumartesi günleri 10 dan 12 ye kadar meccanen. Beyoğlu Parmakkapı Rumeli han No. 1 telefon 44086

Kütahya Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Meydan mahallesinden Noman oğlu Ömer varisleri Nimeti Oruç ve Emine ve Ayşe ile ölü Gaybi vereselerinin müştereken mutasarrıf oldukları mahalleyi mezkûrede kâin hudut ve evsafı sairesi şartnamesinde yazılı 200 lira muhammen kıymetli hane ile önünde 155 metre murabbamdaki arsa kabili taksim olmadığından satılarak şuyuunun izalesine dair verilen karara binaen 10 - 1 - 939 Salı günü mahkeme kaleminde açık artırma suretiyle satılacaktır.

Artırma şartnamesi 20 - 12 - 938 den itibaren açıktır. Almak istiyenler % de on nisbetinde teminat vermelidirler. Muayyen günde usulen nidadan sonra en çok artıranın üzerinde bırakılır. Müşteri bir hafta zarfında parayı vermezse ihale bozularak 15 gün müddetle yeniden müzayedeye çıkarılır. Bu ikinci artırmada en ziyade artıranın üzerine ihale olunur. İki ihale arasındaki fark ve faiz önce alandan tahsil olunur, bu gayrimenkulün ihalesine kadar birikmiş vergi, belediye ve evkaf borçları alana aittir. Alıcı şartnamede yazılı bütün şeraiti kabul ve itiraz hakkını iskat etmiş sayılır. Fazla izahat almak istiyenler mahkeme kalemlnde 938.28 dosyada mevcut şartnameyi okuyabilirler. (27666)

938/1591

Beyoğlu Üçüncü Sulh Hukuk Hâkimliğinden:

Mahkemenin 938/1591 sayılı dosyasile Yeşilköyde Gülibrişim sokağında 24 No.lı Vartavar kızı Şoşanik vekili avukat A. Ekrem Atakul tarafından Şehzadebaşında Babahasan mahallesinde Kırıktulumba sokağında 5 No.lı evde ve bilâhara Fatihte İskenderpaşa mahallesinde ve ayni isimdeki sokakta 6 No. da oturan Ali ve Hasan ve Mehmet ve Fatma bin Ahmet ve Mehmet ve İsmail ve Emine ve Fatma aleyhlerine Galatada Kemankeş mahallesinde Topçular sokağında 68 No.lı dükkânın izalei şuyuu talep edilmiş ve dava edilenlere gönderilen davetiyede hali hazır ikametgâhları meçhul bulunduğu anlaşıldığından davacı vekilinin isteğiyle ve 20 gün fasıla ile ilânen tebligat yapılmasına karar verilerek mahkemesi 23 - 1 939 saat dokuza talik edilmiş olduğundan işbu gün ve saatte mahkemeye gelmedikleri ve vekil göndermedikleri takdirde gıyaplarında mahkemeye devam olunacağı davetiye tebliğ makamına kaim olmak üzere ilân olunur. (V. P. 2883)

38/1027

Eyüp İcra Memurluğundan:

Mahcuzun paraya çevrilmesine karar verilmiş olan 30 lira kıymetinde 1 adet ayaklı dikiş ve nakış makinesinin 30 - 12 38 tarihine müsadif Cuma günü saat 14 ten 16 ya kadar Balatta Vudine caddesinde Sinema sokağında 204 numaralı hanenin önünde satılacağından rüsumu tellâliyesi müşteriye ait olmak üzere istiyenlerin mezkûr hanenin önünde yukarda gösterilen gün ve saatte hazır bulunmaları ilân olunur. (27672)

ZAYİ — Sahip olduğum 1233 numaralı bir adet tek yük araba plâkamı zayi ettim. Yenisini çıkaracağımdan eskisinin hükmü yoktur. (V. P. 2882)

PEGRUHİ ÇALYAN

Sahibi: ASIM US
Neşriyat Müdürü Refik A. Sevengil

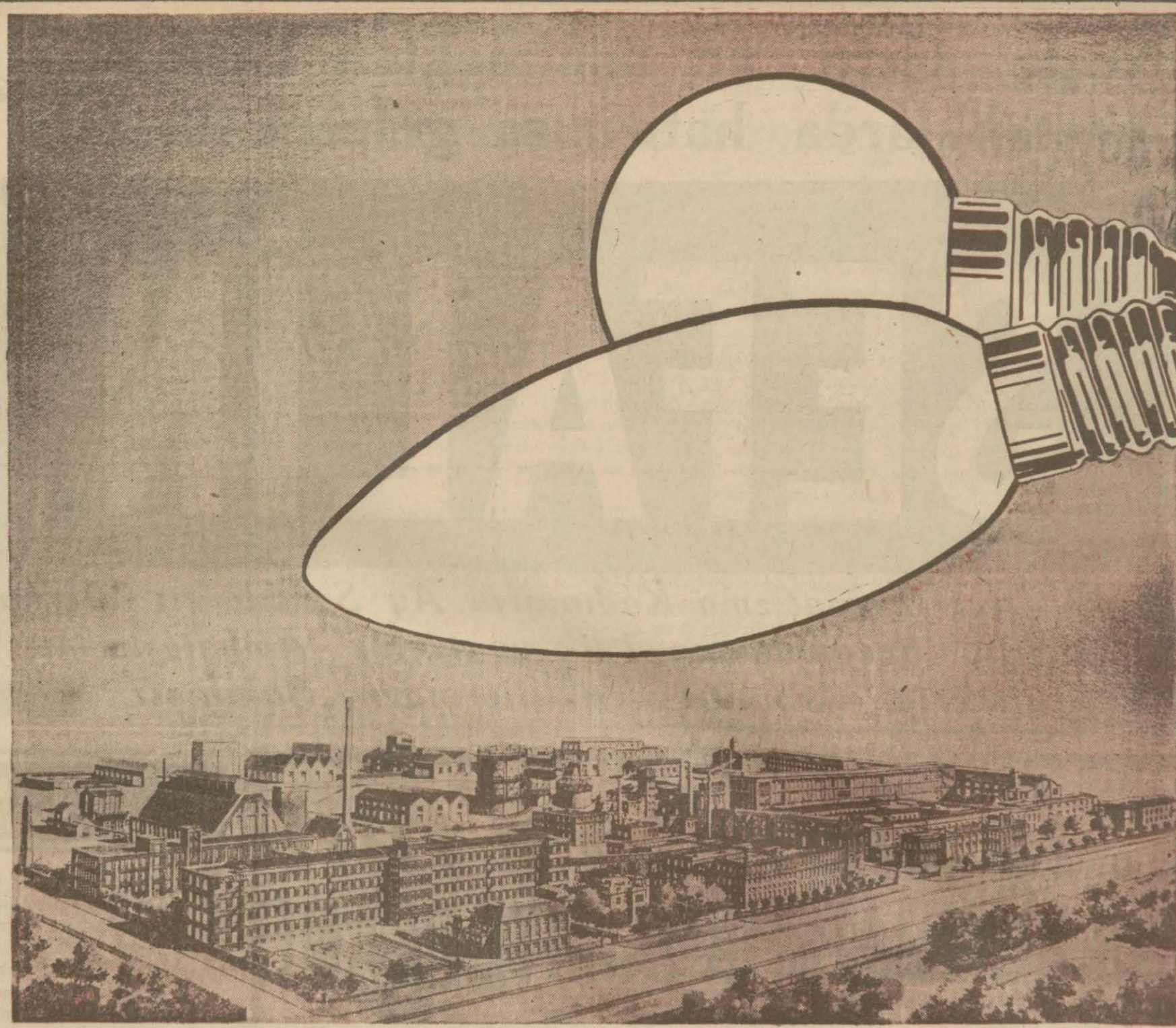

Yeni **TUNGSRAM KRIPTON**

ampulları Avrupanın en modern ve en vasî imalathanesi addedilen TUNGSRAM fabrikalarının icadıdır.

% 20 ilâ 40 cereyan tasarrufu temin eden TUNGSRAM-Kripton ampullarını kullanırsanız daha güzel ve gündüz ziyasına daha yakın bir ışık elde edebilirsiniz.

TUNGSRAM KRIPTON

BOURLA BİRADERLER
İSTANBUL — ANKARA — İZMİR

GUY

1939 YILBAŞI
Hava Kurumu Büyük piyangosu
Büyük ikramiyesi
500.000 Liradır
Ayrıca : 200.000, 150.000, 100.000, 70.000, 60.000, 50.000, 30.000, 20.000, 15.000 liralık ikramiyelerle (400.000 ve 100.000) liralık iki adet mükâfat vardır...
Keşide yılbaşı gecesi yapılacaktır.
Biletler (2,5), (5) ve (10) liralıktır.
Vakit kaybetmeden hemen biletinizi alınız.

İstanbul Belediyesi İlanları

Keşif bedeli 15467 lira 93 kuruş olan Üsküdar belediye tahsil ve tahakkuk şubesi için yaptırılacak bina kapalı zarfla eksiltmeye konulmuştur. Eksiltme 27-12.938 salı günü saat 15 de daimî encümende yapılacaktır. Keşif evrakile şartnamesi Levazım müdürlüğünde görülebilir. İstekliler 2490 sayılı kanunda yazılı vesikadan başka fen işleri müdürlüğünden ihaleden üç gün evvel bu iş için alacakları fen ehliyet vesikasile 1160 lira 9 kuruşluk ilk teminat makbuz veya mektubile beraber teklif mektuplarını havi kapalı zarflarını yukarda yazılı günde saat 14 de kadar daimî encümene vermelidirler. Bu saatten sonra verilecek zarflar kabul olunmaz. (B) (9062)

CAFER MüSHiL SEKERi tesiri kat'î, alımı kolay en iyi müshil şekeridir. Bilûmum eczanelerde bulunur.